

UNIVERZITA KARLOVA v PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Bc. Karolína Musilová

**Národní park Šumava a zájmy municipalit na jeho
území: případ postmateriálních cleavages?**

Diplomová práce

Praha 2014

Autor práce: **Bc. Karolína Musilová**

Vedoucí práce: **PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

MUSILOVÁ, Karolína. *Národní park Šumava a zájmy municipalit na jeho území: případ postmateriálních cleavages?* Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, 2014. 227 s. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce *Národní park Šumava a zájmy municipalit na jeho území: případ postmateriálních cleavages?* analyzuje, zda lze v případě NP Šumava mluvit o postmateriálním štěpení a jak se případné štěpení projevuje na národní úrovni. Po celou více než dvacetiletou existenci NP probíhají spory o jeho směřování, kde se střetávají zcela rozdílné postoje na jedné straně místních samospráv, pro které je NP jedním z hlavních zdrojů příjmů, a environmentalisty, kteří usilují o co nejmenší míru zasahování. Teoreticky je práce ukotvena v konceptu konfliktních linií S. Rokkana a S.M. Lipseta, důraz je pak kladen na jeho postmateriální dimenzi, která je spojena s R.Inglehartem. Analytická část práce je případovou studií, která zkoumá postoje jednotlivých aktérů, a to prostřednictvím jednak polostrukturovaných rozhovorů se starosty místních obcí, a jednak dokumentů a tiskových zpráv zájmových skupin. Na základě šetření je zřejmé, že jde o štěpení, neboť se projevuje v empirické, normativní i organizační rovině. Přítomnost štěpení je zřejmá na všech úrovních politického systému, neboť do něj kromě samospráv a zájmových skupin vstupují i politické strany a prezidenti.

Abstract

The diploma thesis *Šumava National Park and Interests of its Municipalities: The Case of Postmaterial Cleavages?* analyses, if the postmaterial cleavage is present in the case of Šumava National Park and how is it projected on the national level. Since the very beginning, there have been argues about the notion of the national park, where two different set of ideas collide. On the one hand, there are local municipalities which depend on incomes from tourism, on the other hand, the environmentalists seek for growing extent of areas without any human intervention. The theoretical background is based on concept of cleavages by S. Rokkan and S.M. Lipset. Special attention is paid to the postmaterial dimension of the cleavage, which was evolved by R. Inglehart.

The analytical part consists of case study, which examines the attitudes of the stakeholders. The examination is based on semi-structured interviews with mayors, official documents and media coverage of the topic. According to the findings, there is a cleavage, which is visible on all levels of political system, including political parties and presidents.

Klíčová slova

štěpení, samosprávy, národní park, zájmové sdružování, zájmy samospráv, postmateriální hodnoty

Keywords

cleavages, municipalities, national park, pooling of interests, interests of municipalities, postmaterial values

Rozsah práce: 183 169 znaků

Prohlášení

- 1 . Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
- 2 . Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
- 3 . Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16.5.2014

Karolína Musilová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Petru Jüptnerovi, Ph.D. za velkou podporu a cenné připomínky během zpracování práce. Zároveň děkuji všem starostkám a starostům, kteří byli ochotni účastnit se výzkumu.

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut politologických studií

Projekt diplomové práce

**Národní park Šumava a zájmy municipalit na jeho
území: případ postmateriálních cleavages?**

Autor: Bc. Karolína Musilová

Obor: Politologie

Akademický rok: 2012/2013

Vedoucí práce: PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

Úvod do problematiky, její aktuálnost a význam

Původní koncept cleavages je spojen se jmény S. Rokkana a S.M. Lipseta, kteří ho představili v roce 1967 v knize *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspective*. Koncept předpokládá, že dlouhodobé konflikty přítomné ve společnosti se promítají do vzniku politických stran. (Lipset, Rokkan 1967) Na Rokkana s Lipsetem navázali další autoři, mezi jinými A. Lijphart, který dosavadní čtyři konfliktní linie rozšířil o další tři. (Lijphart 1981) Pro potřeby diplomové práce je klíčová především linie postmateriální vs. materiální hodnoty. Při jejím zařazení vycházel Lijphart z práce R. Ingleharta, který jako jeden z prvních přinesl do zkoumání konfliktních linií otázku rozdílných hodnot.

Inglehart tvrdil, že v souvislosti s rozvojem sociálního státu ustoupily otázky ekonomického a sociálního zabezpečení do pozadí a vytvořil se prostor pro nová témata, kterými byly například ochrana životního prostředí, problematika lidských práv a občanská participace jednotlivců. Tyto změny hodnot se týkaly především střední třídy, která hromadně opouštěla tradiční strany a začala se přiklánět k novým stranám orientovaným na postmateriální hodnoty. Do té doby levicově orientovaná dělnická třída se tím pádem mohla obrátit na konzervativní strany, které se zaměřovaly více na materiální hodnoty. (Inglehart 1990)

Příkladem konfliktní linie materiální vs. postmateriální hodnoty mohou být spory Národního parku Šumava (NPS) a obcí na jeho území, kdy na jedné straně stojí zájmy obcí a na druhé snahy o ochranu životního prostředí. Jde o další z řady případů, kdy se problematicky kříží zájmy obcí s veřejným zájmem. Mezi další případy lze zařadit spory okolo výstavby jaderné elektrárny Temelín, s tím související hledání vhodného místa pro skladování radioaktivního odpadu, stavby důležitých komunikací atp.

Problematické je v případě Šumavy především to, že v národním parku se nachází území 22 obcí. Některé z nich leží přímo uprostřed lokalit s nejpřísnějším režimem ochrany, což je u národních parků netypická situace. Otázka postavení obcí se dostala do širšího povědomí v souvislosti se zásahem při kůrovcové kalamitě. Představitelé obcí upozorňují především na chybějící dlouhodobou koncepci, která by nastavila mantinely rozvoji parku a místních municipalit. Tento problém je zřetelný již od vyhlášení národního parku, nebyl ale dodnes uspokojivě vyřešen. To, že se spor o další směřování oblasti se netýká pouze místních obcí a ekologických aktivistů, dokládá i návštěva ministra životního prostředí a několika poslaneckých výborů přímo v národním parku a nedávné jednání premiéra s představitelem svazu, jehož prostřednictvím se šumavské obce snaží prosazovat svoje zájmy. K problematice se dlouhodobě vyjadřuje velké množství občanských

sdužení, vědců i politických představitelů. Spor se navíc několikrát projevil i v extrémní podobě, a to například přivazováním příznivců ekologických sdružení ke stromům a následnými protestními pochody místních občanů, což svědčí o tom, že přítomnost štěpení má reálný základ a nejde pouze o teoretickou konstrukci.

Řešení by mohl přinést zákon o Národním parku Šumava, který je aktuálně projednáván ve výborech PS PČR. Na jeho znění se ale nejsou zainteresované strany schopné shodnout, proto se dá do budoucna očekávat pokračování sporů. Vládní návrh, jehož autorem je ministr životního prostředí, totiž nemá podporu celé koalice, vlastní návrh potom předložili i představitelé Plzeňského a Jihočeského kraje.

Přestože jde o aktuální konflikt, který nabízí možnost aplikace koncepce postmateriálních štěpení v českém prostředí, nebyl zatím politickou vědou příliš zpracován, a to ani v oblasti vysokoškolských prací. Existují sice sociálněvědní práce spojené s oblastí Šumavy, ty se ale dotýkají především ekonomického hlediska problému. Plánovaná diplomová práce má ambice vyzdvihnout opomíjené politické aspekty konfliktu a stručně nastínit jeho možné perspektivy.

Cíl práce

Práce si pokládá dvě výzkumné otázky. Zaprvé, zda je možné výše popsany spor považovat za konfliktní linii materiální vs. postmateriální hodnoty, a pokud ano, jakým způsobem se toto štěpení projevuje v politickém systému České republiky.

Metody práce, postupy a typ zdrojů

Teoretická část bude zpracována na základě knih a odborných článků, které představují a rozvíjejí koncept štěpení materiální vs. postmateriální hodnoty.

Analytická část bude jedinečnou případovou studií, která bude vymezena obcemi, které se nacházejí v Národním parku Šumava a probíhající politickou diskuzí. Časově bude práce zpracovávat vývoj situace od vyhlášení národního parku. Tato část práce bude nejprve na základě vládních nařízení, vyhlášek a dalších dostupných dokumentů zkoumat institucionální vztah národního parku a obcí na jeho území. Na základě analýzy dalších zdrojů (prohlášení starostů a představitelů zájmových skupin, rešerše médií včetně lokálních periodik) a polostrukturovaných rozhovorů bude práce zjišťovat, jak vypadá reprezentace zájmů aktérů a jakým způsobem se promítá na dalších úrovních politického systému. Polostrukturované rozhovory (v případě potřeby dotazníková šetření) budou vedeny s představiteli obcí, zájmových skupin a dalšími aktéry, jejichž postoje a činnost ovlivňují prostřednictvím politické diskuze celý systém.

Předpokládaná struktura

1. Úvod
2. Koncept konfliktních linií
  - 2.1. Rokkanův a Lipsetův koncept
  - 2.2. Štěpení materiální vs. postmateriální hodnoty
3. Municipality a NP Šumava
  - 3.1. Historický a ekonomický kontext
  - 3.2. Institucionální vztah obcí a NP
    - 3.2.1. Výkon samosprávy
    - 3.2.2. Výkon státní správy
    - 3.2.3. Spolupráce obcí s NP a MŽP
4. Projevy možného štěpení v politickém systému
  - 4.1. Diskuze a postoje politických aktérů
  - 4.2. Zprostředkování zájmů
5. Perspektivy vztahu obcí a NP
6. Závěr

Základní zdroje

ALMOND, G. A. (1992). A Functional Approach to Comparative Politics. In SUSSER, B. (ed). *Approaches to the Study of Politics*. New York: Macmillan. S. 209 – 270.

BALÍK, S. (2009). *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing.

BROKL, L. (ed.) (1997). *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Praha: Sociologické nakladatelství.

ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. (2010). *Demokracie v lokálním politickém prostoru: Specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada Publishing.

EASTON, D. (1953). *A Framework for Political Analysis*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

FIALA, P., STRMISKA, M. (1998). *Teorie politických stran*. Brno: Barrister and Principal.

HLOUŠEK, V. (2002). Koncept konfliktních linií v západní politické vědě a jeho proměny. *Politologický časopis*. Vol. 9, č. 4, s. 398 – 414.

HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. (2004). *Konfliktní demokracie: Moderní masová politika ve střední Evropě*. Brno: Mezinárodní politologický ústav.

INGLEHART, R. (1990). *Culture Shift in Advanced Industrial Society*. Princeton: Princeton University Press.

INGLEHART, R. (1981). Post-materialism in an Environment of Insecurity. *The American Political Science Review*. Vol. 75, č. 4, s. 880 – 900.

- INGLEHART, R. (1971). The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies. *The American Political Science Review*. Vol. 65, č. 4, s. 991 – 1017.
- INGLEHART, R., FLANAGAN, S. C. (1987). Value Change in Industrial Societies. *The American Political Science Review*. Vol. 81, č. 4, s. 1289 – 1319.
- LABOUTKOVÁ, Š., MÜLLER, K. (ed.), VYMĚTAL, P. (2010). *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada Publishing.
- LIJPHART, A. (1969). Consociational Democracy. *World Politics*. Vol. 21, č. 2, s. 207 – 225.
- LIJPHART, A. (1984). *Democracies: Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-one Countries*. New Haven: Yale University Press.
- LIJPHART, A. (1981). Political Parties: Ideologies and Programs. In BUTLER, D., PENIMAN, H. R., RANNEY, A. (eds.). *Democracy at the Polls: a Comparative Study of Competitive National Elections*. Washington: American Enterprise Institute for Public Policy Research . s. 26 – 51.
- LIPSET, S. M., ROKKAN, S. (1967). *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspective*. New York: The Free Press.
- NOVÁK, M., VLACHOVÁ, K. (2001). *Linie štěpení v České republice: Komparace národní úrovně s příkladem konkrétní lokality*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- ŘÍCHOVÁ, B. (2006). *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál.
- TRUMAN, D. B. (1951). *The Governmental Process*. New York: A. A. Knopf.

<http://www.kraj-jihocesky.cz/>

<http://www.mzp.cz/>

<http://www.npsumava.cz/cz/>

<http://www.plzensky-kraj.cz/index.php?>

<http://www.svazobci.sumavanet.cz/svazobci/>

<http://www.vlada.cz/>

Obsah

Úvod	15
1. Koncept konfliktních linií	21
1.1 Rokkanův a Lipsetův koncept	21
1.2 Rozvinutí konceptu konfliktních linií.....	23
1.3 Pojem štěpení podle Bartoliniho a Maira	24
1.4 Materiální – postmateriální štěpení	26
1.5 Kritika a rozvinutí Inglehartových tezí	29
1.6 Projevy postmateriálního štěpení	30
2. Municipality a NP Šumava	34
2.1 Historický a ekonomický kontext.....	34
2.1.1 Osídlení oblasti	34
2.1.2 Založení NP.....	35
2.1.3 Socioekonomická charakteristika	36
2.2 Institucionální vztah obcí a NP	40
2.2.1 Výkon samosprávy.....	40
2.2.2 Výkon státní správy	45
2.2.3 Spolupráce obcí s NP a MŽP	46
3. Projevy možného štěpení v politickém systému	57
3.1 Debata a postoje politických aktérů	57
3.1.1 Postoje samospráv	57
3.1.2 Zájmová sdružení	61
3.1.3 Vybrané kauzy a jejich řešení.....	63
3.1.4 Postoje politických stran	71
3.1.5 Postoje prezidentů	75
3.2 Zprostředkování zájmů.....	76
3.2.1 Zprostředkování zájmů samospráv v politickém systému ČR.....	76
3.2.2 Prosazování zájmů municipalit v NP Šumava	78
4. Závěr	88
4.1 Přítomnost štěpení	88
4.1.1 Empirická rovina.....	89
4.1.2 Normativní rovina	90
4.1.3 Organizační rovina	92
4.2 Projevy štěpení na vyšších úrovních	92
4.2.1 Prosazování zájmů aktérů	93
4.2.2 Dílčí závěry	95

4.3	Perspektivy vztahu obcí a NP.....	95
4.3.1	Možný vývoj vztahů.....	95
4.3.2	Změny v institucionálním nastavení	96
4.3.3	Řešení konfliktu	97
4.3.4	Další výzkum	99
5.	Summary	100
6.	Použitá literatura.....	101
7.	Seznam tabulek a grafů.....	115

Úvod

Krkonošský národní park, Podyjí, České Švýcarsko... Při vyslovení názvů těchto národních parků je první asociací především jejich přírodní bohatství, ať už jsou to hory, meandry nebo skalní útvary. U Národního parku Šumava je situace poněkud odlišná. Aktivisté přivázaní ke stromům, prezidenti komentující výskyt brouků a tetřevů a soudní spory mezi ministry a samosprávami často budí pozornost víc než horské smrčiny a slatě. NP Šumava totiž není nejen naším největším národním parkem, ale v první řadě jediným, na jehož území se nachází intravilány obcí. Přítomnost atraktivní lokality může znamenat vyšší příjmy především z turistického ruchu, zároveň ale přináší omezení pro další rozvoj obcí. Právě tento fakt už více než 20 let působí spory, které již mnohokrát přesáhly lokální úroveň, a jejichž řešení se odehrává na vládní úrovni. Nejmarkantněji se odlišné postoje projevovaly v situacích, které vyžadovaly rychlý postup, ať už to byl orkán Kyrill v roce 2007 nebo kůrovcová kalamita o 4 roky později. Podobné situace byly často řešeny zcela odlišnými způsoby v závislosti na konkrétní osobě ředitele Správy NP, případně ministra životního prostředí a jednotlivá rozhodnutí měla často několikaleté soudní dohry. Snahy o uklidnění konfliktu zaměstnávají především v posledních letech všechny ministry životního prostředí. Patrná je především snaha ošetřit situaci na Šumavě legislativně. K problematice se vyjadřují představitelé všech politických úrovní, od starostů obcí po prezidenty. Miloš Zeman slíbil vetovat poslední z návrhů zákona o NP Šumava v případě, že bude Parlamentem schválen, ministr a nový ředitel Správy NP pak samostatný zákon, na rozdíl od představitelů obcí, odmítají.

Aktuálnost otázky během doby zpracovávání předkládané práce výrazně vzrostla, což dokládá, že téma bylo zvoleno vhodně a nabízí široké možnosti zkoumání. Projekt byl předložen v době, kdy se zdálo, že zákon o NP Šumava bude bez větších problémů schválen Parlamentem. Rozpuštění Poslanecké sněmovny tento proces zastavilo a nástup ministra Richarda Brabce naopak spor znovu rozdmýchal. V posledním měsíci před odevzdáním byl odvolán ředitel NP, současně ministr specifikoval svoji představu o budoucnosti parku, která se značně odlišuje od představ jeho předchůdců. Během relativně krátké doby tak přibýlo množství nových vyjádření a intenzita konfliktu po klidnějším období znovu vzrostla. Tento fakt dokládá i zvýšená pozornost, kterou média problematice Šumavy v posledních týdnech věnují. Časový sled událostí posledních týdnů ilustruje následující tabulka.

Tabulka 1: Časový sled aktuálních událostí

Den před odevzdáním	15.5. Miloš Zeman se setkal se šumavskými starosty a zopakoval, že vetuje senátní návrh
Týden před odevzdáním	8.5. Demonstrace na podporu odvolaného ředitele v Horní Plané
2 týdny před odevzdáním	5.5. Miloš Zeman ohlašuje, že vetuje senátní návrh zákona o NPŠ 7.5. Setkání ministra se starosty ve Vimperku
3 týdny před odevzdáním	30.4. Nový ředitel představuje svoji představu směřování parku 29.4. Prezident v prohlášení podporuje šumavské obce 28.4. Vznik Charty Šumavy
Měsíc před odevzdáním	25.4. Odvolání ředitele Správy NP, řízením dočasně pověřen Pavel Hubený

Zdroj: autorka

Přestože národní park existuje déle než 20 let, stále není zřejmé, jakou cestou se bude v dalších letech ubírat. Názory jednotlivých aktérů se výrazně liší. Předkládaná diplomová práce analyzuje probíhající spory, kde na jedné straně stojí zájmy obcí a na druhé ochrana přírody, a odpovědět tak na první výzkumnou otázku, zda lze v tomto případě prokázat postmateriální štěpení. Druhá výzkumná otázka zkoumá, jakým způsobem se případné štěpení projevuje v politickém systému České republiky. Zodpovězení této otázky zároveň umožňuje lépe analyzovat strategie, jakými dotčené samosprávy prosazují svoje zájmy.

Teoreticky je práce ukotvena v konceptu cleavages, konkrétně v příspěvku R. Ingleharta, který rozšířil základní konfliktní linie o postmateriální otázky.

Odborná debata

Problematika Národního parku Šumava se často objevuje v odborných textech i kvalifikačních pracích, jde ale o výzkum zaměřený především na přírodovědu a ekologii, případně na obory jako cestovní ruch, ekonomie, právo nebo veřejná správa. Z pohledu politologie je problematika okolo NP Šumava téměř neprozkoumaná. Za zmínku stojí bakalářská práce Roberta Zemana s názvem *Výhody a omezení obcí ležících ve správním území Národního parku Šumava z hlediska zdrojů obecních příjmů*,¹ která srovnává příjmy podobných obcí vně a uvnitř parku. Diskuzi o možné přítomnosti štěpení pak doplňuje práce *Obraz šumavské blokády (2011) ve vybraných českých médiích* Ludmily Činovské.²

¹ ZEMAN, R. *Výhody a omezení obcí ležících ve správním území Národního parku Šumava z hlediska zdrojů obecních příjmů*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. , 2008, 55 s..
Vedoucí bakalářské práce Ladislav Skořepa.

² ČINOVSKÁ, L. *Obraz šumavské blokády (2011) ve vybraných českých médiích*: bakalářská práce. Brno: Masarykova

Příspěvek na konferenci Šumavské jaro, která se konala 6.3.2012 na Modravě, přednesl politolog PhDr. Petr Just PhD.,³ bohužel ale neexistuje žádný písemný výstup.⁴ Přestože zpracovávané téma se týká relativně malého území, je třeba vnímat ho v kontextu dalších situací, kdy jsou v rozporu zájmy obcí a jiný veřejný zájem, ať už jde o ochranu přírody nebo infrastrukturní stavbu celostátního významu. Na možné budoucí spory plynoucí z vyhlášení chráněné oblasti na obydleném území je tedy vhodné upozornit například v souvislosti s plánovaným rušením vojenského prostoru Brdy, kde taktéž není jasná shoda na budoucím uspořádání.⁵

Přestože předpoklady pro vznik štěpení jsou v případě Šumavského národního parku zřejmé, nebyla tato otázka zatím hlouběji zkoumána. Předkládaná práce má ambice tuto mezeru zaplnit, a to s důrazem na pozici samospráv v celém konfliktu.

Metody a typy zdrojů

Teoretická část shrnuje koncept konfliktních linií a jeho vývoj, a to na základě knih a odborných článků S. Rokkana, S. M. Lipseta, A. Lijpharta a R. Ingleharta. Další teoretická literatura analyzuje projevy postmateriálního štěpení, a to s důrazem na lokální politickou úroveň a vznik zelených stran.

Analytická část předkládané práce je jedinečnou případovou studií, která je vymezena oblastí 22 obcí, na jejichž správním území se nachází NP Šumava a aktéry, kteří se angažují ve sporech okolo dalšího směřování regionu. Šetření mezi představiteli samospráv proběhlo formou polostrukturovaných rozhovorů a je doplněno dokumenty jednotlivých obcí. Časově práce detailněji zkoumá především dobu posledních 3 let, kontextuální část se zabývá národním parkem už od jeho vzniku.

Postoje dalších aktérů, tj. prezidentů, politických stran, zájmových skupin, občanských a environmentálních⁶ sdružení a dotčených organizací a institucí (především Správa NP a CHKO, Ministerstvo životního prostředí) jsou analyzovány na základě uveřejněných tiskových správ, dokumentů a informačních materiálů vydaných konkrétními aktéry. Analýza postojů politických stran je založena na oficiálních stranických dokumentech, volebních programech a vyjádřeních

---

univerzita, Fakulta sociálních studií, 2013, 87 s.. Vedoucí práce Naděžda Johanisová.

³Šumavě chybí zákon a klesá návštěvnost. *Klatovský deník*. 8.3.2012.[online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <http://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/sumave-chybi-zakon-a-klesa-navstevnost.html>

⁴PhDr. Petr Just PhD. v emailové korespondenci uvedl, že příspěvek existoval pouze ve formě poznámek.

⁵SICHINGEROVÁ, L. Ministr stáhl návrh na zrušení újezdu a rozložil brdské starosty. *5plus2: Plzeňský kraj*, 11.2. 2014 [online]. [cit. 2014-04-1]. Dostupné z WWW <http://plzensky-kraj.5plus2.cz/tiskni.aspx?r=ppd-rokycany&c=A140211_101707_ppd-rokycany_p2roj>

⁶V práci je záměrně používán výraz „environmentální“, namísto častěji se vyskytujícího „ekologický“. Důvodem je chápání slova ekologie v užším smyslu slova, tedy jako vědy o vztahu organismů a prostředí. Pro popsání hnutí a organizací, jejichž hlavní činností je ochrana životního prostředí, je v práci využíván pojem environmentální.

jednotlivých představitelů. Dalším hojně využitým zdrojem je monitoring celostátních i lokálních médií, a to, vzhledem k mnoha novým událostem, především v posledních týdnech před uzavřením práce.

Klíčovým zdrojem dat pro části práce týkající se samospráv byly již zmíněné polostrukturované rozhovory s představiteli obcí, které se uskutečnily v průběhu ledna a února 2014. Šetření probíhalo přímo na Šumavě, a to prostřednictvím osobních schůzek na příslušných obecních a městských úřadech. S výsledky šetření se pracuje již v kontextuální části práce, další výstupy jsou potom podkladem pro část monitorující diskuzi okolo NP. Vzorek zahrnuje všech 6 jádrových obcí NP, které spadají do NP 100% svého správního území. Jde o obce Horská Kvilda, Kvilda, Modrava, Prášíly, Srní a Stožec. Z 5 tzv. hraničních obcí zahrnuje vzorek 3, konkrétně Strážný, Borová Lada a Nové Hutě. Z 11 okrajových obcí je jich ve vzorku 5, a to obec Nicov a města Horní Planá, Volary a Kašperské Hory. Z celkem 13 municipalit vzorku jich 5 leží v Plzeňském a 8 v Jihočeském kraji. Pokud jde o výkon přenesené státní správy, zahrnuje vzorek obce I. i II. stupně. Ve výběru jsou zahrnuty jak malé obce s desítkami obyvatel (př. Modrava, Nicov) tak města, kde se počet obyvatel blíží 4000 (Volary).⁷ Scénář rozhovoru je přílohou této práce, stejně jako přepisy pořizovaných rozhovorů. Jedinou výjimkou je rozhovor se starostkou Srní, která nahrávání odmítla, a rozhovor byl proto zaznamenán pouze formou poznámek.

Průběžné závěry předkládané práce byly představeny 14.4.2014 na workshopu, kterého se účastnili odborníci na otázky lokální a regionální politiky a veřejné správy, mezi jinými například Prof. Hellmut Wollmann (Humboldtova Univerzita v Berlíně), JUDr. Michal Illner (Sociologický ústav AV ČR), Ing. Jan Čopík, Ph.D., Ing. Václav Bubeníček, Ph.D (Katedra humanitních věd ČZU) nebo RNDr. Roman Matoušek, Ph.D (Přírodovědecká fakulta UK). V následné diskuzi byl nastíněn směr možného dalšího výzkumu, ať už přímo štěpení na Šumavě nebo dalších problematických případů, kdy jsou v konfliktu zájmy obcí a zájmy širšího společenského významu. Z hlediska mezinárodního srovnání byla přínosná především komparace NP Šumava a přeshraničního NP Bavorský les, ke které v diskuzi přispěl Prof. Wollmann. Diskutované připomínky byly do předkládané studie zapracovány.

---

⁷Regionální informační systém. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <<http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=550671>>

Struktura práce

Teoretická část práce je založena na dobře známém konceptu cleavages autorů S. Rokkana a S.M. Lipseta,⁸ který předpokládá, že sociální konflikty dlouhodobě přítomné ve společnosti se transformují do podoby politických stran. V českém prostředí se termín cleavages překládá nejčastěji jako štěpení (Novák), konfliktní linie (Fiala) nebo rozpor (Klíma), přičemž předkládaná práce se drží prvních dvou výrazů.⁹ Kapitola pokračuje shrnutím dalšího výzkumu problematiky. Východiskem pro předkládanou práci je pak příspěvek Ronalda Ingleharta, který do politické vědy přinesl otázku měnící se hodnotové orientace. K původním čtyřem konfliktním liniím připojil další, která proti sobě staví materiální a postmateriální hodnoty. Postmateriální hodnoty jsou v předkládané práci reprezentovány především snahou o ochranu životního prostředí, a to i za cenu omezení ekonomického rozvoje. Naopak materiální hodnoty představují snahu o zajištění základních potřeb obyvatel, v tomto případě hlavně zaměstnání a příjmů.

V analytické části dochází k aplikaci konceptu postmateriálního štěpení na případ NP Šumava, kde je viditelný rozpor mezi příznivci udržitelného rozvoje místních obcí a představiteli směru, který by oblast parku přiblížil co nejvíce bezzásahovému režimu.

Kapitola „Municipality a NP Šumava“ zkoumá historický a socioekonomický kontext dnešních konfliktů. První podkapitola stručně charakterizuje osídlení oblasti, její hlavní ekonomické aktivity i strukturu obyvatelstva, druhá pak institucionální vztah samospráv a parku. Tato druhá podkapitola je dále členěna do částí, které shrnují, jak je na území NP vykonávána samospráva a státní správa, a jakým způsobem funguje spolupráce municipalit a Správy NP, respektive Ministerstva životního prostředí.

Kapitola nazvaná „Projevy možného štěpení v politickém systému“ charakterizuje ve své první podkapitole jednak kauzy, které dokládají nejednoznačnost názorů k fungování obcí a orgánů ochrany přírody v jediném prostoru a jednak postoje jednotlivých aktérů, a to samospráv, politických stran a environmentálních a občanských sdružení. Druhá podkapitola analyzuje, jak vypadá agregace a artikulace zájmů aktérů, a to především samospráv. Práce operuje se čtyřmi základními způsoby prosazování zájmů samospráv. Jsou jimi účast v národním zájmovém sdružení obcí, účast v lokálním svazku obcí, kumulace mandátů a spolupráce s tzv. regionálním

---

⁸Lipset, S. M.; Rokkan, S. Cleavage structures, party systems and voter alignments: An introduction. In: Lipset, S. M.; Rokkan, S (eds.). *Party systems and voter alignments: Cross-national perspective*. New York: Free Press, 1967.

⁹Cabada, L.; Kubát, M. (2007). *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk. S. 120.

patronem.¹⁰

V závěru práce jsou získané poznatky aplikovány na teoretická východiska. Pro přehlednost je závěr rozdělen na dvě podkapitoly podle položených výzkumných otázek. Do závěru byla zařazena i původně samostatná kapitola „Perspektivy vztahu obcí a NP,“ která na základě dosavadních výsledků jednání předkládá možnosti vývoje této komplikované problematiky. Zaměří se v první řadě na další pokusy o schválení dlouhodobé koncepce NP, po které volají představitelé samospráv, státní správy i nevládních organizací. Vedle toho přináší návrhy možných řešení konfliktů i náměty pro další výzkum.

---

¹⁰Kruntorádová, I. (2013). Regionální patron jako fenomén reprezentace zájmů. *Acta Politologica*, Vol.5,č. 2, 161 – 177.

1. Koncept konfliktních linií

1.1 Rokkanův a Lipsetův koncept

Tezi, že konflikty dlouhodobě zakořeněné ve společnosti se odrážejí ve stranickém systému, vnesl do politologie Stein Rokkan ve studii, na které pracoval spolu se Seymourem Martinem Lipsetem. Politické strany v jejich pojetí ztělesňují kontrastující zájmy a napětí ve společenské struktuře a nutí občany postavit se na jednu ze stran konfliktní linie.¹¹ Připomínají, že napětí vyplývá z velkého množství vztahů, ale pouze některé z nich mají potenciál polarizovat společnost.¹²

Při svém zkoumání vycházeli autoři z Parsonsova modelu společenských interakcí (tzv. AGIL schéma), ze kterého ale vybrali pouze určité vztahy mezi jednotlivými subsystemy, konkrétně ty, které vedou ke vzniku stran, prostředků masové mobilizace a projevují se ve volbách.¹³

Autoři rozlišují dvě dimenze štěpení, teritoriální a funkční.¹⁴ Teritoriální dimenze reprezentuje lokální a regionální opozici a odpovídá konfliktům, kde stojí na jedné straně periferní regiony a jazykové a etnické minority, a na druhé straně centralizační a unifikační snahy centra. Konflikty na funkční dimenzi jdou naopak napříč teritoriálními jednotkami a týkají se jednak sporů ekonomického charakteru (využívání zdrojů, vztahy mezi zaměstnanci a vlastníky) a jednak ideologických sporů (morální zásady, interpretace historie).¹⁵

První vlna štěpení byla spíše teritoriálně – kulturní, protože, jak uvádějí autoři, funkční štěpení se vyvinula až po určité konsolidaci státního území. Budování státu bylo zároveň doprovázeno rozvojem aktérů, jejichž náplní je standardizace a unifikace, a kteří pronikají do původních kultur periferních oblastí.¹⁶

Klíčové momenty pro vznik štěpení byly národní a průmyslová revoluce. Národní revoluce s kořeny ve Francii přinesla konflikt zaprvé mezi centrální kulturou usilující o vybudování státu a provinciemi a periferními jednotkami, které byly odlišné jazykově, etnicky nebo nábožensky, a zadruhé mezi vznikajícím státem a historicky ukotvenou církví. Druhé jmenované štěpení je podle autorů důležitější. Uvádějí, že přestože probíhala dramatická diskuze o otázkách financování církve a majetku, klíčové byly otázky morálky a především pak vzdělání. V předchozích etapách vývoje byly církve aktérem, který pro stát zajišťoval vzdělání obyvatelstva. Snaha státu kontrolovat

---

¹¹Lipset, S. M.; Rokkan, S. (1967). *Cleavage structures, party systems and voter alignments: An introduction*. New York: Free Press, s. 5

¹²Lipset; Rokkan, 1967, s.6.

¹³Lipset; Rokkan, 1967, s. 8.

¹⁴Lipset; Rokkan, 1967, s. 8.

¹⁵Lipset; Rokkan, 1967, s. 9-11.

¹⁶Lipset; Rokkan, 1967, s. 13.

a standardizovat povinnou školní docházku vedla k masovým protestům a vzniku politických stran bojujících za zachování dosavadního postavení církve.¹⁷ Autoři uvádějí, že k masovému rozvoji těchto hnutí vedlo rozšíření volebního práva i na muže z dělnické třídy a později na ženy. Narozdíl od socialistických stran, které získaly příznivce stejným způsobem, ale církve doplňovaly svoji činnost dalšími paralelními organizacemi, které izolovali jejich příznivce před vnějšími vlivy. Nejznámějším příkladem je Nizozemí s jeho pilířovou strukturou.¹⁸

Průmyslová revoluce přinesla dvě roviny štěpení – jednak konflikt mezi venkovem a městem, jednak mezi vlastníky a zaměstnanci. Konflikt venkov – město existoval již předtím, ale průmyslová revoluce způsobila jeho prohloubení a politické vyjádření v podobě agrárních a konzervativních stran. Pozdější stěhování podnikatelů mimo města vedlo k oslabení vztahu s pracovníky a naopak posílení vazeb na místní šlechtu. Se vzrůstající mobilitou obyvatelstva proto docházelo k oslabení prvně jmenovaného štěpení a posílení konfliktu vlastníci – zaměstnanci, který se promítl do soupeření konzervativních a liberálních stran.¹⁹

Autoři dále zkoumají podmínky, za kterých se konfliktní linie přetavují v soupeření politických stran. Představuje čtyři prahy demokratizace, kterými musí společnost ve svém vývoji projít.

Prvním je *práh legitimace (the threshold of legitimation)*, který zjišťuje, jak jsou ve společnosti přijímány protesty. Práh je překročen v okamžiku, kdy je opozice přijímána a kdy je možné vyjadřovat nesouhlas prostřednictvím peticí a veřejných výstupů.²⁰

Druhým je *práh inkorporace (the threshold of incorporation)*, který zkoumá, jak funguje proces výběru reprezentantů a je naplněn, když jsou podporovatelé opozice zařazeni na stejnou úroveň jako přívrženci privilegovaných vrstev.²¹

Třetím prahem je *práh reprezentace (the threshold of representation)*. V této fázi mají nová hnutí možnost vstoupit do politického procesu, aniž by byly nuceny učinit tak prostřednictvím již existujících organizací.²²

Posledním představeným prahem je *práh většinové vlády (the threshold of majority power)*. Ten je překročen, existují-li nástroje, které zabraňují vítězi voleb zcela změnit povahu systému.²³

---

¹⁷Lipset; Rokkan, 1967, s. 14-15.

¹⁸Lipset; Rokkan, 1967, s. 15

¹⁹Lipset; Rokkan, 1967, s. 19-20.

²⁰Lipset; Rokkan, 1967, s. 34

²¹Lipset; Rokkan, 1967, s. 34

²²Lipset; Rokkan, 1967, s. 34.

²³Lipset; Rokkan, 1967, s. 34

V prvních fázích moderních politických systémů docházelo nejprve ke snižování prahu legitimity a inkorporace prostřednictvím uznání opozice, rozšířením volebního práva a přiznáním svobody projevu a sdružování. Další vývoj se v jednotlivých státech lišil a výška dalších prahů rozhodla o povaze systémů parlamentního uspořádání.²⁴ Na tomto místě je vhodné připomenout, že základy pozdějšího uspořádání jsou viditelné již před překročením prahů, neboť jde o dlouhodobé vztahy a konflikty, vznik stran je pouze jejich politickým vyjádřením.²⁵

Vznik klíčových štěpení ilustruje následující schéma:

Tabulka 2: Národní a průmyslová revoluce a konfliktní linie²⁶

	Teritoriální dimenze	Funkční dimenze
Národní revoluce	Centrum - periferie	Stát - církev
Průmyslová revoluce	Město - venkov	Vlastníci – pracující

Zdroj: Hloušek; Kopeček 2004 podle Lipset; Rokkan 1967

V závěru studie předložili autoři důležitou hypotézu o tzv. zamrznutí stranických systémů, která tvrdí, že až na výjimky reflektuje stranický systém 60. let strukturu štěpení z let 20.²⁷ Dodávají ale, že lze postupně pozorovat změny, a to hlavně v nejmladší generaci voličů.²⁸

1.2 Rozvinutí konceptu konfliktních linií

Rokkanova a Lipsetova práce ovlivnila velké množství dalších autorů. I díky tomu, že jejich teze byly formulovány relativně široce, bylo možné je rozvíjet a nebo na ně navazovat, a to jak v otázce zamrznutí stranických systémů, tak v kontextu samotných konfliktních linií. K autorům, kteří rozvinuli koncept štěpení, patří i Arend Lijphart. Pro svůj koncept zvolil termín ideologická dimenze, kterou definuje na základě tří aspektů.²⁹ Prvním jsou politiky, o jejichž prosazená strana usiluje během svého působení ve vládě. Zde Lijphart upozorňuje především na to, že stranická ideologie a program je nutné odlišit od charakteristiky voličů. Jako příklad udává stranu, která má vysokou podporu mezi katolíky, což z ní ovšem automaticky nedělá katolickou stranu. Druhým aspektem je odlišnost stran mezi sebou. Ideologické dimenze tedy nemají být zaměňovány za rozpory uvnitř stran. Třetí aspekt zahrnuje do analýzy pouze strany, kterou jsou v daném systému relevantní. Lijphart sem zahrnuje strany, které se přímo účastní vlád a strany, které sice jako vládní

²⁴Lipset; Rokkan, 1967, s. 28-29.

²⁵Lipset; Rokkan, 1967, s. 34.

²⁶Hloušek, V.; Kopeček, L. (2004). *Konfliktní demokracie: Moderní masová politika ve střední Evropě*. Brno: Masarykova Univerzita, s. 37

²⁷Lipset; Rokkan, 1967, s. 50.

²⁸Lipset; Rokkan, 1967, s. 54.

²⁹Lijphart, A. (1981). *Political Parties and Programs*. Washington: American Enterprise Institute for Public Policy Research, s. 26.

partner nepřipadají v úvahu, ale i přesto má jejich činnost vliv na celý systém.³⁰

Lijphart takto definoval tři ideologické dimenze, které rozvíjejí původní čtyři štěpení. Jde o to podporu režimu, postoj k zahraniční politice a Inglehartovým výzkumem ovlivněný vztah k postmaterialismu.³¹

První dimenze vychází z přítomnosti stran, které oponují demokratickému režimu, případně požadují jeho výrazné změny. Řadí sem především komunistické strany, protože antisystémové pravicové strany neměly ve zkoumaných zemích ani koaliční ani vyděračský potenciál. Lijphart sice uznává, že se slábnoucí ideologií se komunistické strany například v Itálii, Francii a Španělsku začínají transformovat, ale zároveň si pokládá otázku, nakolik jde o postačující a především trvalé změny.³²

Zahraničně-politická dimenze je charakterizována dvěma rovinami. První úzce souvisí s výše popsaným posunem komunistických stran k tzv. eurokomunismu. Podstatným jevem tohoto posunu je opuštění tradiční orientace na Čínu a Sovětský svaz. Druhou rovinou je postoj stran k evropské integraci, kterou Lijphart považuje za významnou díky stále výraznějšímu rozporu mezi stranami, který prohlubování integrace podporují a těmi, které naopak oponují.³³

Třetí ideologická dimenze vychází především ze zkoumání R. Ingleharta, kterému se podrobněji věnuje jedna z následujících podkapitol. Lijphart ji považuje za nejméně vlivnou, neboť se ve větší míře týká pouze omezeného okruhu zemí, především Švédska a Norska, kde je znatelný posun středových stran od tradičních venkovských témat k enviromentalistickým hodnotám, a Nizozemí, kde dvě strany výrazně usilují o posílení občanské participace.³⁴

1.3 Pojem štěpení podle Bartoliniho a Maira

Samotný pojem štěpení není v Rokkanově a Lipsetově pojetí nijak definován, na což upozornili Stefano Bartolini a Peter Mair, podle nichž nejednoznačná definice dostatečně neodlišuje štěpení od jiného projevu společenského rozdělení. Zmiňují například Dahla, který se pokoušel o zpřesnění pojmu použitím výrazu politické štěpení; namítají ale, že definování tohoto pojmu primárně na základě politického chování a postojů ho dostatečně neodlišuje od například politické opozice nebo politického rozdělení.³⁵ Podobně varují před redukováním pojmu pouze na sociální rovinu, a to

---

³⁰Lijphart, 1981, s.28

³¹Lijphart, 1981, s.38.

³²Lijphart, 1981, s.38-39.

³³Lijphart, 1981, s.39-40.

³⁴Lijphart, 1981, s.40-41.

³⁵Bartolini, S.; Mair, P. (1990). *Identity, Competition and Electoral Availability: The Stabilisation of European*

především v souvislosti s nástupem tzv. post-materialistické školy. Pro nové autory bylo štěpení především projevem kulturním či ideologickým, což ale vedlo k zanedbání socio-ekonomických příčin a naopak tradičně pojatá štěpení na socio-ekonomickém nebo demografickém základě nestačila při vysvětlení jevů souvisejících se sebeuvědoměním některých skupin. Bartolini a Mair předkládaný koncept štěpení se pokouší propojit sociální strukturu s politickým pořádkem a projevuje se ve třech rovinách – empirické, normativní a organizační.³⁶

Bartolini a Mair popisují štěpení jako jistou formu uzavřenosti určitých sociálních vztahů. Zdůrazňují především rozdíl mezi příslušností ke třídě a třídním štěpením, mírou religiozity určité komunity a náboženským štěpením a existencí určité etnické skupiny v rámci státu s etnolingvistickým štěpením.³⁷ Upozorňují, že společenské rozdělení a štěpení samotné jsou produkty zcela odlišných historických okolností, kdy například třídní rozdělení pochází z období formování národního státu, zatímco štěpení samotné je výsledkem demokratizace a s ní spojenou voličskou mobilizací a politizací, protože pouze díky těmto procesům nabývá štěpení své organizační struktury a normativního profilu. Podobně hodnotí i náboženské štěpení. Zatímco rozpad jednotné křesťanské Evropy sahá hluboko do období reformace, samotné štěpení souvisí až s centralizačními a sekularizačními snahami států.³⁸

Štěpení je podle autorů charakterizováno monopolizací sociálních vazeb a jistou mírou uzavřenosti, které ho dělají trvalejším než vlastní příslušnost k určité skupině. Tento aspekt je nejvýraznější u štěpení souvisejícího s etnickou příslušností nebo polohou v periferní oblasti, kde je uzavřenost markantnější. Atributy doprovázející sociální a náboženské skupiny snadněji podléhají změnám, přesto je nelze podceňovat.³⁹

Institucionální vyjádření štěpení se v jednotlivých zemích projevuje odlišnými způsoby, což dokládá, že štěpení samotné je charakterizováno více faktory než pouhou příslušností ke třídní nebo náboženské skupině. Se vznikem a vzrůstající institucionalizací štěpení potom dochází k posílení jeho vlivu na sociální, kulturní i politický život. Díky tomu se štěpení stává jedním stabilnějším než původní sociální skupina, ale zároveň se stává prostředkem sociální nebo politické integrace jednotlivců.⁴⁰

Electoralates 1885 – 1985. Cambridge: Cambridge University Press, s. 213.

³⁶ Bartolini; Mair, 1990, s. 213.

³⁷ Bartolini; Mair, 1990, s. 215.

³⁸ Bartolini; Mair, 1990, s. 215-216.

³⁹ Bartolini; Mair, 1990, s. 217.

⁴⁰ Bartolini; Mair, 1990, s. 217.

1.4 Materiální – postmateriální štěpení

Jak již bylo řečeno, Rokkan a Lipset v závěru své práce načrtli myšlenku, že volební chování nejmladší generace voličů neodpovídá do té doby tradičním vzorcům. Posunu v hodnotové orientaci mezi příslušníky poválečné generace se věnoval Ronald Inglehart, který obohatil původní koncept o postmateriální dimenzi. Ve svém článku z roku 1971 *The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies* představuje Inglehart svoji koncepci tiché revoluce, která je charakterizována postupnou změnou hodnotové orientace směrem k postmaterialismu v západoevropských společnostech. Svůj koncept podložil rozsáhlými šetřeními mezi občany evropských zemí a dále ho rozvinul v knize *The Silent Revolution: Changing Values And Political Styles Among Western Publics* z roku 1977.⁴¹

Inglehart se domnívá, že důvodem tohoto posunu je rostoucí vzdělanost obyvatelstva, změny ve struktuře zaměstnanosti ve prospěch terciéru a rozvoj masových médií. Za klíčové ale považuje především dva fenomény; jednak období bezprecedentní prosperity, kterou západoevropské státy zažívaly v desetiletích po druhé světové válce a jednak to, že žádný ze států nezažil na svém území válečný konflikt. Důsledkem byla do té doby nevídaná míra ekonomického i fyzického zabezpečení.⁴²

Inglehartova koncepce stojí na dvou základních hypotézách. První připomíná Maslowovo schéma hierarchie lidských potřeb, ze kterého vyplývá, že jedinec se snaží naplnit potřebu, která je v danou chvíli nejaktuálnější. Jsou-li tedy naplněny základní fyziologické potřeby, přesouvá se pozornost k nemateriálním cílům. Inglehart připomíná, že díky panující prosperitě ustoupila do pozadí otázka ekonomického zabezpečení a otevřel se prostor pro naplňování cílů souvisejících především s kvalitou života a seberealizací.⁴³ Druhá hypotéza předpokládá, že jedinec si i v dospělosti uchovává hodnotové vzorce, které mu byly vštípeny v tzv. formativním období. Postoje vrstevníků v rámci evropských zemí by tedy měly být relativně podobné a větší rozdíl by se naopak vyskytl mezi generacemi v rámci jednoho státu.⁴⁴ Tuto hypotézu Inglehart ověřoval pomocí rozsáhlého dotazování v několika evropských (později i mimoevropských) zemích.⁴⁵

Inglehart spolupracoval s Informační službou Evropského společenství na výzkumu, který počátkem 70. let zkoumal hodnotovou orientaci občanů Británie, Německa, Belgie, Nizozemska,

---

⁴¹ Inglehart, R. (1977). *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics*. Princeton: Princeton University Press.

⁴² Inglehart, R. (1977). *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics*. Princeton: Princeton University Press, s. 21-22.

⁴³ Inglehart, 1977, s.22-23.

⁴⁴ Inglehart, 1971, s. 991.

⁴⁵ Inglehart, 1977, s. 23.

Francie a Itálie. Respondenti vybírali dva ze čtyř nabízených postojů, které reprezentovaly tradiční hodnoty na straně jedné a postmateriální⁴⁶ na straně druhé. První dvojice postojů se týkala ekonomického zabezpečení a udržení vnitřního pořádku, druhá svobody projevu a politické participace.⁴⁷ Výzkumníci předpokládali, že podpora druhým jmenovaným hodnotám bude zároveň spojená s podporou postojů, které požadovaly změnu v otázce aktuálních politických témat, tedy především levicových stran. Další analýza zkoumala, zda preference postmateriálních hodnot souvisí s podporou studentských demonstrací a protestů, které zasáhly Evropu koncem 60. let. Ve všech zkoumaných zemích se potvrdilo, že jedinci, kteří zvolili postmateriální hodnoty byli zároveň nakloněni protestujícím.⁴⁸

Další otázkou bylo, nakolik se liší preference hodnot mezi jednotlivými generacemi. Předpoklad, že preference postmateriálních hodnot se bude týkat především mladších generací, se potvrdil ve všech zkoumaných zemích. Největší podíl postmaterialistů vykazuje generace, která se narodila po roce 1945.⁴⁹

Pokud jde o distribuci postmaterialistů mezi jednotlivými příjmovými skupinami, je na základě průzkumu zřejmé, že s rostoucí třídou podíl postmaterialistů roste.⁵⁰ Další zjištění uvádějí, že přestože větší podíl postmaterialistů je mezi jedinci s vyšším vzděláním, nehraje to zásadní roli, neboť i mladší generace s nižším vzděláním vykazuje více postmaterialistů než starší generace.⁵¹

Na výtky, že hodnotový posun může být způsoben pouze životním cyklem, reaguje Inglehart srovnáním výsledků výzkumů z různých let. V průzkumech z roku 1970 byl největší rozdíl v podílech postmaterialistů a materialistů mezi dvěma nejmladšími generacemi (tj. 15-24 let a 25 – 34 let). Pokud by byl posun v hodnotách zapříčiněn pouze změnou životního cyklu, vyskytl by se největší rozdíl znovu mezi uvedenými generacemi. K tomu ale nedošlo a rozdíl zůstal právě mezi generacemi, jež dělila druhá světová válka.⁵²

V článku z roku 1971 Inglehart několikrát uvedl, že pro potvrzení závěrů je nutné pokračovat ve zkoumání i v následujících letech. Při psaní knihy měl již autor k dispozici výsledky nově sestaveného dotazníku, který umožňoval zaměřit se i na změny v hodnotové orientaci a umožňoval zkoumat, jaké hodnoty jsou trvalejší. Na základě těchto pozdějších průzkumů došel Inglehart

---

⁴⁶V článku z roku 1971 používá Inglehart termín postburžoazní, neboť tvrdí, že politické svobody byly v povědomí veřejnosti spojeny s buržoazií. V dalších dílech už ale preferuje pojem postmateriální. Inglehart, 1971, s. 995.

⁴⁷Inglehart, 1971, s. 994-995.

⁴⁸Inglehart, 1971, s. 995.

⁴⁹Inglehart, 1971, s. 1000.

⁵⁰Inglehart, 1971, s. 1001-1002.

⁵¹Inglehart, 1971, s. 1005.

⁵²Inglehart, 1977, s. 105-106.

k závěru, že hodnotová orientace zůstává nejstabilnější u jedinců s vyšším vzděláním a větším zájmem o politiku.⁵³ Pokud jde o jednotlivé postoje, z 29 možností v dotazníku se ukázalo být nejstabilnějšími pět - mezi nimi stranická preference a sebezařazení na LP škále. Naopak postoje, o kterých lze předpokládat, že budou v průběhu času stabilní (např. postoj k potratům, pornografii, studentským nepokojům, svoboda projevu představitelů opozice, nebezpečnost komunismu, spravedlnost sociálního systému), se prokázal opak.⁵⁴

Data z různých let umožnila zkoumat, jak se na hodnotové orientaci promítly události druhé poloviny 70. let, tedy ropná krize, vysoká inflace, ekonomický propad a růst nezaměstnanosti. Pokud by recese trvala delší dobu, lze očekávat, že by počet materialistů znovu stoupl, data z evropských zemí ale ukázala, že dramatická změna neproběhla. V poválečné generaci sice v průběhu recese klesl počet postmaterialistů, ale v porovnání s jejich vrstevníky o dvacet let dříve zůstala stále mnohem víc zaměřená na postmateriální hodnoty.⁵⁵ Z pozdějších výzkumů vyplynulo, že mezigenerační posun v hodnotách probíhal dále, a to nejen ve všech zkoumaných zemích, ale rozšířil se i mimo západní společnosti, kde se ale projevoval odlišně.⁵⁶

Inglehart si všímá, jakým způsobem se vyvíjely konfliktní linie v předchozích letech. Preindustriální společnost charakterizují konflikty související s náboženstvím, jazykem nebo rasou, tedy charakteristiky, které se přenášejí mezi generacemi bez větších změn. Industriální společnost je charakterizována štěpením na základě třídní příslušnosti. Klíčové jsou v tomto případě proměnné příjem, povolání, vzdělání a členství v odborech. Inglehart uvádí, že povolání se často předává z otce na syna, ale vzdělání se mezigeneračně mění častěji. Postindustriální společnost přináší konflikty, které reflektují nastavení hodnotových priorit na individuální úrovni a jsou založené na postekonomických potřebách.⁵⁷ Autor dále zkoumá, jak se posun v hodnotové orientaci promítne do stranických preferencí. Projevem nového štěpení je zajímavý posun ve stranických preferencích. Přestože střední třída je obvykle spojována se spíše konzervativními stranami, nově se tvořící hodnotová orientace tenduje k radikálním sociálním změnám. Proto Inglehart předpokládá posun mladších příslušníků střední třídy k levicovým stranám a naopak příklon dělnické třídy spíše ke konzervativním stranám.⁵⁸ Tento posun dokládá Inglehart pomocí dat, která ve všech zkoumaných

---

⁵³Inglehart, 1977, s. 100.

⁵⁴Inglehart, 1977, s. 102.

⁵⁵Inglehart, 1977, s. 104.

⁵⁶Inglehart, R. (1997). *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. 1997. Princeton: Princeton University Press, s. 157.

⁵⁷Inglehart, 1977, s. 181-182.

⁵⁸Inglehart, 1971, s. 992.

zemích potvrdila posun postmaterialisticky smýšlejících jedinců k levicovým stranám.⁵⁹

Příkladem nového štěpení mohou být události doprovázející studentské nepokoje ve Francii v roce 1968. V následných volbách se velká část dělnické třídy posunula směrem ke gaullistům, naopak střední třída a především její mladší členové podporovali levicové strany. Na základě těchto výsledků Inglehart došel k závěru, že dělnická třída kladla na ekonomické zabezpečení a vnitřní pořádek větší důraz než do té doby tradičně konzervativní střední třída.⁶⁰

1.5 Kritika a rozvinutí Inglehartových tezí

Inglehartovy teze vzbudily i vlnu kritiky. Jeden z jejích hlavních bodů se zaměřuje na samotné měření a tvrdí, že hodnoty spojené s postmaterialismem odpovídají liberálním postojům, zatímco materiální se vztahují ke konzervatismu.⁶¹ Zároveň dodávají, že ochotu angažovat se nepodporují postmateriální hodnoty, ale podpora demokratických norem a liberální ideologie.⁶² Další autoři, například 1996 Davis a Clark 2000, zpochybňují samotný nástroj, tedy 4 základní postoje, které respondenti hodnotili.⁶³

V rovině participace kritici odmítají rozlišování mezi materiálními a postmateriálními hodnotami a namítají, že oba typy hodnot motivují k účasti na politickém procesu.⁶⁴

Na Ingleharta navázalo mnoho dalších autorů, kteří rozvíjeli teze o posunu hodnot a novém štěpení. Scott Flanagan a A. Lee se zaměřili na jednu z dimenzí postmateriální konfliktní linie, a to na štěpení autoritářství – libertariánství. Jejich výzkum byl, podobně jako Inglehartův, založen na rozsáhlém šetření zkoumajícím hodnoty respondentů. Autoritářství je spojeno s respektem k autoritám, preferencí silné obrany a tvrdých postihů trestných činů.⁶⁵ Naopak libertariánské postoje charakterizuje participace, snaha o sebenaplnění a preference rovnosti a svobod.⁶⁶

Z výsledků je patrné, že liberálové se přiklání spíše k levicovým stranám, což potvrzuje tezi, že rozdělení levice – pravice založené na postoji k přerozdělování se stále více posouvá směrem k novým politickým tématům. Libertariánské postoje byly tradičně spojené s pravicovými stranami, a to především ve vztahu k ekonomickým otázkám. Zvyšující se důležitost postmateriálních témat

---

⁵⁹Inglehart, R. (1971). *The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies*, s. 1009.

⁶⁰Inglehart, 1971, s. 993.

⁶¹DeGraaf; Evans. (1996). In Copeland, L. (2014). *Value Change and Political Action: Postmaterialism, Political Consumerism, and Political Participation*, s. 265.

⁶²DeGraaf; Evans.(1996). In Copeland, 2014, s. 265.

⁶³Tranter; Western, 2009, s.147.

⁶⁴Brooks; Manza (1994) in In Copeland, 2014, s. 265.

⁶⁵Flanagan, S.; Lee, A. (2003). *The New Politics, Culture Wars, and The Authoritarian-Libertarian Value Change in Advanced Industrial Democracies*, s. 238.

⁶⁶Flanagan; Lee, 2003, s. 238.

ale vede k posunu těchto skupin k uskupením tzv. nové levice.⁶⁷ Pro libertariánské hodnoty je zároveň charakteristická nízká důvěra ve vládní instituce, což vede k výraznému růstu participace v nevládních hnutích a organizacích zaměřených především na otázky lidských práv, rovnoprávnost žen, ochrany životního prostředí a práv menšin.⁶⁸ Tato hnutí zároveň neustále zvyšují svůj vliv na tvorbu politiky.⁶⁹

Vztah mezi vyšším výskytem postmateriálních hodnot a způsobem vládnutí zkoumali němečtí autoři Detlef Sack a Lorenz Blume. Na základě šetření v 74 západoněmeckých regionech došli k zajímavých závěrům: Oblasti s vyšším výskytem postmateriálních hodnot preferovaly typ správy, který klade větší důraz na sociální spravedlnost a státní intervence, naopak regiony s vyšší preferencí trhu upřednostňovaly více manažerský způsob řízení a vykazovaly vyšší míru tolerance k sociálním nerovnostem.⁷⁰ Z šetření vyplynulo, že se liší i vztah mezi postmaterialismem a participací. Zatímco v regionech s vyšší mírou postmaterialismu je výrazná politická participace, v regionech s absencí postmaterialismu naopak roste občanská participace, a to formou dobrovolnictví, existencí mnoha spolků a kulturních a sportovních asociací.⁷¹ Regionům, kde byla sledována vyšší preference postmateriálních hodnot, odpovídají především městské oblasti s vyšším počtem přistěhovalců a oblasti s převažujícím protestanstvím. Naopak regiony s preferencí tržních hodnot reprezentují spíše řidčeji osídlené venkovské a katolické oblasti.⁷² Při zanesení těchto výsledků do mapy je zřetelný rozdíl mezi postmateriálně orientovanými severními a naopak tržně orientovanými jižními oblastmi, což odpovídá i rozdílným typům municipálního zřízení v německých regionech.⁷³

1.6 Projevy postmateriálního štěpení

Z hlediska politické vědy je klíčový především vliv hodnotového posunu na volební chování a stranické systémy. Inglehart uvádí, že přes probíhající změny se západní společnosti nedostaly do éry konsensuální politiky. Nárůst postmateriálních hodnot mezi relativně malou, ale důležitou skupinou obyvatelstva tak povede ke vzniku nového štěpení, které nebude primárně ležet na ekonomických konfliktech, ale na rozdílech v hodnotové orientaci.

Na úrovni stranického systému se hodnotový posun projevuje vznikem nových stran a rozšiřováním

---

⁶⁷Flanagan; Lee, 2003, s. 250.

⁶⁸Flanagan; Lee, 2003, s. 259.

⁶⁹Flanagan; Lee, 2003, s. 265.

⁷⁰Blume, L.; Sack, D. (2008). *Patterns of Social Capital in West German Regions*, s. 242

⁷¹Blume; Sack, 2008, s. 239

⁷²Blume; Sack, 2008, s. 239

⁷³Blume; Sack, 2008, s. 238

programů stávajících stran a nová témata. Tradičně byly za příznivce změn považovány levicové strany. V industriální společnosti šlo především o ekonomické změny. V postindustriální době se ale strany, které Inglehart označuje jako nová levice, zaměřují spíše na změnu ve smyslu sebevyjádření jednotlivce, a to i za cenu zpomalení ekonomické expanze, což byl pro tradiční levici prostředek zlepšení života dělníků.⁷⁴ Rovnost v pojetí nové levice je pak pojata jako možnost realizovat se v libovolné oblasti. Nová levice preferuje lokální autonomii, tradiční levice je naopak pro posilování národní jednoty. Příznivci nové levice pocházejí především z řad postmaterialistů, stále ale platí, že i tradiční levice je pro postmaterialisty přitažlivější než pravicové strany.⁷⁵ Obecně se nová témata, především ochrana životního prostředí, začala postupně objevovat i v programech tradičních stran. Jak ale poznamenává Inglehart, zejména levicové strany se ocitly v obtížné situaci, kdy bylo nutné přizpůsobování programu vhodně načasovat. Pomalá reakce na nová témata by stranu připravila o postmateriální voliče, ti tradiční by naopak negativně reagovali na příliš rychlý posun, a to hlavně v otázkách morálky a postoji k imigrantům.⁷⁶

Z nových hnutí, která se objevila v souvislosti s postmateriálním posunem hodnot, se v politické sféře úspěšně etablovaly především strany Zelených, a to v 70. a počátkem 80. let.⁷⁷

Strany Zelených bývaly obecně považovány za levicové strany, protože se socialisty sdílely kritický postoj ke kapitalistickému systému a požadovaly radikální společenskou změnu. Vzhledem k mnoha odlišným programovým bodům jde ale o značné zjednodušení. Jak uvádí Matthias Kaelberer, který ve svém článku reflektuje dosavadní debatu týkající se vzniku Zelených: „*Strany zelených (...) odmítají byrokratický, hierarchický, vylučující a tajný styl korporativistické politiky. Otázky životního prostředí, ženských práv a seberealizace člověka nejsou v korporativistickém procesu vyjednávání nijak reprezentovány. Zelení nejenže nesouhlasí s povahou a stylem socialistické politiky, zároveň odmítají tradiční levicové myšlení. Socialisté sice kritizují vykořisťování lidí lidmi, s kapitalisty ale sdílí ideologii, která spočívá na vykořisťování přírody lidmi.*“⁷⁸

Většina významných evropských zelených stran do svého programu zahrnula témata spojená s Novou levicí, a to s ohledem na podmínky v konkrétních zemích. Jak upozorňuje Thomas Poguntke, spojovala je environmentální orientace s důrazem na odmítání jaderné energie,

---

⁷⁴Inglehart, 1971, s. 1010-1011.

⁷⁵Inglehart, 1977, s. 240-243.

⁷⁶Inglehart, R. (1997). *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. 1997. Princeton: Princeton University Press, s. 252.

⁷⁷Hloušek, V. (2002). *Koncept konfliktních linií v západní politické vědě a jeho proměny*, s. 404.

⁷⁸Kaelberer, M. (1993). *The Emergence of Green Parties in Western Europe*, s. 321.

obhajování individualismu, ženských práv, odzbrojení a z organizačního hlediska i nehierarchická struktura a profil voliče.⁷⁹ Právě decentralizovaný model vedení ale může napomáhat k rozštěpení strany. Nejznámější je případ Německa, kde rozkol mezi pragmatickým a fundamentálním křídlem vedl k odchodu části členů.⁸⁰ Podobné vnitrostranické spory zasáhly i Zelené v Kanadě a Belgii.⁸¹

Vliv přítomnosti zelených stran na rozvoj postmateriálních hodnot zkoumali Tranter a Western. Podle nich se postmateriální témata se posouvají do popření zájmu v okamžiku, kdy Zelení dosáhnou parlamentní úrovně, protože kromě mladých postmateriálně zaměřených voličů začnou přitahovat i další nové voliče díky dalším nejen environmentálním tématům.⁸² Volební úspěch Zelených je ale do určité míry podmíněn volebním systémem, a prosazují se tedy v zemích, kde systém umožňuje snadnější vstup nových stran. Tímto způsobem upozorňují na to, že Inglehart ve své práci dostatečně nezdůraznil vliv institucionálního nastavení při promítání hodnotového posunu do volebních výsledků.⁸³

Postupnému pronikání Zelených na národní úroveň předcházelo jejich etablování na lokální úrovni. Často je v tomto ohledu uváděno jako příklad západní Německo, kde na lokální úrovni fungovali Zelení již v polovině 70. let. Politickému procesu na této úrovni dlouhodobě dominovala „nepolitická“ administrativa a konsensuální styl politiky.⁸⁴ Toto nastavení posilovalo i široce přijímané přesvědčení, že lokální úroveň má být zaměřena na řešení konkrétních úkolů a ne na politické ideologie.⁸⁵ Příchod Zelených ale vnesl do systému více soutěživosti, čímž došlo k výrazné politizaci místní správy.⁸⁶ Jak uvádí R. Roth, díky tehdejší ekonomické prosperitě efektivní opozice vůči původnímu nastavení téměř neexistovala.⁸⁷ Až v důsledku zhoršení ekonomických podmínek se začala tvořit lokální opoziční hnutí, které reprezentovaly především občanské iniciativy sdružené především proti konkrétním stavebním projektům.⁸⁸ Iniciativy proti rozšiřování dopravní infrastruktury a stavbám jaderných elektráren byly na národní úrovni odmítány s tím, že brání rozvoji a růstu zaměstnanosti., k jejich oslabení přispěla i reforma veřejné správy ze 70. let.⁸⁹ V tomto kontextu bylo zřejmé, že prosazení lokální opozice je možné pouze prostřednictvím její institucionalizace, což dokázaly právě místní Zelení, neboť environmentální

---

⁷⁹Poguntke In Kaelberer, 1993, s. 325.

⁸⁰Kolinsky In Kaelberer, 1993, s. 240.

⁸¹Kolinsky In Kaelberer, 1993, s. 241.

⁸²Tranter, B.; Western, M. (2009). *The influence of Green parties on postmaterialist values*, s. 162.

⁸³Tranter; Western, 2009, s. 164.

⁸⁴Roth, R. (1991). *Local Green Politics in Western German Cities*, s. 76.

⁸⁵Roth, 1991, s. 76.

⁸⁶Wollmann, H. (2003). In *Reforming Local Government in Europe*, s. 87.

⁸⁷Roth, 1991, s. 76.

⁸⁸Roth, 1991, s. 77.

⁸⁹Roth, 1991, s. 78.

témata byla společná většině místních aktivistických organizací.⁹⁰

---

⁹⁰Roth, 1991, s. 79-80.

2. Municipality a NP Šumava

2.1 Historický a ekonomický kontext

2.1.1 Osídlení oblasti

Budování trvalého osídlení v horských oblastech Šumavy začíná v průběhu 15. století, a to především na základě výzev panovníků a poskytování zvláštních privilegií kolonizátorům. Tehdejší sídla jsou spojena s místy těžby nerostných surovin, což je zřejmé i z názvů osad, kterými jsou například Železná Ruda, Nové Hutě nebo Filipova Huť. Obrovské množství dřeva umožnilo rozvoj sklářství, které bylo po v průběhu 18. a 19. století hlavním průmyslovým odvětvím regionu. Dalšími hospodářskými aktivitami bylo potom zemědělství, především chov dobytka a těžba dřeva. Postupný rozvoj oblasti a venkova obecně vedl k poměrně vysoké hustotě zalidnění. Zaměříme-li se na prostor dnešních 22 obcí, na jejichž území leží NP, dostaneme se koncem 19. století k číslu 61 tis. obyvatel a hustotě zalidnění přesahující 48 obyv./km².⁹¹ Jak je zřejmé z tabulky č. 2, populační vrchol zažil region v období před začátkem 1. světové války. Struktura sídel byla ale odlišná a obyvatelstvo bylo rozptýleno ve velkém množství samot a menších osad.

Největší změny znamenal pro region poválečný odsun německého obyvatelstva a stavba tzv. železné opony. Mezi lety 1930 a 1950 klesl počet obyvatel na Šumavě o přibližně 2/3 a zároveň přišla o velkou část původního německy mluvící obyvatelstva.⁹² Podle sborníku Lokální rozvoj na Šumavě byly nejvíce zasaženy obce Nové Hutě a Strážný, kde počet obyvatel klesl z 1406 na 95, resp. z 2182 na 245.⁹³

Oblast byla částečně dosídlena v 50. a 60. letech, ale šlo především o obyvatele z vnitrozemí a často i ze Slovenska a dále příslušníky Pohraniční stráže.⁹⁴

Nová struktura obyvatelstva se na dalším rozvoji oblasti projevila spíše negativně, protože nově příchozí obyvatelé postrádali hlubší vztah k území, zároveň šlo nejčastěji o nekvalifikované pracovníky. Následkem toho docházelo jednak k migraci do větších obcí a zániku menších sídel, jednak k vystěhovávání z regionu vůbec. Ke stabilizaci došlo až v průběhu 80. let. Dnes žije na území 22 obcí přibližně 16 tisíc obyvatel, což odpovídá hustotě zalidnění 13 obyv./km².⁹⁵ V obcích, které leží celým svým správním územím v NP, je toto číslo pouze 2 obyv./km².⁹⁶

---

⁹¹Bičík, I.; Perlín, R. (2010). Lokální rozvoj na Šumavě, s. 20.

⁹²Bičík; Perlín, 2010, s.21.

⁹³Bičík; Perlín, 2010, s. 30.

⁹⁴Bičík; Perlín, 2010, s. 20.

⁹⁵Bičík; Perlín, 2010, s. 20.

⁹⁶Bičík; Perlín, 2010, s.21.

Počty obyvatel v letech 2001 a 2012 ilustruje tabulka 3. Z 22 obcí došlo k poklesu o více než 10% u 7 z nich, ve 3 případech počet obyvatel vzrostl, což ale souvisí především se zvýšenou výstavbou v obcích v posledních letech. Po rychlém rozvoji oblasti v prvním desetiletí po otevření hranic nyní počet obyvatel mírně klesá, s výjimkou několika samospráv však nejde o dramatický pokles.

Tabulka 3: Počty obyvatel v jednotlivých obcích mezi 2001 a 2012

	Obec	Počet obyvatel k 31.12.2012	Počet obyvatel k 31.1.2001	Nejvyšší počet obyvatel (rok)
Jihočeský kraj ⁹⁷	Borová Lada	282	277	277 (2012)
	Horní Planá ⁹⁸	2176	2290	2290 (2001)
	Horní Vltavice	377	395	415 (2005)
	Kvilda	166	171	183 (2008)
	Lenora	773	809	822 (2006)
	Nová Pec	480	628	630 (2002)
	Nové Hutě	81	91	93 (2003)
	Nicov	71	86	86 (2001)
	Stachy	1203	1220	1226 (2005)
	Stožec	200	224	228 (2002)
	Strážný	430	282	463 (2008)
	Volary	3864	4064	4083 (2004)
	Želnavá	111	127	141 (2008)
Plzeňský kraj ⁹⁹	Čachrov	523	539	556 (2004)
	Hartmanice	1046	1161	1089 (2003)
	Horská Kvilda	72	55	98 (2010)
	Kašperské Hory	1473	1584	1610 (2006)
	Modrava	70	47	70 (2012)
	Rejštejn	250	263	264 (2002)
	Srní	257	343	343 (2001)
	Železná Ruda	1798	2036	2318 (2007)
Celkový součet		15721	16692	

Zdroj: Autorka s využitím dat ČSÚ.

2.1.2 Založení NP

Uzavření oblasti okolo státních hranic a vytvoření vojenského prostoru znamenalo výrazný útlum hospodářských aktivit. I přes vznik ženijně technického zabezpečení hranice, tzv. signálky, a nejrůznějších vojenských objektů se přírodní lokality zachovaly v téměř nezměněné podobě. Už v roce 1963 byla na území 168 654 ha vyhlášena výnosem Ministerstva školství a kultury

⁹⁷ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Prachatice [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=1&cislotab=MOS+A04+OB2.53&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>

⁹⁸ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Český Krumlov [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=1&cislotab=MOS+A04+OB2.10&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>

⁹⁹ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Klatovy [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=MOS+A04+OB2.29&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>

č.53855/63 dne 27.12.1963 Chráněná krajinná oblast Šumava.¹⁰⁰ V roce 1991 byl potom na nejcennějším území CHKO vyhlášen Nařízením vlády č. 163/1991 Sb. NP Šumava, největší z českých národních parků.¹⁰¹

Již samotné vyhlášené NP se ale ukázalo být v několika aspektech problematické. Ve vládním nařízení se mimo jiné uvádí, že „*Posláním národního parku je uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí, zejména ochrana či obnova samořídících funkcí přírodních systémů, přísná ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování typického vzhledu krajiny, naplňování vědeckých a výchovných cílů, jakož i využití území národního parku k turistice a rekreaci nezhoršující přírodní prostředí,*“ a „*Hospodářské a jiné využití národního parku musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů podle odstavce 1.*“¹⁰² Zejména interpretace formulace „*uchování a zlepšení jeho přírodního prostředí,*“ je často důvodem sporů mezi zastánci ponechání prostoru čistě přírodním procesům a naopak příznivci zásahů.

V diskuzích o směřování NP se střetávají dva přístupy, které lze zjednodušeně označit jako ekologický a lesnický. Účelem této práce není hodnotit, který je pro národní park vhodnější, je ale zřejmé, že jejich časté střídání má jednoznačně negativní důsledky. Zvolená strategie se obvykle odvíjí od obsazení Ministerstva životního prostředí a jím jmenovaného ředitele Správy NP. Od roku 1991 se na tomto postu vystřídal celkem 9 různých osobností, z nichž každá prosazovala jiný způsob péče o území. Blíže se tomuto fenoménu věnuje podkapitola 2.2.3.

2.1.3 Socioekonomická charakteristika

2.1.3.1 Ekonomická aktivita

Ekonomická aktivita na území dnešního NP se v minulosti výrazně měnila. Již před 2. světovou válkou byl region oblíbeným turistickým a rekreačním cílem, zároveň zde fungovalo mnoho menších průmyslových dílen vlastněných především Němci. Dominantním zdrojem obživy bylo ale lesnictví a dřevozpracující průmysl. Odsunem Němců a zřízením hraničního pásma bylo místní hospodářství zlikvidováno a v dalších 40 letech byly hlavními zaměstnavateli lesní závody a armáda. Na předválečné využívání prostoru nebylo možné po roce 1990 navázat z mnoha důvodů: na útlum dřevozpracujícího průmyslu mělo samozřejmě největší vliv vyhlášení NP, nelze

¹⁰⁰ČSÚ: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností (2003 – 2012) [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1014/sekce/chko-sumava/>>.

¹⁰¹Nařízení vlády č. 163/1991 Sb. , kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/695a26aba9ca378ac125654b004d2071?OpenDocument>>.

¹⁰²Nařízení vlády č. 163/1991 Sb. [online] [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/3/971-narizeni163_92.pdf>.

opomenout ale ani výraznou proměnu sídelní struktury i složení obyvatelstva. Podklad pro zajištění tvorby Krajinného integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava, tzv. Masterplán Šumava, ve své analýze hospodářského využívání prostoru uvádí: „Zároveň nemohl být zcela využit ani potenciál sektoru rekreace a cestovního ruchu v rozsahu, který existoval před 2. světovou válkou. Rovněž i zde přitom nejde pouze o vliv omezení NP, ale o složitější komplex důvodů bránících jednoduše navázat na dříve existující situaci (změna sociálně ekonomických podmínek Česka i sousedních zemí, ztráta ubytovacích kapacit a celých sídel, ztráta tradiční kulturní krajiny, totální výměna obyvatelstva v území, přerušení řemeslné a malé průmyslové výroby odsunem Němců aj.).“¹⁰³

Po otevření hranic a zřízení NP došlo k výraznému nárůstu v oblasti služeb a naopak poklesu primárního sektoru a zpracovatelského průmyslu.¹⁰⁴ v určitých lokalitách se velmi rychle cestovní ruch stal dominantním odvětvím.¹⁰⁵ Níže uvedená tabulka na základě dat statistického úřadu ilustruje, jaké byla k 31.12.2013 dominantní odvětví oblasti. Pro účely práce byla ze všech sledovaných údajů vybrána pouze některá data. Ze sledovaných odvětví uvádí tabulka 4 nejčastější; v části zaměřené na právní formu podnikání sleduje nejčastější 2. Na tomto místě je třeba upozornit, že tabulka nezohledňuje velikost jednotlivých subjektů ani jejich hospodářské výsledky.

Tabulka 4: Ekonomické subjekty v obcích – vybrané údaje

Obec	Počet ekonomických subjektů	Podle převažující činnosti			Podle právní formy	
		Zemědělství a lesnictví	Maloobchod, velkoobchod, údržba a opravy motorových vozidel	Ubytování, stravování a pohostinství	Živnostníci	Obchodní společnosti
Borová Lada	83	25	4	14	60	2
Horní Planá	548	60	64	136	399	41
Horní Vltavice	102	23	18	15	61	12
Kvílda	83	21	6	17	51	12
Lenora	186	29	31	18	137	4
Nová Pec	161	59	9	18	117	5
Nové Hutě	41	10	4	19	32	3
Nicov	19	3	-	4	13	1
Stachy	318	38	34	45	213	15
Stožec	99	44	7	20	85	3
Strážný	174	20	56	22	124	11
Volary	903	197	146	79	675	59
Želnava	38	13	4	6	31	2
Čachrov	156	56	19	17	100	12

¹⁰³ Masterplán Šumava: Podklad pro zajištění tvorby Krajinného integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf>

¹⁰⁴ Bičík; Perlín, 2010, s. 117

¹⁰⁵ Bičík; Perlín, 2010, s. 118

Hartmanice	294	82	19	25	189	14
Horská Kvilda	33	7	3	11	21	-
Kašperské Hory	430	70	64	72	317	23
Modrava	37	19	1	7	28	1
Prášíly	80	30	6	14	55	5
Rejštejn	78	25	10	8	59	6
Srní	122	38	7	32	87	4
Železná Ruda	791	75	168	169	527	72

Zdroj: Autorka s využitím dat ČSÚ¹⁰⁶

Z dat je zřejmé, že hlavní ekonomická aktivita regionu je směřována jednak do oblasti lesnictví a zemědělství, dále pak do cestovního ruchu. Představitelé některých obcí ale často poukazují na to, že velké množství podnikatelů v cestovním ruchu sice provozuje svá zařízení na území parkových obcí, jejich sídla jsou ale mimo park. Tento jev se týká spíše jádrových obcí NP, neboť v rozhovorech na něj upozornily obce Horská Kvilda,¹⁰⁷ Modrava¹⁰⁸ a Srní.¹⁰⁹

2.1.3.2 Věková struktura

Ještě v roce 2001 odpovídalo věkové složení šumavských obcí podobně velkým sídlům v pohraničí. Index stáří, který udává poměr osob starších 60 let vůči věkové skupině 0-14 let dosahoval v roce 2001 číslu 92%.¹¹⁰ Aktuální hodnoty jsou dostupné pouze pro obce s rozšířenou působností, ale srovnání s rokem 2003 umožňuje aspoň přibližnou představu o vývoji věkové struktury. Z tabulky 5 je zřejmý poměrně výrazný posun ve věkovém složení obcí. V porovnání s krajským i celostátním průměrem nejde s výjimkou Sušice o dramatická čísla. Z rozhovorů se starosty ale vyplývá, že stárnutí populace obce je v regionu aktuálním problémem. Ze 13 oslovených samospráv na tento problém přímo upozornili představitelé 3 obcí, konkrétně Borových Lad¹¹¹, Srní¹¹² a Stožce.¹¹³

Tabulka 5: Index stáří v příslušných ORP

Kraj	ORP	Obce na území NP spadající do ORP	Index stáří 2003	Index stáří 2012
Jihočeský	Český Krumlov	Horní Planá	67,9%	92,6%
	Prachatice	Lenora, Nová Pec, Stožec, Volary, Želnavá	69,8%	95,8%
	Vimperk	Borová Lada, Horní Vltavice, Kvilda, Nicov, Stachy,	87,2%	111,5%

¹⁰⁶ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec. [online]. [cit. 2014-04-06]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp&vo=tabulka&cislotab=MOS%20ZV01&kapitola_id=5&str=tabdetail.jsp&voa=tabulka>.

¹⁰⁷Rozhovor se Simonou Hnátkovou ze dne 4.2.

¹⁰⁸Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

¹⁰⁹Rozhovor s Ivanou Pěčovou ze dne 5.2. 2014.

¹¹⁰Bičík; Perlín, 2010, s. 31.

¹¹¹Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 22.1.2014.

¹¹²Rozhovor s Ivanou Pěčovou ze dne 5.2.2014.

¹¹³Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

Plzeňský	Klatovy	Strážný Čachrov, Železná Ruda	91,6%	116,5%
	Sušice	Hartmanice, Horská Kvilda, Kašperské Hory, Modrava, Prášíly, Rejštejn, Srní	110,8%	135,7%

Zdroj: autorka na základě dat ČSÚ

2.1.3.3 *Nezaměstnanost*

Z rozhovorů se starosty šumavských obcí vyplývá, že jeden z nejpálčivějších problémů je nezaměstnanost, kterou zároveň často dávají do souvislosti s existencí národního parku. Jeho založením se totiž zcela změnilo využívání lesa a tím pádem došlo k poklesu míst v lesnictví a dřevozpracujícím průmyslu. Způsob zadávání lesních prací prostřednictvím tzv. minitendrů je zároveň kritizován, protože podle starostů vede ke snižování ceny práce a zaměstnávání pracovníků z oblastí mimo park. Blíže se této problematice věnuje podkapitola „*Problematické aspekty vztahu obcí, NP a MŽP pohledem místních starostů.*“

Tabulka č. 6 udává míru nezaměstnanosti v jednotlivých obcích k 31.12.2011, novější údaje bohužel nejsou na této úrovni k dispozici. Vzhledem k neaktuálnosti dat je nutné nahlížet na ně s rezervou, je ale zřejmé, že míra nezaměstnanosti se v jednotlivých obcích velmi liší. Zároveň neexistuje korelace mezi počtem nezaměstnaných občanů a velikostí území v NP.

Tabulka 6: Míra nezaměstnanosti v obcích NPŠ k 31.12.2011

Kraj	Obec	Míra nezaměstnanosti k 31.12.2011 ¹¹⁴
Jihočeský kraj	Borová Lada	10,32%
	Horní Planá	11,37%
	Horní Vltavice	10,15%
	Kvilda	4%
	Lenora	9,12%
	Nová Pec	15,17%
	Nové Hutě	6,25%
	Nicov	2,44%
	Stachy	6,55%
	Stožec	10,48%
	Strážný	13,21%
	Volary	8,66%
	Želnavá	23,19%
Plzeňský kraj	Čachrov	9,7%
	Hartmanice	12,69%
	Horská Kvilda	10%
	Kašperské Hory	13,59%

¹¹⁴ČSÚ: Veřejná databáze – Uchazeči o zaměstnání ve vybraném území. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=TPR6010UC&&kapitola_id=15>

Modrava	11,1%
Prášíly	26,09%
Rejštejn	24,35%
Srní	11,28%
Železná Ruda	6,03%

Zdroj: autorka na základě dat ČSÚ

2.2 Institucionální vztah obcí a NP

2.2.1 Výkon samosprávy

Na rozdíl od obcí mimo chráněná území je výkon samosprávy ošetřen nejen zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, ale i zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Ten definuje, jak může být na území NP hospodařeno. V kontextu výkonu samosprávy jsou podstatné především paragrafy vymezující činnosti, které lze v prostoru NP provozovat pouze za určitých omezení, případně vůbec. §16, Základní ochranné podmínky národních parků, uvádí:

(1) Na celém území národních parků je zakázáno

a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch,

b) zneškodňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku a zneškodňovat ostatní odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,

d) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodohospodářských organizací,

e) pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce a provozovat vodní sporty mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

f) provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

g) sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchyťovat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku,

h) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

i) zavádět intenzivní chovy zvěře, například obory, farmové chovy a bažantnice, kromě záchranných

- chovů, a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,*
- j) měnit stávající vodní režim pozemků,*
  - k) stavět nové dálnice, silnice, železnice, průmyslové stavby, sídelní útvary, plavební kanály, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody,*
  - l) provádět chemický posyp cest,*
  - m) těžit nerosty, horniny a humolity kromě stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku,*
  - n) pořádat vyhlídkové lety motorovými vzdušnými dopravními prostředky,*
  - o) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národního parku.*
- (2) Na území první zóny národního parku (§ 17 odst. 1) je dále zakázáno*
- a) povolovat a umísťovat nové stavby,*
  - b) vstupovat mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,*
  - c) měnit současnou skladbu a plochu kultur, nevyplývá-li změna z plánu péče o národní park,*
  - d) hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.*

Další omezení plynou z § 5 nařízení vlády č.163/1991 Sb. Zde se uvádí:

(2) jen se souhlasem orgánu státní ochrany přírody lze na území národního parku:

- a) vypouštět uměle odchované jedince živočišných druhů nebo znovu zavádět původní rostlinné a živočišné druhy,*
- b) zřizovat, měnit či rušit vodohospodářská díla, 1) provádět úpravu a údržbu vodních toků a jiných vodních ploch,*
- c) budovat nové či rekonstruovat stávající povrchové odvodnění pozemků,*
- d) provádět změny ve využití území včetně změn současné skladby a ploch kultur pozemků,*
- e) provádět stavbu silnic, místních komunikací, lesních cest a svážnic,*
- f) provádět geologické průzkumy a geologické práce,*
- g) ukládat odpady, které mají původ na území národního parku,*
- h) těžit stavební kámen a písek pro stavby v národním parku,*
- i) provádět vápnění pozemků ležících vně zastavěných částí obcí,*
- j) pořádat vyhlídkové lety vzdušnými dopravními prostředky,*
- k) zřizovat nové pohraniční přechody,*
- l) zřizovat lyžařské vleky a vytyčovat zimní běžecké tratě,*
- m) vyznačovat turistické a cyklistické cesty a místa pro parkování,*

n) sbírat léčivé rostliny kromě zvláště chráněných,

o) schvalovat lesní hospodářské plány a plány mysliveckého hospodaření.

(3) Při ochraně stromů a keřů rostoucích mimo les na území národního parku se postupuje podle zvláštního předpisu. 4) Povolení ke kácení lze vydat jen po projednání se Správou.

Možnosti územního rozvoje upravuje § 8:

(1) Územní rozvoj v národním parku je možný jen na základě plánu péče o národní park (§ 7) a schválené územně plánovací dokumentace, zejména územního plánu velkého územního celku Šumava,

který vymezuje ve směrnici pro uspořádání území cíle ochrany přírody.

(2) Investoři a projektanti staveb na území národního parku jsou povinni dbát, aby architektonické řešení staveb nebo jejich změn navazovalo na charakter národního parku a jeho stavební tradice z hlediska estetického začlenění staveb do krajiny.

(3) v 1. zóně je zakázáno umístování a povolování nových staveb kromě těch, které slouží účelům ochrany přírody.

(4) Ve 2. zóně je zakázáno umístování a povolování nových staveb kromě zařízení, která slouží ochraně přírody, péči o les a zemědělskou půdu a turistice, obraně státu a ochraně státních hranic, pokud jejich umístění není v rozporu s posláním národního parku.

(5) Ve 3. zóně se nová výstavba a změny staveb povolují jen v případě respektování ekologických a estetických hledisek.

Z uvedeného výňatku je zřejmé, že výkon určitých samosprávných úkolů je pro obce poměrně komplikovaný, případně nákladný. Další činnosti jsou pak podmíněny souhlasem Správy NP. Jde například o vjíždění automobilů na určité komunikace. Na tato omezení upozorňují například starostové obcí Stožec a Strážný. Starosta obce Stožec Martin Černý uvedl: „Ale je to složitý, protože byt' vymyslíme nějakou činnost, tak to stojí peníze a na všechno musíme mít svolení NP, jestli to můžeme nebo nemůžeme dělat, jestli můžeme někam autem nebo jestli tam můžeme někoho odvézt, na všechno se musíme ptát a víceméně všude máme omezení. Nesmíme nic, nikam, nikoho. Když jsem žádal o povolení k vjezdu, protože máme osmimístné auto, můžeme zajišťovat dopravu pro turisty, kteří jsou na tom hůř pohybově, tak je můžeme naložit a popovést po území NP, něco jim ukázat, tak povolení jsme nedostali. Takže to je taky "výpomoc" pro turistiku. Proč by sem lidé jezdili, když se odsud nikam nedostanou? Ta možnost dopravy, oni by toho rádi využili, že je někdo naloží a ukáže jim Schwarzenberský kanál, odveze je k Plešnému jezeru nebo je můžeme odvézt pod Stožeckou kapli, přiblížíme jim takovéhle věci, ukážeme jim přírodu tady. Nemůžeme, protože tím

*autem nesmíme nikam jezdit.*¹¹⁵ Starosta městyse Strážný řešil podobný problém související s dostupností zaniklých osad: „*Další záležitosti jsou například vjezdy na území NP, kdy městyse Strážný přišel historicky o 7, 8 osad, abych to konkretizoval, měli jsme Horní Světlé Hory, Dolní Světlé Hory, Dolní Cazov, část Radvanovic, Orlova Huť, z Leniště nám moc nezbylo, z Pumprlete je tam taky pár baráků, takže to jsou osady, které dneska nejsou. Nicméně do dneška žijí lidé, kteří se tam narodili, jsou to dneska senioři, 80, 90 let a rádi by se tam podívali. Bohužel pěšky už to nezvládnou. A je problém, jak je tam dostat, protože v tuhle chvíli jsou jenom omezené nástroje, schvalovací proces, vydání povolenky, takže tam, kde běžně Lesy ČR můžou jednodušším způsobem výjimky udělit, nebo tam vjezd může být umožněn, taky tady lidé nemají šanci dostat se do těch míst a že jich je dost. Oni se tam narodili a do dneška mají v občance, že jsou místní rodáci, což je zajímavé, a beru to jako dost velkou křivdu, že nejsme schopni jim to umožnit.*“¹¹⁶

Samostatnou kapitolou jsou možnosti územního rozvoje a povolování staveb. Zde má nezastupitelnou roli Správa NP, která částečně přejímá roli stavebního úřadu. Omezení se týkají jednak začlenění staveb do území obce a jednak architektonické podoby. Pro tyto účely vydala Správa NP několik publikací, které představují aktuálně využívané regulativy a které definují vzhled objektů. Typické je určení sklonu střechy a proporce objektu, upraveny jsou ale i detaily jako například vzhled komínů a kamenných podezdívek.¹¹⁷

Z oslovených starostů jich 7 uvedlo, že rozvoj obce je jeden z největších problémů, které v souvislosti s přítomností NP řeší. Další respondenti zmínili konkrétní případy staveb, k jejichž realizaci zatím nedošlo z důvodu nesouhlasu Správy NP. Kromě klasických obytných domků respondenti udávali jako příklady cyklostezky¹¹⁸ a přírodní koupaliště.¹¹⁹

Omezený rozvoj obce označilo jako problematický aspekt plynoucí z přítomnosti parku celkem 7 municipalit. Jde o 2 jádrové obce, konkrétně Modravu a Srní, dále pak Borové Lady, Horní Planou, Kašperské Hory, Strážný a v menší míře Nové Hutě.

Na druhou stranu komplikovanější proces povolování výstavby a součinnost s dalšími orgány mohou být pro obce účinným nástrojem regulace výstavby na pozemcích v rukou soukromých majitelů. Na tento fakt upozornily například obce Kvilda a Horská Kvilda, kde se soukromí

---

¹¹⁵Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

¹¹⁶Rozhovor s Jiřím Vackem ze dne 24.1.2014.

¹¹⁷Dohnal, T.; Hubený, P.; Jablonská, L.; Löw, J.; Novák, J.; Zimová, E. (2010). *Krajina Národního parku Šumava: Urbanistický a architektonický manuál NPŠ*. Vimperk: Správa NPŠ, s. s. 74 – 83, 97, 109.

¹¹⁸Rozhovor se Simonou Hnátkovou ze dne 4.2.2014.

¹¹⁹Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1. 2014.

investoři pokoušeli prosadit rozsáhlé stavby.¹²⁰

Obec je zároveň povinna postupovat při tvorbě územního plánu v souladu se schváleným plánem péče. Na rozdílné chápání toho procesu upozornil starosta Kvildy Václav Vostradovský: „Park, tak jak je, ve své rozloze obsahuje 22 obcí s tím, že když se sejdu s kolegy, tak právě většinou řeší problémy se Správou parku, ať je to Správa parku jako NP nebo CHKO, že chtějí nějaký projekt a de facto narazí na ochranu přírody a „háže jim klacky pod nohy“ a oni se nemohou rozvíjet. U nás je to trošku jinak. Ten územní plán byl jeden z prvních, který se na Šumavě objevil, bylo to už v roce 1996, a s tím, že tenkrát tomu z mého pohledu nikdo až nerozuměl, protože ten územní plán je vzat tak zešíroka a je pojmuto takové velké území v rámci obce, že když jsme dělali uzávěrku a inventuru toho, kde by se mohlo stavět a vydělili to tisíce metry, tak nám vycházelo na Kvildě 120 domů. Což je opravdu špatně a my teď naopak máme Správu parku jako takový nástroj obrany vůči určitým developerům s tím, že v rámci přípravy nového územního plánu řešíme právě se Správou parku nějaký společný postup, jak se bránit větší výstavbě v naší obci. Byly tady aktivity nějakých realitních kanceláří kdy vlastně když získaly nějaký prostor, tak samozřejmě když se prodává nějaký 5000 metrový prostor najednou, tak je samozřejmě jednodušší z toho udělat 7, 8 parcel a řešit to po méně metrech. Takže tomuhle se společně bráníme, dokonce jsme jednou dospěli k tomu, že jsme byli před krokem, a ten zvýšený prst je tady pořád, a to je stavební úzavěra.“¹²¹

Přítomnost NP ovlivňuje i možnost nakládání samospráv s majetkem. V tomto ohledu je specifické město Kašperské Hory, které je vlastníkem velkého množství lesů na území NP. Situaci popsala starostka Kašperských Hor Bohuslava Bernardová následovně: „Město Kašperské Hory má svoje správní území na 8 k.ú. a majetek na 21 katastrech, přičemž 5 je v jihočeském kraji. Část města leží v CHKO a část správního území leží v NP, a to poměrně velká část majetku. Největší majetek má město v lesích, má i zemědělskou půdu. Město má 6126 ha lesa a z toho 4800 ha je právě v NP. Pak je zhruba 800 ha v CHKO a zbytek, malá část, je mimo. Takže my se musíme ptát buď CHKO nebo NP, byť to má jedno ředitelství, na všechno co děláme, protože hranice CHKO jde přes náměstí v Kašperských Horách, což je také taky trošku neobvyklá záležitost. Takže na všechno, co děláme tady nebo v okolních vesnicích, se musíme ptát. Buď nám do toho povídají památkáři, nebo park nebo oba dva najednou. (...) Máme na hospodaření v lesích svůj vlastní hospodářský plán, který schvaluje park. Takže představy lidí, že vezmeme motorovu pilu a slupneme půl Šumavy, to je špatně, protože my musíme dodržovat lesní hospodářský plán. Výjimkou je, když padne kalamita, to je pak

¹²⁰JANOUS, Václav. Šumavské obce se brání výstavbě. Chystají uzávěru a skupují pozemky. *iDnes.cz*. 8.10.2012. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupný z WWW <http://budejovice.idnes.cz/vystavba-novych-domu-na-sumave-dm2-/budejovice-zpravy.aspx?c=A121008_141133_budejovice-zpravy_jkr>

¹²¹Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1. 2014.

*těžba jinde, ale NP nám mluví do toho, jak hospodařit a co v lesích ponechat. Máme na našem majetku asi 600 ha prvních zón, kde nesmíme hospodařit vůbec, pokud dostaneme povolení, protože je tam třeba kůrvec, tak tam musíme to dřevo zpracovat, což znamená porazit, oloupat a nechat shnít.*¹²²

Podobnou situaci, i když v menším měřítku, řeší i další obce. V rozhovoru na ni upozornila i starostka obce Nicov Lenka Podsklanová. *„(...) ale máme tady pozemky, které jsou zařazeny v 1. zóně NP, takže tam nemůžeme těžít a park nám nedovolí s těmi pozemky nakládat, (...)*¹²³

Omezení související s kácením stromů se ale netýkají pouze samotných lesů, ale i dřevin a keřů na soukromých pozemcích nebo zahradách. Starosta městyse Strážný Jiří Vacek uvedl: *„To, že je to přímo na území, se týká spíš schvalovacích procesů. Do teď byl problém, nebo stále je, s kácením dřevin, takže ten, kdo si nedejbože vysadil živý plot nebo zapomněl včas vykácet dřeviny na zahradě, tak v tu chvíli vlastně musí čekat na rozhodnutí státní správy, což je zdoluhavý proces.*¹²⁴ Na tuto komplikaci v neformálních rozhovorech často naráželi i místní obyvatelé.

2.2.2 Výkon státní správy

Výkon státní správy na území NP je poměrně složitý. 22 municipalit spadá pod působnost 2 krajů, 3 bývalých okresů a 5 obcí s rozšířenou působností. Bez ohledu na administrativní rozdělení pak na celém území vykonává určité kompetence přímo Správa NP. Rozsah pravomocí Správy NP je určen § 78 zákona 114/1992 Sb. Důležitá je především role Správy NP při povolování staveb, jak vyplývá z odstavce 2 § 78: *„vydávají závazné stanovisko potřebné k ohlášení stavby, vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu, stavebního povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudačního souhlasu, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělení souhlasu podle vodního zákona,*“ a zároveň *“vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu vstupu.*“

V oblastech práce a sociálního zabezpečení vykonávají na území NP státní správu obce s rozšířenou působností, konkrétně Český Krumlov, Prachatice, Vimperk, Sušice a Klatovy.

Na obtíže plynoucí z roztržité státní správy na území parku neupozorňují pouze místní obyvatelé, ale i Správa NP sama, a to ve sborníku Lokální rozvoj na Šumavě: *„Na rozdíl od výše uvedené územní struktury veřejné správy působí jako orgán státní správy Správa NP Šumava napříč*

¹²²Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1.2014.

¹²³Rozhovor s Lenkou Podsklanovou ze dne 16.1.2014.

¹²⁴Rozhovor s Jiřím Vackem ze dne 24.1.2014.

administrativním členěním ČR a dokonce i napříč administrativními hranicemi jednotlivých obcí. Její působnost jako jediného orgánu veřejné správy tak může zajišťovat nebo podporovat stejný výkon veřejné správy na území, které je svým charakterem stejné nebo má stejné či podobné vlastnosti. Proto je role Správy NP Šumava nezastupitelná a je významná z hlediska prosazování stejných principů v oblasti ochrany a tvorby přírodního prostředí na území NP Šumava. Tato specifická role Správy NPŠ je však také příčinou celé řady nedorozumění nebo potenciálních problémů, protože jednotlivá odborná pracoviště správy vstupují do správních řízení, které jsou vedeny orgány státní správy ne vždy identicky, jednotlivé požadavky se mohou měnit nebo výklad jednotlivých ustanovení podzákoných norem může být mírně odlišný. Vzhledem k odlišnému rozhodovacímu prostředí pak může být i konzistentní rozhodování Správy NPŠ chápáno jednotlivými dalšími účastníky řízení diferencovaně a může zakládat pocity nejednotného (a tudíž i nespravedlivého) postupu vůči jednotlivým účastníkům řízení v jednotlivých krajích, okresech nebo obcích s rozšířenou působností.“¹²⁵

Roztříštěnost státní správy je dalším faktem, na který upozorňují starostové obcí, a to hlavně v souvislosti s umístěním jednotlivých pracovišť při vyřizování záležitostí, ke kterým se vyjadřuje více subjektů. Jednotlivá pracoviště Správy NP a CHKO jsou umístěna ve Vimperku, Kašperských Horách a Horní Plané, záležitosti spadající pod ORP pak řeší pracoviště ve Vimperku, Sušici, Klatovech, Prachaticích a Českém Krumlově. V záležitostech, ke kterým se vyjadřují různé úřady, je tedy nutné jednat s mnoha subjekty, které se nezdá kdy názorově rozcházejí. Příkladem mohou být kauzy s povolováním staveb na území NP. Přestože Správa NP se k nim vyjadřuje, rozhodnutí příslušného úřadu nemusí vždy korespondovat. Zároveň jsou známy případy, kdy nová stavba nerespektovala původní projekt a tedy ani stavební povolení. Zatím ale nedošlo k tomu, že by stavební úřad nařídil nepovolenou stavbu zbourat.¹²⁶

2.2.3 Spolupráce obcí s NP a MŽP

2.2.3.1 Rada NP

Obce mají samozřejmě možnost určitým způsobem reagovat na vývoj v parku. Orgán, který to umožňuje, je Rada NP zřízená na základě § 20 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny jakožto iniciativní a konzultační orgán Správy NP.¹²⁷ Její roli popisují níže uvedená vybraná

---

¹²⁵Bičík; Perlín, 2010, s.122.

¹²⁶NOVOTNÝ, Jan. *Šumavu hyzdí monstrstavby milionářů, povolení dostávají až po dokončení.* iDnes.cz. 26.8.2014. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupný z WWW <http://zpravy.idnes.cz/monstrozni-domy-na-sumave-dca-domaci.aspx?c=A120825_1820736_domaci_cen>

¹²⁷Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW <<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589e7dc0591c125654b004e91c1?OpenDocument>>.

ustanovení zákona:

„(1) k projednání a posouzení všech důležitých dokumentů ochrany a řízení národního parku a jeho ochranného pásma, zejména členění území národního parku do zón ochrany přírody, plánu péče, návštěvního řádu, způsobu péče o les a územních plánů, zřizuje orgán ochrany přírody národního parku radu národního parku (dále jen "rada") jako iniciativní a konzultační orgán pro záležitosti příslušného národního parku.

(2) Členy rady jsou delegovaní zástupci obcí a krajů a v horských oblastech zástupci Horské služby, na jejichž území se národní park a jeho ochranné pásmo rozkládá. Další členy rady jmenuje orgán ochrany přírody národního parku z nejvýznamnějších právnických a fyzických osob s podnikatelskou činností na území národního parku, zejména z oblasti lesnictví, zemědělství, obchodu a cestovního ruchu, odborníků z vědeckých a odborných pracovišť, popřípadě z jiných orgánů státní správy.

(3) Před schválením zón národního parku (§ 17), návštěvního řádu (§ 19) a plánu péče o národní park je orgán ochrany přírody povinen dohodnout návrh těchto dokumentů se zástupci obcí, delegovanými do rady podle odstavce 2.

(4) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 3, předloží rada rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které věc rozhodne po projednání s dotčenými obcemi.“

V případě NP Šumava jsou členy Rady ze zákona zástupci všech samospráv, na jejichž území leží NP, zástupce Horské služby a obou krajů. Druhou polovinu členů Rady tvoří tzv. jmenovaní členové. Jde o zástupce podnikatelů a zemědělců, místních ekologických a občanských sdružení, odborníků v oboru ekologie, lesnictví, geologie a dále zástupce dalších národních parků.

Současná podoba Rady vychází ze změn, které provedl na jaře roku 2011 tehdejší ředitel NP Jan Stráský. Počet členů Rady klesl z původních 53 na 48 a došlo ke sloučení regionální a vědecké sekce.¹²⁸ Plénum Rady se schází nejméně 2 ročně. Exekutivním orgánem Rady je Výkonný výbor, kde mají obce 4 zástupce z celkových 11 členů. Doplnují je zástupci krajů a jmenovaných členů.¹²⁹

Tabulka č.6 ukazuje odpovědi na otázku „*Jak podle Vás přispívají k řešení problémů obcí jejich zástupci v Radě NP?*“ První sloupec shrnuje vyjádření, která lze interpretovat jako pozitivní, a to jak v hodnocení fungování Rady, tak v otázce výsledků. Spadají sem všechna vyjádření, ze kterých

¹²⁸Tisková zpráva Správy NP ze dne 13.5. 2011. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupná z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/5622/8507/clanek/rada-np-sumava-jednala-poprve-v-novem-slozeni/>>.

¹²⁹Organizační řád Rady NPŠ. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/22/6749-organizacni_rad.pdf>

plyne, že existence Rady je pro samosprávy spíš přínosem. Druhý sloupec shrnuje vyjádření, která tento přínos zpochybňují. Vyjádření starostů, kteří nemají s jednáním Rady zkušenost, jsou zahrnuta do třetí kategorie. Poslední sloupec obsahuje obce, které se k Radě v průběhu rozhovoru z jakéhokoliv důvodu nevyjádřily vůbec.

Tabulka 7: Postoje respondentů k Radě NP

	Pozitivní vyjádření	Negativní vyjádření	Nevědí, nechtějí hodnotit	Nevyjádřili se
	Borová Lada Kašperské Hory Kvilda Prášíly Stožec Strážný	Horská Kvilda Modrava	Nicov Nové Hutě Volary	Horní Planá Srní
Celkem	6	2	3	3

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Z provedených rozhovorů je zřejmé, že většina oslovených starostů považuje Radu za funkční orgán. Zdůrazňují především její roli při předávání informací mezi samosprávami a Správou NP, MŽP a v omezené míře i zástupci ekologických hnutí. Z 11 obcí, které se vyjádřily k existenci Rady NP, ji pozitivně hodnotilo 6, z nichž 4 spadají do národního parku celým územím.¹³⁰ Jako výhodu vnímají zástupci samospráv fakt, že předsedou Rady NP je bývalý starosta, tedy osoba seznámená s podmínkami fungování místních municipalit. Dokládá to například výrok starosty Kvildy: „*Předseda je bývalý starosta, takže zná tu problematiku a v současné době vede Rozvojovou agenturu, takže ví o tom dění na Šumavě, takže si myslím, že to funguje dobře.*“¹³¹

Další tři zástupci samospráv vnímají existenci Rady NP, ale s odvoláním na chybějící zkušenosti její význam nehodnotili ani pozitivním ani negativním způsobem. Spíše negativně hodnotili činnost orgánu poslední dva zástupci. Kritika směřovala především k chybějícím výsledkům jednání plynoucí ze samé podstaty orgánu jakožto poradního a iniciativního. Starosta obce Modrava uvedl, že „*z podstaty zákonného ustanovení Rada NP je poradním a konzultačním orgánem pana ředitele a projednává dokumenty plán péče, zonaci a návštěvní řád... Tam nemáte žádný prostor prosazovat svoje zájmy v poradním a konzultačním orgánu.*“¹³²

Právě schvalování nového Plánu péče a Návštěvního řádu ale stojí za jedním z posledních konfliktů mezi obcemi, Správou NP a Ministerstvem ŽP.¹³³ Starosta obce Stožec Martin Černý upozornil, že znění plánu péče domluvené na letním zasedání Rady NP doznalo během uplynulých měsíců

¹³⁰Rozhovory s představiteli obcí Borová Lada, Kašperské Hory, Kvilda, Prášíly, Stožec, Strážný.

¹³¹Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

¹³²Rozhovor s Antonínem Schubertem z 15.1.2014.

¹³³Zápis z jednání Rady NPŠ ze dne 13.12. 2013. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/25/7701-zapis_13_12_2013_schvaleny.pdf>

takových změn, že na prosincovém zasedání Rady NP nedošlo k jeho schválení. Tím pádem stále platí zonace z roku 1995, na jejíž zastaralosti se shodnou jak zástupci ekologických organizací, tak místní samosprávy.¹³⁴

2.2.3.2 *Problematické aspekty vztahu obcí, NP a MŽP pohledem místních starostů*

Zkoumáme-li, zda existuje v oblasti národního parku štěpení mezi obcemi a ochranou přírody, je nutné blíže analyzovat vztahy samospráv, Správy NP a Ministerstva životního prostředí, a to nejen v rovině institucionální, ale především v rovině projevů případného konfliktu. Tabulka 8 shrnuje všechny problémy, které souvisejí s přítomností NP na území obcí, které v rozhovorech představitelé samospráv zmínili. Pro přehlednost byly některé typy odpovědí spojeny do jedné kategorie. V druhé kategorii jsou zařazeny výroky, kde starostové upozorňují na nemožnost nakládat se dřevem na svém území, a to jak ve smyslu těžby, tak ve smyslu odstranění popadaných stromů. Z toho vyplývá i paradoxní situace, kdy místní obyvatelé nemohou na topení používat místní popadané dřevo, proto jsou zde zařazeny i výroky kritizující tuto praxi. Třetí kategorie shrnuje nejrůznější problémy s rozvojem obce. Jsou zde zahrnuty stavební regulace i komplikované procesy povolování. Čtvrtá skupina výroků souvisí s omezeními v nakládání s územím obce, tj. s zákazem vstupu nebo vjezdu a nemožnost hospodářského využití. Sedmý sloupec nazvaný minitendry shrnuje kritiku, která míří na způsob, jakým Správa NP zadává lesní práce. Poslední kategorie zahrnuje vyjádření, která se týkají nevypořádaných majetkových vztahů mezi obcemi a státem pokud jde o pozemky ve III. zónách a cesty.

Tabulka 8: Problematické aspekty existence NP podle představitelů samospráv

	nezaměstnanost	nemožnost využívat les na území obce, nemožnost získat dřevo	problémy s rozvojem	omezená možnost vstupu na území obce, omezené možnosti využívání	chybějící koncepce	odchod lidí z obce	minitendry	pozemkové vlastnictví
Borová Lada	X	X	X		X	X	X	
Horní Planá	X	X	X	X	X	X	X	X
Horská Kvilda			X					
Kašperské Hory		X	X	X	X		X	
Kvilda			X		X			
Modrava			X		X			X
Nicov		X	X					X
Nové Hutě	X		X			X		
Prášíly					X			

¹³⁴Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

Srní	X		X		X	X		
Stožec	X	X	X	X	X	X	X	X
Strážný	X	X	X	X	X		X	
Volary					X			
celkem	6	6	11	4	10	5	5	4

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Otázky související se socioekonomickou charakteristikou regionu byly blíže představeny v předchozím textu, následuje tedy bližší analýza problémů, které jsou spojeny se správou parku.

Diskontinuita ve fungování NP

Představitelé obcí obecně kritizují chybějící kontinuitu a koncepčnost ve vedení NP, potažmo i MŽP. Vyplývá to jak z rozhovorů, tak z tiskových materiálů Svazu obcí NP Šumava, který sdružuje 21 z 22 šumavských obcí.¹³⁵ Za dobu existence NP se v úřadu ředitele vystříдалo 9 různých osob, přičemž jejich postoje k rozvoji oblasti se často diametrálně lišily. Různé přístupy k péči o park uplatňovali i různí ministři. Velmi zjednodušeně lze říct, že někteří ředitelé preferovali spíše „lesnický“ pohled na oblast parku, který je spojen se zásahy proti škůdcům a aktivním přístupem při péči o les, a jiní naopak upřednostňovali „ekologický“ postoj, jehož klíčovým prvkem je nezášahovost ve vymezených zónách a důraz na samoobnovovací funkci lesa. Z pohledu samospráv je tento jev problematický hlavně proto, že neumožňuje dlouhodobé plánování rozvoje obce, na což v rozhovoru naráží starosta Horní Plané: *„A s tím se nemůžeme smířit a potřebujeme, aby nám někdo principiálně, nezměnitelně řekl, takhle bude NP vypadat a takhle bude fungovat. A jestliže se to fungování, ten management mění s každým ministrem, a je to výsostně politická záležitost pohledu jednoho ministra a jeho spřízněných duší, tak v tom se přeci nedá žít. (...) To je ten základní problém, my dneska nemůžeme udělat územní plánovací dokumentaci takovou, jako v normálním území. A my chceme vědět, jestli ji máme dělat takovou nebo jí dělat jinou, zásadně odlišnou a jestli, když to takhle bude a po určitou dobu tady člověk bude trpět, jestli za to omezení bude nějaká újma, protože pak je to taky svým způsobem nějaká možnost „rozvoje.“*¹³⁶ Zároveň upozorňuje, že toto nejasné vymezení parku bylo zřejmé již v době založení: *„Problém řešíme víc jak 20 let od vzniku parku, který byl vyhlášen jako historická příležitost pro vznik parku a otcové zakladatelé včele třeba s panem Pithartem prohlašovali „Tak, teď to založíme a čas ukáže, co do parku patří a co ne, co necháme pro život a co si zaslouží větší ochranu.“ a k tomu už nikdy nedošlo.“*¹³⁷ v roce 1995 se na Šumavě konalo výjezdní zasedání vlády, které mělo mimo jiné nastavit jasné směřování parku. Nebylo ale přijato žádné rozhodnutí, které by situaci řešilo, což

¹³⁵Svaz obcí NPŠ. Informační leták, 2014.

¹³⁶Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

¹³⁷Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

v rozhovoru uvedl starosta Modravý A. Schubert, a dokládá to i příslušné usnesení vlády, které řeší odlišné otázky související s ochranou přírody.¹³⁸

V průběhu následujících let se na pozici ministra životního prostředí vystřídal poměrně velké množství lidí. Nejvýrazněji se do paměti místních obyvatel zapsali Miloš Kužvart, Libor Ambrozek, Martin Bursík a Tomáš Chalupa. Starosta Modravý zdůrazňuje podstatné aspekty z doby úřadování jednotlivých osobností takto: „(...) pak nastoupil na ministerstvo Kužvart za ČSSD (...) a ten se snažil k Šumavě přistoupit tak nějak pragmaticky, ale ne k udržitelnému rozvoji. Jemu se zdál být katastrofou rozpad horských smrčín, ale nic ho nezajímaly obce. Ty ho začaly zajímat až na konci funkčního období a udělal jednu strašně dobrou věc, a to, že změnil pravidla Státního fondu životního prostředí a peníze na ekologické projekty v národním parku mohly čerpat i malé obce, to byl obrovský počin. Pak vládla ČSSD dál (...) a nastoupil ministr Libor Ambrozek, čili KDU-ČSL. Libor Ambrozek chtěl udělat ze Šumavy určitou divočinu, ale podepsal jako ministr pro obce v národním parku velké množství výjimek pro čerpání Fondu životního prostředí. Čili ty obce, Kužvart změnit pravidla a lidovec Ambrozek sem nasypal peníze.“¹³⁹

V souvislosti s Martinem Bursíkem připomíná projekt tzv. Master plánu, podkladu pro Krajinový integrovaný plán rozvoje. (tzv. KIPR): „Martin Bursík se s nikým neradil, ten rozhodoval a tvrdil, že všechno musí být na principu udržitelného rozvoje. A když začaly vznikat nějaké projekty jako KIPR, jezdil sem, sliboval, kolik je všude peněz, že jsou tady 4 mld., které sem dá do Šumavy, protože to jsou peníze, které jsou někde, které měla ČR vracet EU, a to že on zařídí, že ty 4 mld. jsou v trezoru, my si schválíme KIPR, v rámci KIPRu budou projekty, na ty projekty se získají ty peníze a jak to bude supr.“¹⁴⁰ Poměrně expresivní vyjádření se ale shoduje s tiskovou zprávou MŽP ze dne 13.11.2008, kde se uvádí: „Ministr životního prostředí Martin Bursík, náměstek ministra pro ochranu přírody a krajiny František Pelc a ředitel Správy Národního parku Šumava František Krejčí se dnes v Kašperských Horách sešli se starostkami a starosty obcí ze Šumavy a Pošumaví, aby diskutovali o budoucí vzájemné spolupráci na rozvoji šumavského regionu. „Představili jsme reprezentantům obcí náš konkrétní návrh budoucího velkého společného projektu, který má na Šumavu a do Pošumaví přinést jednak finanční zdroje, ale také nov pracovní možnosti a perspektivu Šumavákům, lidem, kteří tu žijí. Jde o návrh tezí tzv. ‚Master projektu‘, o němž budeme nyní se všemi dvaadvaceti šumavskými a pošumavskými obcemi velmi podrobně jednat,“ vysvětlil ministr

¹³⁸ Usnesení Vlády České republiky ze dne 23. srpna 1995 č. 472 [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW <<https://rcek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/6C1A76DC454B9B1DC12571B6006E37AB>>

¹³⁹ Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

¹⁴⁰ Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

životního prostředí Martin Bursík.¹⁴¹ Ministr Bursík deklaroval snahu o větší spolupráci s místními obcemi i v souvislosti se změnou ředitele NP na jaře 2007, kdy tehdejšího ředitele Aloise Pavlíčka nahradil František Krejčí, dosavadní ředitel Státního fondu životního prostředí.¹⁴² Přesto nebyl Bursík obcemi přijímán příliš pozitivně, a to kvůli rozhodnutí nezasahovat nejen v I., ale i v I. zónách NP po orkánu Kyrill. Blíže je tento spor popsán v následující podkapitole.

Naopak velmi pozitivně byl představiteli samospráv vnímán Tomáš Chalupa, který se výrazně angažoval v procesu přijímání zákona o NP Šumava, který do velké míry reflektoval postoje obyvatel regionu. V tiskové zprávě Správy NP, která byla uveřejněna při příležitosti Chalupova konce v úřadu, se ředitel NP vyjádřil takto: „Podle Jiřího Mánka se Chalupa věnoval Šumavě tak intenzivně, jako žádný ministr životního prostředí před ním. „Co pamatuji, tj. od roku 1995, se žádný jiný ministr se o Šumavu nezajímal tak intenzivně jako Tomáš Chalupa. Podobně aktivní směrem k Šumavě byl snad jen Miloš Kužvart. Ministr Chalupa se během krátké doby dokázal naučit problematiku Šumavy do největších detailů a dokázal o nich fundovaně mluvit a hlavně jednat. Na Šumavu jezdil často a výpravy ze Šumavy mířily často do Prahy za ministrem. Zná všechny šumavské starosty jménem. Udělal si čas i na to, aby zašel na pivo s našimi fořty nebo pracovníky strážní a informační služby,“ uzavřel ředitel Mánek.¹⁴³

Současný ministr Richard Brabec již při svém uvedení do úřadu prohlásil, že jeho první cesta povede na Šumavu, jak popisuje příslušná tisková zpráva: „První pracovní cesta ministra Richarda Brabce povede na Šumavu. „Šumavská příroda je jedno z nejcennějších přírodních bohatství u nás. Jeho ochrana a jeho zachování pro naše děti nemůže být jenom politická priorita, musí to být povinnost. Na Šumavě je řada zájmů, z nichž některé se dnes zdají těžko slučitelné. Přesto věřím, že může vzniknout kvalitní zákon o NP Šumava, který bude akceptovatelný pro co nejširší skupinu lidí, kteří mají Šumavu rádi.“¹⁴⁴ Návštěva proběhla 21.2.2014 a ministr přislíbil řešení situace prostřednictvím zákona.¹⁴⁵ Tímto vyjádřením do jisté míry uklidnil napětí, které mezi starosty panovalo poté, co Brabec ještě před svým jmenováním uspořádal setkání s představiteli

---

¹⁴¹KAŠPAR, Jakub. Ministr Bursík jednal se šumavskými starosty o budoucí spolupráci obcí, MŽP a Správy NP Šumava. Tisková zpráva ze dne 13.11.2008. [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_tz081113sumava>.

¹⁴²Bursík jmenoval nového ředitele Národního parku Šumava a Státního fondu životního prostředí. *Ekolist.cz*. 30.3.2007. [online]. [cit. 2014-04-08] Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/bursik-jmenoval-noveho-reditele-narodniho-parku-sumava-a-statniho-fondu-zivotniho-prostredi>>

¹⁴³PĚCHOUŠEK, Pavel. Ministr Šumavy se loučil na Modravě. Tisková zpráva ze dne 2.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/9184/clanek/ministr-sumavy-se-loucil-na-modrave/>>

¹⁴⁴Richard Brabec se dnes ujal funkce ministra životního prostředí. Tisková zpráva ze dne 31.1.2014. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_140131_novy_ministr>.

¹⁴⁵Ministr životního prostředí Richard Brabec navštívil šumavský národní park. Tisková zpráva ze dne 21.2.2014. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_20140221_Sumava>

ekologických hnutí.¹⁴⁶ Krátce po této schůzce se o ní v rozhovoru zmínil starosta Horní Plané Jiří Hůlka: „Když si vezmete, že před 14 dny necelými, deseti dny, se sejdou v sídle Agrofertu nevládní iniciativy společně s adeptem na ministra životního prostředí v Babišově sídle, moderuje to bývalý ministr Miko a oni si tam notují a co dělají? Vyměnili klid pro Babišovo chemičky za nás, za Šumavu? Já se domnívám, že asi jo, proč by se jinak scházeli? Proč by se jinak nesešel adept s námi a zeptal se, co tady máme za problémy? Ne, my jsme od Prahy daleko, nejsme už asi Česká republika.“¹⁴⁷

Jak již bylo řečeno, změny na pozici ministra jsou často doprovázeny změnou směřování celého NP, což je negativně vnímáno nejen ze strany samospráv. Níže jsou uvedeny vybrané odpovědi na otázku, jak starostové vnímají změny na pozici ředitele NP.

Starostka obce Borová Lada Jana Hranzánková uvedla: „Je to vždycky špatně, protože co ředitel, to jiná koncepce. Potom samozřejmě každý ředitel chce mít ve vedení lidi, kterým důvěřuje a je to tak v pořádku a potom tam dochází k personálním změnám a je to nejistota z toho důvodu, že většina těch lidí na správě parku jsou zaměstnaní tady v obcích, takže každý člověk, který přijde o práci, tak se nám to v obci negativně projeví. Ale není to dobře. To, co národnímu parku chybí od samého začátku, je jeho koncepce. Co chceme, aby tady bylo.“¹⁴⁸

Jiří Hůlka, starosta Horní Plané uvedl: „A s tím se nemůžeme smířit a potřebujeme, aby nám někdo principiálně, nezměnitelně řekl, takhle bude NP vypadat a takhle bude fungovat. A jestliže se to fungování, ten management mění s každým ministrem, a je to výsostně politická záležitost pohledu jednoho ministra a jeho spřízněných duší, tak v tom se přeci nedá žít. Proto jsme volali celou dobu aby upravil zákonnou normou, buď zákonem nebo nařízením vlády, ten právní stav-nestav, který dneska je.“¹⁴⁹

Obec Prášily se v mnoha postojích s ostatními samosprávami rozchází, na negativním vlivu častého střídání ředitelů se ale shodl i starosta Libor Pospíšil: „Nevnímám je pozitivně, protože se domnívám, že tahle pozice by měla být...je to práce založená na dlouhodobé činnosti a už proto, že je to práce s přírodníma složkama to nemůže být s takovouhle fluktuací, která se projevuje třeba ročním a dvouletým pobytem na té funkci a to nemůže přinášet nic dobrého. Je to funkce u státní organizace, takže ten názorový rozptyl by neměl být o 180 stupňů odlišný, ale každý ten ředitel tam

---

¹⁴⁶BŘEZINOVÁ, Markéta. Ekologové po schůzce s ministrem-chemikem otočili. Dáme mu šanci, říkají. *Mladá Fronta DNES*. 13.1.2014. [online] [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <[¹⁴⁷Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.](http://zpravy.idnes.cz/ekologove-daji-ministrovi-chemikovi-po-schuzce-svolane-babisem-sanci-1kc-/domaci.aspx?c=A140113_2021219_domaci_jpl.></p></div><div data-bbox=)

¹⁴⁸Rozhovor s Janou Hranzánkovou ze dne 22.1.2014.

¹⁴⁹Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

*vnáší svoje osobní názory a cíle, takže oho důvodu je špatně, že se to takhle často mění. Třeba na Bavorské straně za už 40 letou existenci správy parku se tam vystřídali, teď si myslím, že je tam třetí, snad se nemýlím. To je rozdíl a je to znát i v území.*¹⁵⁰

Na otázku, zda Správa NP zohledňuje při výkonu svých pravomocí i zájmy obcí, na jejichž území leží NP, se odpovědi rozcházejí. Vezmeme-li v úvahu pouze odpovědi, které se dají považovat za jednoznačné, odpovědělo 6 respondentů kladně a 4 záporně.

Jako ilustrace může posloužit názor starosty obce Kvilda, který Správu NP ve většině případů podporuje: *„Ta situace se změnila za poslední roky opravdu dost zásadně a v této chvíli, když jsem hovořil o těch ostatních obcích, kde se může navenek zdát, že Správa parku je nepřítel, ale není tomu tak. V současné době si myslím, že komunikace je někde úplně jinde a když si vezmu, objevilo se spousta projektů, které přitahují a vylepšují servis v těch obcích.*“¹⁵¹

Záporně odpověděl například starosta Horní Plané: *„Ona je nemůže zohledňovat, poněvadž k tomu nemá příslušnou zákonné podmínky,*“¹⁵² který ale naráží na samotné institucionální nastavení.

Výrazně častěji se představitelé obcí shodnou na osobě současného ředitele NP Jiřího Mánka, kterého většinou vnímají velmi pozitivně, a to v první řadě díky komunikaci se samosprávami. Jak bylo zmíněno již v úvodu kapitoly, pozitivně jeho práci vnímá 9 z 13 respondentů. Pro ilustraci lze uvést vyjádření Jiřího Hůlky, starosty Horní Plané: *„Jednoznačně pozitivně. My jsme poprvé v historii měli možnost být ve výběrové komisi na ředitele NP a myslím si, že tohle je úplně normální, demokratická záležitost v každé normální zemi. Když se vybírá státní správce toho území a má spravovat problémy obyvatel toho území, tak tam někdo z těch obyvatel musí v té komisi být. A musí říct „tahle koncepce se mi líbí, tahle koncepce se mi nelíbí.“ a mělo by být k jeho hlasu přihlédnuto. My jsme vybrali jednoho, pan ministr si nakonec vybral krizového ředitele, pana Stráského, který byl s všeobecným konsensem přijmut. Ano, přišel s jedním cílem zastavit kůrovcovou kalamitu, to se mu povedlo, udělal to svým způsobem, na spoustu věcí neměl čas, byť je manager, ale je v pokročilém věku a tohle byl jeho cíl číslo 1 a tím, kdo po něm tu štafetu převzal, je pan Jiří Mánek, který byl v rozhodnutí výběrové komise označen jako vhodný kandidát.*“¹⁵³

Starosta Stožce Martin Černý v rozhovoru zhodnotil působení ředitelů následovně: *„To je také zajímavé, já jsem vlastně zaměstnanec NP, ještě pořád, já jsem odešel na tuhle funkci, jsem uvolněný, ale jinak jsem tady pracoval před vznikem NP, ještě za totality, za vojenských lesů, pak to*

¹⁵⁰Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014.

¹⁵¹Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

¹⁵²Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

¹⁵³Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

*přešlo na NP, takže já jsem zažil všechny ředitele a teprve poslední dva, což byli pan Stráský a pan Mánek, zažívám z jiného postu než předtím. Vnímáme třeba jejich postoje vůči obcím, po ředitelování pana Stráského to jde trošičku do plusu, za pana Mánka taky do plusu, ale pořád narážíme na stejné problémy, jak jsem vám říkal.*¹⁵⁴

Podobný názor zastává i Simona Hnátková, starostka Horské Kvildy: *„Já nejsem starostka tak dlouho, takže nejsem ta správná na odpovědi. Ale pracovala jsem předtím na obci a pamatuji si ředitele Žlábka atd. Myslím si, že když to mezidobí, kdy byl Pavlíčko a Krejčí ředitelem, že to pro park nebylo nešťastnější z hlediska obcí. Myslím si, že Stráský to hodně uhladil a jak budeme spolupracovat dál, to ukáže čas. Některé věci se nám také nelíbí. Myslím si, že park by se měl víc zabývat ochranou přírody než marketingovými projekty.*¹⁵⁵

Místostarosta města Volary Roman Pročka odpověděl: *„Řekl bych, že poslední dobou se to trošičku zlepšilo. Třeba v minulosti zájmy ochrany přírody, ale to je můj subjektivní dojem, šly někdy nad rámec zájmů samospráv, nad rámec občanů, kteří žili na území obce. Ale řekl bych, že v poslední době se snažíme, pokud dojde k nějakým takovým konfliktům, tak se snaží NP to s obcemi vykomunikovat a pokud možno nalézt nějaké řešení.*¹⁵⁶

Pro úplnost je vhodné dodat, že zbývající 4 starostové nehodnotí působení stávajícího ředitele přímo negativně. Častěji ho nehodnotí vůbec, a to ze dvou hlavních důvodů – část starostů je na svém postu relativně krátce, a proto se vyhýbá jednoznačným soudům; druhá část naopak vykonává úřad již několik volebních období a vzhledem k minulým zkušenostech jsou lehce skeptičtí. V tomto duchu odpověděl starosta Modravy Antonín Schubert: *„Všechny změny, stávajícího pana ředitele nevyjímaje, vždycky doprovází jedno: předtím, než pan ředitel nastoupí do funkce, slibuje hory doly a snaží se říkat jak v rámci spolupráce, jak Správa parku nemůže bez toho regionu být a ten výsledek potom je spíš rozčarováním než naplněním předfunkčních slibů.*¹⁵⁷

Ekonomický přínos parku

Jak vyplývá ze socioekonomické charakteristiky oblasti, vedle turistického ruchu je dominantním odvětvím lesnictví. Lesní práce jsou přidělovány prostřednictvím veřejných zakázek označovaných jako minitendry. Tento způsob je vyžadován zákonem č.137/2006 Sb., o veřejných zakázkách¹⁵⁸, místními starosty a obyvateli je ale kritizován, protože systém je pro místní lesníky často příliš

¹⁵⁴Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

¹⁵⁵Rozhovor se Simonou Hnátkovou ze dne 4.2.2014.

¹⁵⁶Rozhovor s Romanem Pročkou ze dne 27.1.2014.

¹⁵⁷Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

¹⁵⁸Veřejné zakázky. [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z WWW <<http://www.npsmava.cz/cz/1039/sekce/verejne-zakazky/>>.

komplikovaný, případně nenabízí dostatečné množství práce.

Na tento jev upozornilo v rozhovorech několik starostů, přestože na něj nebyla namířena přímá otázka. Starostka obce Borová Lada uvedla: „*Další velký problém – byly vyhlášeny velké rámcové smlouvy, do kterých se přihlásili lidé, kteří chtěli pracovat a pak byly tzv. minitendry. To byla podskupina, kde lidé dávali nějakou nabídkovou cenu a rozhodovala prostě nejnižší cena. Kdo dá nižší cenu, tak tu práci dostane. Takže lidé dlouhodobě dělají pod cenou nebo musí jít pod cenou, aby tu práci tady dostali. Tímto způsobem se sem dostalo spousta Ukrajinců, Vietnamců, Bělorusů, Mongolů i velkých lesnických organizací, ale Šumava by měla hlavně zaměstnávat místní lidi.*“¹⁵⁹

Podobně tento problém hodnotí starosta obce Stožec: „*Pak je tady zaměstnanost v obci, protože neustále narážíme na to, že park sice pracovní příležitosti vytváří, že práce v lese fungují, probíhají tendry v rámci rámcových smluv, které má každý podnikatel v parku, takže se může přihlásit do tendrů, ale ona to není až tak úplně pravda, protože ten tendr obsahuje kolikrát práci na týden, na 14 dní a ten místní člověk, který by na to měl čekat, za celý rok práci na 14 dní dostat nemůže, takže všichni si hledají práci někde jinde a na to se hlásí firmy z celé republiky a jezdí sem různí zahraniční, ať jsou to Ukrajinci, Rumuni, Vietnamci, kdokoliv, tak ti tu práci vykonávají tady. Takže místní lidé z toho, že bydlí na území parku, práci nemají.*“¹⁶⁰ Na poměrně nízký počet vlastních zaměstnanců Správy NP narazil starosta městysu Strážný: „*Lidé byli zvyklí bydlet tady a pracovat v lesích nebo na statku. A kvůli tomu, jak pracuje NP, to prostě nejde. Zemědělství se hodně omezilo a práce v lese, minitendry, lidi to nevstřebávají. To je špatně, ty malé firmičky to neovládají. To není věc jenom NP, Lesy ČR taky musejí soutěžit, ale vím, že mají aspoň část svých zaměstnanců. To skoro všechno NP pustil a nechal si jenom technické pozice, zaměstnanost u toho je pryč.*“¹⁶¹

---

¹⁵⁹Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 22.1.2014.

¹⁶⁰Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

¹⁶¹Rozhovor s Jiřím Vackem ze dne 24.1.2014.

3. Projevy možného štěpení v politickém systému

3.1 Debata a postoje politických aktérů

3.1.1 Postoje samospráv

Srovnáme-li postoje jednotlivých aktérů, lze i přes výjimky považovat samosprávy za nejjednotnější. Výrazně se odlišuje obec Prášily, která jako jediná není členem Svazu obcí NPŠ a dlouhodobě podporuje zvýšení podílu I. zón a bezzásahovost. V rozhovoru to uvedl starosta Libor Pospíšil.¹⁶² Dokládá to i jeho vyjádření pro iDnes z června 2011.¹⁶³ Zároveň si nevybavil žádný problém související s NP, který by obec musela řešit.

Polostrukturovaný rozhovor sice nepokládal přímou otázku na postoj k lesnickým zásahům na území NP, přesto se v průběhu odpovídání 9 obcí vyjádřilo v tom smyslu, že v určitých případech je nutný zásah člověka. I z vyjádření starostů v médiích nebo v průběhu sněmovních a senátních jednáních vyplývá, že velká většina obcí podporuje spíše lesnický způsob řízení parku.

Všechny oslovené obce se jednoznačně shodly na tom, že nesouhlasí se současným způsobem zasahování environmentalistů do situace na Šumavě. Tabulka č.8 shrnuje nejčastěji zmiňované výhrady vůči aktivistům a nevládním organizacím, které se problematikou Šumavy zabývají.

Na základě analýzy jednotlivých odpovědí byla vytvořena klasifikace, kam byly jednotlivé výroky zařazeny. První kategorie shrnuje výroky, ve kterých si starostové stěžovali, že k místní situaci se vyjadřují lidé, kteří nemají přímou zkušenost s životem v šumavských obcích. Je sem zahrnuta i kritika aktivistů, kteří se účastnili blokády v lese Na Ztraceném v létě 2011 a nepocházeli z oblasti. Druhý sloupec se týká případů, kdy nevládní organizace vstupují do stavebních a správních řízení, která se týkají území obcí a zasahují do problematiky, která podle starostů přesahuje snahy o ochranu přírody a životního prostředí. Třetí skupina výroků ilustruje obavy starostů, nakolik jsou představitelé nevládních organizací vedeni čirým aktivismem a nakolik jinými zájmy. Typicky jde o snahu zviditelnit se, získat finance na výzkum nebo dosáhnout personálních změn ve vedení NP. Čtvrtá kategorie obsahuje výroky, ve kterých starostové upozorňovali buďto na špatnou komunikaci s environmentalisty nebo situace, kdy aktivita nevládních organizací vedla k neúměrnému vyhrocení akcí. Předposlední sloupec v sobě zahrnuje výroky, ve kterých starostové zpochybňovali výběr témat v tom smyslu, že nevládní organizace se kriticky staví k jevu, který v jiné oblasti prochází bez povšimnutí, případně kdy jsou aktivity směřovány k ochraně jednoho určitého druhu

¹⁶²Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014

¹⁶³NEDVĚD, Jaroslav. Šumavské Prášily se těší na Klause. Lidé mu chtějí říct, že se mýlí. *iDnes.cz*. 11.6.2011. [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/sumavske-prasily-se-tesi-na-klause-lide-mu-chteji-riect-ze-se-myli-p8v-/domaci.aspx?c=A110611_1601674_plzen-zpravy_jog>

a ne celého ekosystému. Poslední kategorie se týká výroků, kdy představitelé nevládních organizací a aktivistů úmyslně používali nepravdivé nebo zkreslené informace.

Tabulka 9: Klasifikace výroků respondentů

	aktivisté nejsou z regionu	zasahování do problematiky, která přímo nesouvisí s ochranou přírody; zasahování do rozhodování obcí	nejasná motivace aktivistů	extrémní způsoby vyjádření, špatná komunikace,	nedůslednost; selektivnost; nejasný výběr témat	uvádění nepravdivých údajů
Borová Lada	X	X	X		X	X
Horní Planá		X	X	X	X	X
Horská Kvilda		X	X		X	
Kašperské Hory	X		X			
Kvilda		X		X		
Modrava	X	X	X		X	
Nové Hutě				X		
Nicov			X	X		
Prášíly			X	X		
Srní		X		X		
Stožec	X					
Strážný		X	X	X	X	
Volary	X			X		
celkem	5	7	8	8	5	2

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Pokud jde o konkrétní případy v první kategorii, můžeme pro ilustraci použít vyjádření starostky Borových Lad: „*To je právě problém, že většina těch ekologů žije někde ve městech, v Praze, ale jsou to velcí odborníci na život na Šumavě. Já bych je chtěla vidět, kdyby tady žili dva roky a zažili tu výživnou zimu, nemyslím jako letos, museli by dovážet děti někam do školy, museli by žít tím běžným životem, jakým tady žijí lidé, tak bych je chtěla vidět, jak by potom mluvili.*“¹⁶⁴

V druhé kategorii výroků starostové kritizují zasahování nevládních organizací například do stavebních řízení. Na konkrétní případ upozornil starosta Modravy: „*Pakliže je občanské sdružení, které zastupuje, které má 3 lidi, a to občanské sdružení řekne, že na Filipově Huti obec nepostaví ten vodovod a tři roky řeší státní správa jestli můžeme ten vodovod postavit. Ale co je to vodovod? Vodovod je dodávka základní životní potřeby místním občanům a ten okrašlovací spolek Zdíkovska, který tady ani nebydlí nežije, ale to řeknu potom o všech těch hnutích, tak ono rozhoduje o všech těch lidech, že nebudou pít vodu?*“¹⁶⁵ Podobně se vyjádřil i starosta Kvildy: „*A já opravdu nemám nic proti ochraně přírody, ale aby se ochrana přírody vyjadřovala k tomu, co bude stát tady před*

¹⁶⁴Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

¹⁶⁵Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

*obecním úřadem, to je trošku padlý na hlavu.*¹⁶⁶

Ve třetí kategorii výroků oslovení starostové uváděli tři hlavní obavy, zaprvé, že za aktivitami environmentalistů jsou jakési skryté zájmy, ať už finanční nebo personální, zadruhé, že jde o snahu se zviditelnit a zatřetí, že účastníci blokády v létě 2011 považovali demonstrování spíše za zábavu. Tvrzení prvního okruhu výroků nelze podložit, je ale nutné brát je na vědomí, protože jsou jedním z důvodů dlouhodobého konfliktu mezi představiteli šumavských obcí a části nevládních organizací a aktivistů. V rozhovoru o tomto problému mluvil starosta Strážného: „*A jak jsem říkal, nejsem si jistý, zda všechny ty organizace nebo všichni jejich členové, to opravdu dělají jen z přesvědčení. Jsou tam také finance, někdy se někomu hodí ta činnost, tak je dobré se připojit, případně zafinancovat, ať je to vidět, slyšet.*“¹⁶⁷ o snaze environmentalistických hnutí o zviditelnění se mluvil například starosta Modravy: „*Ta si vzala Šumavu jako svůj cílový zviditelnovací se program a bojuje nějakým zvláštním způsobem tu proti tomu, tu proti onomu. Tu to co dělá ten vadí, co dělá onen nevadí, takže z hlediska mého hodnocení se postupem času hnutí Duha zdiskreditovalo svým základním aktivistickým principům postupem, který by měli dodržovat, oni nejsou aktivisté, oni se víc cítí politiky. Víc vytváří osobní politický lobbying než aktivistický tlak a tu Šumavu, první, kdo Šumavu zpolitizoval bylo Hnutí Duha.*“¹⁶⁸ Poslední okruh výroků ilustruje vyjádření starostky Kašperských Hor: „*Když jste říkala, že tady byla ta blokáda, obecně Šumava nemá příliš v lásce ekology, takové ty tvrdé ekology, už proto, že žádný z nich tady nežije. Přijedou, vyprávějí o tom, jak by to tady mělo být, brání něčemu, co my tady považujeme za důležité a zase jedou domů. Mám pocit, že z toho mají docela dobré letní brigády. Nikdy se tady neprotestuje, když prší, nikdy se neprotestuje ve sněhu, vždycky se protestuje, když je hezky. A to není jenom Šumava, to je Temelín, to je cokoliv. Když bylo hezky, tak se protestovalo, když něco padalo, šlo se domů.*“¹⁶⁹

Čtvrtá skupina výroků naráží na situace, kdy zasahování environmentalistických hnutí překročilo mez, kterou starostové považovali za únosnou pro vyjadřování aktivistických postojů a případy, kdy projednávání dosáhlo až absurdních rozměrů. Na to upozornil například starosta Kvildy: „*V některých lokalitách byly tendence, aby, v rámci návštěvnosti, je tam zvýšený pohyb cyklistů, chodců, všechno se to pohybuje na silnici, tak při silnici udělat pruh pro cyklisty, cyklostezku. Ejhle, byl to problém, co kdyby se tam objevil nějaký cyklista? Některá vyjádření jsou až hodně do extrémů. Je to opravdu ode zdi ke zdi a myslím si, že to neprospěje nikomu.*“¹⁷⁰ Ve stejné kategorii je zahrnutá

¹⁶⁶Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

¹⁶⁷Rozhovor s Jiřím Vackem ze dne 24.1.2014.

¹⁶⁸Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

¹⁶⁹Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1.2014.

¹⁷⁰Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

i nedostačující komunikace s místními obyvateli, o které mluvil starosta Prášil: „*Ted' konkrétně mě napadá Duha – ta si bezohledně jde za svým cílem a nedává si tu práci, aby komunikovala s místními lidma a vysvětlovala, jaký je jejich cíl a záměr a jde si bezohledně za tím svým, což je většinou nějaká personální změna na postu ředitele parku nebo ministra.*“¹⁷¹ Starosta Kvildy upozornil i na to, že často nejsou brány v potaz postoje místních: „*Dokud se hovořilo jenom o přírodě, já nikomu jeho názor neberu, zkrátka mají na to právo, ale jakmile se začnou vyjadřovat i o obcích, jak tady chceme zastavět celou Šumavu atd., já jsem tady zrovna z tohohle hnutí tady nikdy neměl jediného člověka, který by se zajímal o to, jak to teda pane starosto vidíte vy na Kvildě a jak se bráníte tlakům, aby se to tady zastavělo? Ne, nikdy. Zkrátka oni mají svojí pravdu a nic víc je nezajímá.*“¹⁷²

Výroky v páté kategorii kritizují nedůslednost, se kterou se environmentalistická hnutí věnují určitým jevům. Upozorňuje na to například starostka Horské Kvildy: „*Já už jsem se i dozvěděla, že jednotlivá ekologická sdružení to mají rozdělené, kde se jak ozývají, že to je cílené. Kdyby cíleně hlídali všechno a ozývali se na všechno, byli důslední, tak bych to chápala. A brala bych, že je to objektivní atd. Ale oni dělají problémy jenom někdy a kolikrát i u věci, kdy já to vůbec nechápu.*“

Do poslední kategorie spadají vyjádření Jany Hrazánkové a Jiřího Hůlky. Ten v rozhovoru popsal situaci, která nastala v souvislosti s jednáním o možném vzniku lanovky na Hraničnick. „*Když se bavíte s prof. Kindlmannem za účastní bývalého guvernéra ČNB z KPMG, s daším pracovníkem od nich, takhle položíte na stůl socioekonomickou studii k projektu lanovka na Hraničnick a on pak odešle zpracovateli do Anglie úplně jiné materiály a já jim pošlu tu socioekonomickou studii a napíšu: „Ta vaše studie je zcela mimo realitu, vůbec nerespektuje doposavad' zpracované věci.“ A oni napíšu: „Zpracovali jsme jenom to, co nám poslal prof. Kindlmann.*“¹⁷³ Starostka Borových Lad upozorňuje na tuto skutečnost v obecné rovině: „*A oni si navíc ty svoje pravdy a polopravdy dokážou zkroutit tak, že když je posloucháte, tak jim nemůžete nic vytknout. Ale kdyby u toho byl nějaký zástupce obce, tak by řekl "Tak to prr; bylo to trošku jinak.*“¹⁷⁴

Pokud jde o postoj k zasahování v rámci I. zón, jednu z klíčových otázek dalšího směřování NP, z oslovených obcí ho 9 za určitých okolností podporuje. 3 obce se k této otázce v průběhu rozhovoru nevyjádřily. Pouze Prášily jednoznačně podporují vznik zcela bezzásahových oblastí.

---

¹⁷¹Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014.

¹⁷²Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

¹⁷³ Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

¹⁷⁴Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

Tabulka 10: Postoje respondentů k zasahování na území NP

	Bezzásahová území za všech okolností	Za určitých okolností možnost zasáhnout	Nevyjádřili se
Obce	Prášíly	Borová Lada Horní Planá Kašperské Hory Modrava Níčov Nové Hutě Srní Stožec Strážný	Horská Kvilda Kvilda Volary
Celkem	1	9	3

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

3.1.2 Zájmová sdružení

Kromě místních samospráv se v problematice Šumavského národního parku angažuje mnoho dalších aktérů. Nejvýraznější jsou environmentalisticky zaměřená občanská sdružení a aktivisté.

Ondřej Císař uvádí ve své studii, že „environmentální aktivisté jsou nejviditelnějšími a neaktivnějšími neparlamentními politickými aktéry v České republice.“¹⁷⁵ Pokud jde o akce upozorňující na zásahy a postupy v NP, jde podle Císařovy typologie o tzv. „nový“ transakční aktivismus, který je charakterizován menší členskou základnou, ale vysokou schopností sebeorganizace a tím i efektivnějším prosazováním svého programu¹⁷⁶. Typický pro tento typ aktivismu je velké množství akcí s menším počtem účastníků.¹⁷⁷

Pokud jde o činnost environmentalistických sdružení na Šumavě, jde o široké spektrum akcí. Krajní pól reprezentují blokády území, na kterém mělo probíhat kácení, většina akcí ale nenabývá takto dramatických rozměrů a jde především o informování veřejnosti prostřednictvím vlastních publikací, tiskových zpráv nebo infostánků, organizace konferencí a seminářů, přípravu petic, účast ve správních řízeních a soudních sporech.

3.1.2.1 Sdružení podporující ekologickou koncepci

Hnutí DUHA

Nejvýraznějším sdružením, které jednoznačně podporuje ekologický způsob správy území NP Šumava, je Hnutí DUHA. To vzniklo již v roce 1989 v Brně jako český člen mezinárodní sítě Friends of the Earth. Do celostátního povědomí se dostalo především v souvislosti s protesty proti

¹⁷⁵Císař, O. (2008). *Politický aktivismus v České republice: Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. Brno: centrum pro studium demokracie a kultury, s. 62-63

¹⁷⁶Císař, 2008, s. 32

¹⁷⁷ Císař, 2008, s. 33

stavbě jaderné elektrárny Temelín a po roce 1993 se stalo jejím dominantním aktérem.¹⁷⁸ Přestože odpor proti jaderné energetice zůstal jedním z hlavních programových bodů hnutí, otázka lesů a především NP Šumavy byla v posledních letech patrně nejviditelnější oblastí činnosti. DUHA se na Šumavě dlouhodobě angažuje a usiluje o rozšíření bezzásahových zón na 50% území tak, aby NP Šumava zůstal národním parkem nejen podle české legislativy, ale hlavně podle podmínek IUCN, Mezinárodního svazu ochrany přírody. Přestože ve svých informačních materiálech hnutí uvádí, že existence národního parku je příležitostí pro místní obce, zcela jasně deklaruje, že hlavním cílem NP je ochrana přírody a veškeré další činnosti mají být tomuto cíli podřízeny.¹⁷⁹

V problematice Šumavy se angažuje i sdružení Calla, které obecně usiluje o ochranu životního prostředí v regionu Jižních Čech.¹⁸⁰ Jeho hlavní činností je kromě informování veřejnosti o vybraných kauzách v oblasti i provozování ekologické poradny. Na celostátní úrovni není hnutí příliš viditelné, na druhou stranu jde o sdružení, které má na rozdíl od DUHY relativně korektní vztahy s představiteli místních samospráv.¹⁸¹

Další sdružení

Jedním ze sdružení, která usilují o národní park, kde je na prvním místě ochrana přírody, je platforma je Šumava Pro, které vzniklo na protest proti jmenování Jana Stráského ředitelem NP. Hnutí se angažovalo především prostřednictvím mediálních výstupů svých členů, nejvýraznějším počinem byla výzva k záchraně Národního parku Šumava, ke které se kromě přibližně 4000 příznivců připojili i další nevládní organizace a představitelé akademické sféry.¹⁸²

3.1.2.2 Sdružení podporující lesnickou koncepci

Vedle výše jmenovaných sdružení se ve sporu angažují i hnutí, která usilují o ochranu šumavských lesů i za cenu lidských zásahů. Nejviditelnější jsou Zachraňme Šumavu a Šumava 21. Zachraňme Šumavu je občanské sdružení spojené se senátorem Tomášem Jirsou, které usiluje o ochranu přírody i kulturního a historického dědictví oblasti.¹⁸³ Sdružení ve spolupráci se Svazem obcí NP Šumava připravilo putovní výstavu na podporu správy parku, dále iniciovalo petici Zachraňme

---

¹⁷⁸Císař, 2008, s. 68.

¹⁷⁹Petice za dobrá zákon o Národním parku Šumava. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://hnutiduha.cz/petice/>>

¹⁸⁰O sdružení Calla. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <http://calla.cz/index.php?path=hl_stranka&php=5_ocalle.php>

¹⁸¹Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

¹⁸²Šumava rozděluje občany: podepisují petice a píšou Nečasovi. *Ekolist.cz*. 2.8.2011. [online] 2.8.2011. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/sumava-rozdelila-obcany-podepisuji-petice-a-pisou-necasovi>>.

¹⁸³Základní cíle sdružení. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <<http://www.zachranmesumavu.cz/index.php?id=cile-sdruzeni>>.

Šumavu, na podporu zásahu proti kůrovci, kterou v době předání podepsalo přes 13 000 signatářů.¹⁸⁴

Šumava 21 - sdružení pro záchranu lesů Šumavy usiluje o ochranu území prostřednictvím uplatňování lesnických postupů. Činnost sdružení má těžiště jednak v informování veřejnosti prostřednictvím článků a publikací, jednak v pořádání konferencí a seminářů.¹⁸⁵

3.1.3 Vybrané kauzy a jejich řešení

3.1.3.1 Nezaměstnanost

Zkoumáme-li rozpor v dimenzi postmateriálních a materiálních hodnot, je otázka nezaměstnanosti klíčová, neboť jde o zcela základní potřebu, bez jejíhož naplnění lze jen těžko prosazovat řešení environmentálních otázek.

Kromě samotných hodnot nezaměstnanosti uvedených v kontextuální části, jsou pro oblast charakteristické výrazné sezónní výkyvy hodnot. Na úrovni obcí nejsou dostupné statistiky pokrývající jednotlivé měsíce; tento fakt ale vyplývá ze skladby ekonomických aktivit provozovaných na daném území, kterými jsou lesnictví, zemědělství a cestovní ruch. Na tento fenomén upozorňuje i již několikrát citovaný sborník Lokální rozvoj na Šumavě, který srovnával hodnoty v obcích na území NP a CHKO se správními oblastmi příslušných ORP: *„Sezónní proměnlivost je několikanásobně vyšší ve srovnání s proměnlivostí na úrovni celé ČR. Stejně tak jsou sezónní výkyvy nesrovnatelně vyšší oproti území příslušných pěti ORP, na kterém není ze zákona zaveden režim silné ochrany přírody. Tato skutečnost jasně dokládá, že na území NP Šumava a příslušné CHKO je výrazně rozšířen fenomén sezónního zaměstnávání. (...) Sezónní zaměstnávání je důsledkem specifické struktury místní ekonomiky. Velká část sezónního zaměstnávání připadá na lesnictví. Významnou roli patrně hraje i cestovní ruch. (...) Vzhledem k výrazné sezónnosti místní ekonomiky, která se projevuje velmi vysokými sezónními rozdíly v míře nezaměstnanosti a RMN podstatně převyšující jak průměr ČR tak zejména průměr příslušných ORP a okresů, lze konstatovat, že existující stížnosti místních obyvatel na omezení plynoucí ze silné ochrany přírody jsou do značné míry opodstatněné. (...) v zimních měsících RMN (pozn.: registrovaná míra nezaměstnanosti) v některých částech NP a CHKO dosahuje téměř dvojnásobných hodnot oproti letním měsícům, přičemž v zimním období výrazně přesahuje celorepublikový průměr.“*¹⁸⁶ Studie ale upozorňuje, že sezónnost se v rámci území liší. *„Problém velmi vysoké sezónnosti ekonomiky v území se silnou*

¹⁸⁴Šumava rozděluje občany: podepisují petice a píšou Nečasovi. *Ekolist.cz*. 2.8.2011. [online] 2.8.2011. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/sumava-rozdelila-obcany-podepisuji-petice-a-pisou-necasovi>>.

¹⁸⁵Šumava 21 – kdo jsme? [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <http://www.sumava21.cz/?c_id=1>.

¹⁸⁶Bičík; Perlín, 2010, s. 112-113.

ochranou přírody se vztahuje pouze k ORP Český Krumlov, Prachatice a Sušice. V ORP Klatovy a Vimperk jsou na území „NP+CHKO“ lokalizovány nejvýznamnější střediska zimního CR.¹⁸⁷ Jde o konkrétně o Železnou Rudu a Stachy, na jejímž území se nachází lyžařský areál Zadov a dále menší střediska na území obcí Kvilda a Nové Hutě.¹⁸⁸ Dalším typickým rysem je časté dojíždění obyvatel za prací mimo region. Masterplan situaci popisuje následovně: „Dlouhodobým problémem regionu je zajištění pracovních příležitostí pro místní obyvatele. Útlum průmyslu v předhůří Šumavy a rozpad zemědělských podniků po velké privatizaci defacto výrazné omezení nabídky práce a část obyvatel, které nechce či nemůže změnit způsob obživy v rámci masivního rozvoje služeb, tak je nucena za prací dojíždět na větší vzdálenost. Hlavní proudy vyjížděky za prací směřují do center pracovních mikroregionů, která leží mimo sledovanou oblast. Jedná se o Český Krumlov, Prachatice, Vimperk, Sušici a Klatovy. V rámci regionu Šumava představují subcentra pracovní dojížděky Železná Ruda a Strážný, u většiny obcí regionu ovšem převládá záporné dojížděkové saldo. Z poloviny obcí vyjíždí za prací více než 50% jejich ekonomicky aktivního obyvatelstva.“¹⁸⁹

Další problém související s nezaměstnaností je odliv obyvatel. Upozorňují na něj jak starostové, tak autoři sborníku Lokální rozvoj na Šumavě: „Potenciální hrozbou pro obce na území NP Šumava je pokračování trendu odchodu kvalifikovaných pracovních sil a mladých obyvatel s potenciálem dalšího vzdělávání mimo region a hlavních center osídlení. Tento potenciální „brain drain“ by pro území NP Šumava znamenal především snížení intenzity moderních typů podnikání, nižší míru inovace v jednotlivých nabízených službách a aktivitách a celkové snižování kvality nabízených služeb a tím i příjmů a zprostředkovaně v dlouhodobém pohledu i snižování kvality života v obcích na území NP Šumava. Proto je nutné nabídnout mladým a aktivním obyvatelům s dostatečným potenciálem takové podmínky (pracovní uplatnění, možnosti bydlení,...), které omezí nebo zvrátí tento potenciální trend.“¹⁹⁰

Tento názor podporují i místní starostové. Starosta obce Stožec uvedl: „Jsme stará obec, máme spoustu důchodců, mladí lidé nám utíkají, jsou pryč a jestli je tady z těch mladých někdo trvale hlášený, tak tady nebydlí.“¹⁹¹ Podobně se vyjádřila i starostka Borových Lad Jana Hrazánková: „Stáří nám tu zůstanou na dožití, mladí odejdou pryč, protože tady s tou prací... (...) a když tady

---

¹⁸⁷Bičík; Perlín, 2010, s.116.

¹⁸⁸Masterplan Šumava: Podklad pro zajištění tvorby Krajinového integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf>.

¹⁸⁹Masterplan Šumava: Podklad pro zajištění tvorby Krajinového integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf>.

¹⁹⁰Bičík; Perlín, 2010, s. 116.

¹⁹¹Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

pořádnou práci nenajdou, tak půjdou pryč. A to je problém, se kterým se potýkáme všechny obce.“¹⁹²

Závažnost situace si uvědomuje sama Správa NP. V jím vydaném sborníku se uvádí: „Dostatek/nedostatek pracovních míst však není jediným kritériem, dle kterého lze posuzovat dopad silné ochrany přírody na místní možnosti ekonomického rozvoje, resp. na možnosti místních aktérů se ekonomicky realizovat. Pokud je však silná ochrana přírody společenským zájmem (navíc dalece přesahujícím hranice vymezeného území), pak lze právě vysokou nezaměstnanost, resp. nedostatek uspokojivých pracovních míst pro místní občany chápat jako nejzávažnější společenský problém v oblasti se silnou ochranou přírody. Problém vnějšího omezení soukromých ekonomických zájmů lze v tomto kontextu vnímat jako sekundární.“¹⁹³

3.1.3.2 *Blokády na Trojmezí a Na Ztraceném*

Nejvýraznějším projevem environmentalistických hnutí v prvním desetiletí existence parku byla blokáda v oblasti Trojmezí v létě 1999. V důsledku kůrovcové kalamity povolil tehdejší ministr životního prostředí Miloš Kužvart asanaci napadených stromů i v bezzásahových zónách, na což reagovalo množství vědců i aktivistů.¹⁹⁴ Blokáda trvala přibližně 8 týdnů a těžba už poté nepokračovala. Hlavní organizátor protestů Hnutí DUHA v tiskové zprávě označilo akci za úspěch: „Blokáda byla úspěšná a měla smysl. Zachovala kontinuitu vývoje pralesa, který nyní poskytuje srovnání s jinými způsoby péče. Zachránila nejdochovalejší zbytek horského smrkového pralesa ve střední Evropě. Prales zůstává pralesem pouze tam, kde v něm člověk nekácí a jinak přímo nezasahuje.“¹⁹⁵ Poměrně překvapivě působí fakt, že postup Správy NP s odstupem 10 let schvaloval tehdejší ministr Kužvart. Ve svém vyjádření pro tisk zároveň upozorňoval i na ekonomickou stránku problému: „Posledních deset let vývoje stavu lesů na území NP Šumava jednoznačně potvrdilo správnost zvoleného managementu odstupňovaných zásahů v I. zónách proti kůrovci v období 1998 – 2002. o všem by měla hovořit fakta - v létě 2002 byla na území Šumavy prakticky utlumena kůrovcová kalamita. O trestuhodnosti bezzásahového režimu svědčí mnohé, včetně negativního ovlivnění odtokových poměrů. Došlo ke snížení retenční schopnosti mrtvých lesů v případě velkých přívalových dešťů. (...) Soudní znalecký posudek v nedávné době vyčíslil škody způsobené

¹⁹²Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 22.1.2014.

¹⁹³Bičík; Perlín, 2010, s. 116-117.

¹⁹⁴RYBNÍČEK, Pavel. Správné rozhodnutí ministra Kužvarta. *Slovo*. 22.7.1999. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=8CB4680E-3B6C-49DC-998B-1C0BB2DF3D5D&q=&qt=&qsmpl=Spr%E1vn%E9+rozhodnut%ED+ministra+Ku%9Evarta&qsr=&qsc=&qa=>>>

¹⁹⁵Šumava deset let po mírumilovné blokáde kácení v Trojmezenském pralese. Tisková zpráva ze dne 3.11.2009. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <[>](http://www.hnutiduha.cz/aktualne/sumava-deset-let-pomirumilovne-blokade-kaceni-v-trojmezenskem-pralese)

kůrovcovou kalamitou na desítky miliard korun.“¹⁹⁶ k blokádě se schylovalo i v roce 2003 poté, co Správa NP začala asanovat stromy napadené kůrovcem v bezzásahové zóně v oblasti Pramenů Vltavy. Hnutí DUHA hrozilo blokadou oblasti, Správa NP tedy s kácením přestala do vydání rozhodnutí Ministerstvem životního prostředí, které po debatě s odbornou komisí nedoporučila pokračování zásahu.¹⁹⁷

Blokáda v lese Na Ztraceném na Modravsku v létě 2011 se, stejně jako ta na Trojmezí, snažila prostřednictvím fyzické přítomnosti protestujících zabránit asanaci stromů napadených kůrovcem. V tomto sporu stáli představitelé většiny samospráv na straně Správy NP, která řešila přemnožení lýkožrouta v důsledků orkánu Kyrill. Situace na Ztraceném byla ale o poznání dramatičtější než blokáda Trojmezí, kde sice došlo k několika zásahům policejních složek, ale ve výrazně menší míře než v létě 2011.¹⁹⁸ Napětí mezi aktivisty a příznivci zásahu se tentokrát neprojevovalo pouze prostřednictvím tiskových zpráv a mediálních výstupů, ale i fyzicky, neboť místní obyvatelé zorganizovali vlastní protestní pochod a zároveň pomocí traktorů zablokovali příjezdové silnice na místo blokády.¹⁹⁹ Svaz obcí NPŠ v tiskové zprávě uvádí: „*Šumavské obce považují činnost ekologických aktivistů Na Ztraceném nejenom za jednání odporující zákonům České republiky, ale i za negativní prezentaci šumavských obcí, Šumavy a jejího národního parku. Aktivisté Na Ztraceném se prezentují jako lidé, kteří dnes brání činností, které za ředitelování tzv. ekologických ředitelů Aloise Pavlíčka a Františka Krejčího záměrně přehlíželi, anebo se kterými, z důvodu že tehdejším ředitelem Správy parku nebyl Jan Stráský, souhlasili.*“²⁰⁰

Jak Svaz obcí NPŠ, tak Hnutí DUHA se snažily podložit svoje kroky průzkumy veřejného mínění. Bleskový průzkum pro Svaz obcí NPŠ zpracovala agentura SANEP a došla k závěru, že 68,3% dotázaných souhlasí s kácením napadených stromů a 66,5% respondentů nevěří, že napadený les má schopnost se sám obnovit.²⁰¹ Průzkum pro Hnutí DUHA zpracovala společnost Focus, je ale nutné

¹⁹⁶VÍTKOVÁ, Zdeňka. Blokáda Trojmezí - podle aktivistů Šumavu zachránila, Kužvart si za kácením stojí. *Ekolist*. 7.10.2009. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/blokada-trojmezi-podle-aktivistu-sumavu-zachranila-kuzvart-si-za-kacenim-stoji>>.

¹⁹⁷PELÍŠEK, Antonín. Ministr je proti kácení v pralese. *Mladá fronta DNES*, 4.9.2003. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=C4087959-07A9-4379-8F18-ED37A5BF2F87&q=&qt=&qsmpl=%9Aumava&qsr=&qsc=&qa=>>>

¹⁹⁸Policie poprvé zasáhla proti účastníkům blokády na Šumavě. *Mladá fronta DNES*. 7.8.1999. [online] 7.8.1999. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=ACC3D20B-F898-4E6A-9829-62A3FAB6672D&q=&qt=&qsmpl=%9Aumava&qsr=&qsc=&qa=>>>

¹⁹⁹Kácení na Šumavě končí, místní zdrželi blokádu aktivistů pomocí traktorů. *ihned.cz*. 8.8. 2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-52525670-kaceni-na-sumave-konci-mistni-zdrzeli-blokadu-aktivistu-pomoci-traktoru>>

²⁰⁰Tisková zpráva Svazu obcí NP Šumava k aktuálnímu dění Na Ztraceném - blokáda Hnutí Duha. 25.7.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=366&burl=>>>

²⁰¹Češi nevěří, že si příroda s kůrovcovou kalamitou poradí sama, a stojí na straně NP Šumava. Tisková zpráva

upozornit, že otázky pokládané respondentům se v obou průzkumech liší a lze tedy srovnávat pouze některé z nich. Zároveň se liší období, kdy byl průzkum proveden; v prvním případě šlo o přelom července a srpna, tedy doba, kdy byla blokáda v plném proudu, v druhém případě šlo o polovinu září. Z výzkumu společnosti Focus vyplynulo, že v obecné rovině podporuje vedení parku 44% dotazovaných. 50% dotazovaných potom souhlasí s tvrzením, že „V Národním parku Šumava by se mělo zasahovat proti kůrovci, i když při kácení kůrovcem napadených stromů vzniknou velkoplošné holiny.“²⁰² Zajímavý je především způsob interpretace výsledků obou průzkumů, kdy obě strany zdůrazňovaly podporu veřejnosti právě pro jejich způsob řešení.

Blokáda na Ztraceném byla sice v srpnu ukončena, ale následné soudní spory pokračovaly až do prosince loňského roku, kdy bylo definitivně rozhodnuto, že blokáda byla oprávněná a Správa NP neměla dostatečné povolení pro samotné kácení.²⁰³ Správa NP přesto trvá na tom, že asanace byla nutná a zabránila dalšímu šíření kůrovce.²⁰⁴

3.1.3.3 Otevření cesty Luzenským údolím

Druhý spor, který vypovídá o rozdílných pohledech na využívání prostoru parku, je možnost otevření cesty přes hraniční přechod Modrý sloup na Modravsku. Trasa v Luzenském údolí byla dlouhodobě uzavřená kvůli ochraně tetřeva hlušce. Po zkušebním provozu v letech 2009 a 2010, kdy bylo možné v letních měsících cestou projít²⁰⁵, měl být úsek ve vybraných měsících trvale zpřístupněn 15.7. 2014. K tomu ale nedošlo, neboť na základě žaloby Okrašlovacího spolku Zdíkovska a České společnosti ornitologické to zamítl Krajský soud v Českých Budějovicích.²⁰⁶ Environmentalisté rozsudek uvítali, příznivci otevření trasy naopak poukazovali zaprvé na to, že trasa byla před rokem 1948 využívána stovky let, zadruhé, že provoz by byl omezen pouze na období, kdy by nebyl tetřev rušen při hnízdění a zatřetí, že na bavorské straně území je pohyb

---

společnosti SANEP. 5.8.2011. [online] [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW

<<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/user/pruzkumSANEP.pdf>>

²⁰²SPOR o KÁCENÍ STROMŮ v NÁRODNÍM PARKU ŠUMAVA POHLEDEM ČESKÉ POPULACE: Závěrečná zpráva ze kvantitativního sociologického výzkumu. Říjen 2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/vyzkum_sumava2011.pdf>

²⁰³Přelomový soudní rozsudek: Občanská blokáda nezákonného kácení na Šumavě byla oprávněnou poslední možností, jak zabránit úřední zvůli. 27.1.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/prelomovy-soudni-rozsudek-obcanska-blokada-nezakonneho-kaceni-na-sumave-byla-opravnenu>>

²⁰⁴Asanace napadených stromů Na Ztraceném byla nutná. Přírodní nepřítel si s kůrovcem v potřebné míře neporadí. Tisková zpráva ze dne 24.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/8645/clanek/asanace-napadenych-stromu-na-ztracem-byla-nutna-prirodni-nepriatele-si-s-kurovcem-v-potrebne-mire-neporadi/>>

²⁰⁵JANOUT, František. Z Modrav na Modrý sloup a Luzný. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=5541&burl=>>>

²⁰⁶Ministerstvo podalo kasační stížnost proti rozsudku soudu o Modrém sloupu. *Ekolist.cz*. 24.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ministerstvo-podalo-kasacni-stiznost-proti-rozsudku-soudu-o-modrem-sloupu>>

turistů po vyznačených trasách možný.²⁰⁷

Předsedkyně Okrašlovacího spolku Zdíkovska, jednoho z iniciátorů žaloby, Dagmar Kjučuková, byla za svoje aktivity oceněna Cenou Ivana Dejmalova za mimořádně pozitivní počin související s krajinou,²⁰⁸ pro mnoho představitelů místních obcí je naopak symbolem přílišného zasahování aktivistů do života samospráv.

3.1.3.4 Lanovka Klápa – Hraničník

Velmi diskutovanou otázkou je i projekt lanové dráhy na Hraničník v katastru města Horní Planá. Jde patrně o nejtypičtější případ zkoumaného štěpení. Na jedné straně stojí snaha postavit na vrchu Hraničník lanovku a evakuační sjezdovku, která by zlepšila dostupnost lyžařského areálu Hochficht, na druhé obavy o území, kde je v současné době I. zóna, a které je díky klimaxovým smrčínám a výskytu tetřeva považované za jedno z nejcennějších na Šumavě. Starosta města Horní Planá Jiří Hůlka argumentuje vznikem trvalých pracovních míst v regionu, snížením automobilové dopravy z Horní Plané a okolí do areálu a tím, že na rakouské straně kopce se nachází lyžařské středisko. V rozhovoru zároveň uvedl, že město usiluje pouze o stavbu lanovky a ne o lyžařský areál ani výstupní stanici, jak je často prezentováno a dokládá svá slova socioekonomickou studií společnosti KPMG. *„Nechceme ani jednu budovu. My chceme opravit rotu na Klápě jako nástupní stanici a udělat jedno technologické zařízení nahoru. Teďka jsme tak daleko, že Rakušani říkají: „Vy nechcete nahoře tu koncovou stanici na svém území s restaurací a vyhlídkou? Tak mi ji uděláme rádi u nás.“ To zlatý vejce my jim tam necháme. Ani jednu stavbu v NP. Pořád tady melou nesmyslně hnutí Duha „developerské projekty.“ Podívejte se na jeden developerský projekt v NP v naší části. Tady není nic. A žádný tady nechceme. Jaká je stavba dopravní infrastruktury developerským projektem? Naopak by měli jásat, znečištění ovzduší, provoz automobilů, rušení zvěře, to všechno odpadne. Bude to jezdit tady tím koridorem, nebudeme objíždět 45 kilometrů NP kolem dokola. Vždyť to je nesmysl. Uděláme to nahoru 2,7 km a je to. Ne. Trvalá pracovní místa a ochrana životního prostředí, to jsou dvě věci, které ten projekt sleduje. A není na to navázaného nic dalšího. Územní plán Nové pece vůbec nepřipouští nikde žádnou stavbu někde okolo. Náš už také ne.“²⁰⁹ Stavbu podporoval Jihočeský kraj²¹⁰ i ministr životního prostředí Tomáš Chalupa.²¹¹*

²⁰⁷ „Poslední slovo ve věci otevření Modrého sloupu ještě nepadlo!“ vzkazuje Jiří Mánek. Tisková zpráva ze dne 9.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/9185/clanek/posledni-slovo-ve-veci-otevreni-modreho-sloupu-jeste-nepadlo-vzkazuje-jiri-manek/>>

²⁰⁸ KLOS, Čestmír. Dejmalova cena šumavskou stopou. *Česká pozice*. 14.10.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskapozice.cz/domov/ekologie/dejmalova-cena-sumavskou-stopou.>>

²⁰⁹ Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014

²¹⁰ BŘEZINOVÁ, Markéta. Jihočeští radní schválili lanovku v první zóně Národního parku Šumava. *iDnes.cz*. 31.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/jihocesti-radni-schvalili-lanovku-v-prvni-zone-narodniho-parku-sumava-1mc-/domaci.aspx?c=A110831_195150_budejovice-zpravy_brm>

v lednu letošního roku se k projektu přiklonili poslanci hnutí ANO, kteří navštívili Horní Planou.²¹²

Proti možné stavbě vystupují environmentalisté, kteří upozorňují na rozpor projektu se zařazením daného území do chráněné oblasti NATURA 2000, porušení zákona o ochraně přírody a krajiny a na obecně negativní dopad na cennou přírodní lokalitu v důsledku nárůstu outdoorových aktivit.²¹³ odmítání podobných zásahů je společný všem environmentalistickým sdružením, nejvýrazněji se ale profiluje Hnutí DUHA, které v souvislosti s tímto záměrem často používá poněkud negativně zabarvené výrazy jako „mamutí developerské projekty“, „lunapark“²¹⁴ a zainteresované osoby označuje jako „kmotry.“²¹⁵ Zároveň kritizují Správu NP, která chtěla vyjmutím území z I. zóny stavbu umožnit.²¹⁶ Současné Ministerstvo životního prostředí na základě posudků projekt zamítlo.²¹⁷

3.1.3.5 Návrh zákona o NP Šumava

Posledním případem debaty okolo NP, který předkládaná práce analyzuje, je diskuze doprovázející přípravu zákona o NP Šumava. A absenci zákona se mluví již několik let, ale nikdy nedošlo k jeho přijetí. Nejdále se dostal vládní návrh Ministra pro životní prostředí Tomáše Chalupy, který skončil ve druhé čtení v důsledky rozpuštění sněmovny. Kromě této verze existoval v posledních letech ještě návrh předložený Zastupitelstvem Plzeňského kraje a ve finální fázi i komplexní pozměňovací návrh několika poslanců.²¹⁸ I tato roztržičnost vypovídá o tom, že neexistuje jednotný názor, jak konflikt na Šumavě vyřešit.

V dubnu 2014 byl předložen návrh 20 senátorů, který vycházel z návrhu, na němž pracoval ministr životního prostředí úřednické vlády Podivínský, a který vycházel z již diskutovaných návrhů

---

²¹²PÁLKOVÁ, Šárka. Ekologové vyměnili stavbu lanovky za větší 1. zónu na Šumavě. *Lidovky.cz*. 12.1.2012. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://www.lidovky.cz/ekologove-vymenili-stavbu-lanovky-za-vetsi-1-zonu-na-sumave-pqk-zpravy-domov.aspx?c=A120112_121532_ln_domov_spa>

²¹³Poslanci ANO podporují šumavské starosty a lanovku na Hraničnick. *Hornoplánské listy*. 1.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.horniplana.cz/dokumenty/830-hp-listy-brezen-2014.pdf>>

²¹⁴Posudek ukončil projekt lanovky - lyžovat se na Hraničnicku nebude. Tisková zpráva ze dne 31.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://calla.cz/index.php?path=hl_stranka/tiskovky/2014&php=tz140331.php>

²¹⁵Nová vize: Lunapark Šumava. Tisková zpráva ze dne 16.12.2010. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/nova-vize-lunapark-sumava>>

²¹⁶Ministr Chalupa a ředitel NP Šumava Mánek mystifikují veřejnost i poslance. Tisková zpráva ze dne 6.5.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministr-chalupa-reditel-np-sumava-manek-mystifikuji-verejnost-i-poslance>>

²¹⁷CHARVÁT, Jan. Lunapark ze Šumavy nebude. *Lidové noviny*. 28.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.silvarium.cz/zpravy-z-oboru-lesnictvi/lunapark-ze-sumavy-nebude-lidove-noviny>>

²¹⁸JANOUS, Václav. Lanovka na Hraničnick na Šumavě ohrozí tetřevy, píše se v posudcích. *iDnes.cz*. 1.4.2014 [online] [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/posudky-nedoporucuji-stavbu-lanovky-na-hranicnik-na-sumave-pqh-budejovice-zpravy.aspx?c=A140401_2052044_budejovice-zpravy_jkr>

²¹⁹Komplexní pozměňovací návrh poslanců Bořivoje Šarapatky, Milana Šťovíčka, Robina Böhnische a Viktora Paggio, kterým se mění Zákon o vyhlášení Národního parku Šumava a o změně zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Nečasovy vlády a Zastupitelstva Plzeňského kraje.²¹⁹

Otázka zákona o NP Šumava byla diskutována v rámci rozhovorů se starosty. Z 13 oslovených obcí se 8 vyjádřilo v tom smyslu, že zákon je pro uspořádání poměrů na Šumavě žádoucí. Obec Prášíly je jediná, jejíž starosta zákon o NPS odmítl s tím, že pokud má být zdejší prostor ošetřen zákonem, tak jediné takovým, který se týká všech národních parků.²²⁰ Uvedl doslova: „*Já jsem si ještě loni myslel, že ten zákon je potřeba, že vymezí hranice jasně daný a každý bude vědět jak se má pohybovat, tak po zkušenostech, po roce projednávání vládního i krajského a pak tam byl ještě třetí, tak prostě si nemyslím, že ten zákon je potřeba. Naopak. Konkrétně k obcím, myslím si, že je to spíše tak, že toho budou později litovat. Tam je třeba i zónace. Takže když pak ta obec bude chtít, a třeba i správa parku by na to kývla, zvětšit třetí zónu, aby se mohla rozvíjet, tak to půjde jenom změnou zákona.*“²²¹

Tabulka 11: Postoje respondentů k myšlence zákona o NP Šumava

	Pro	Proti	Nevyjádřili se, neví
Obce	Borová Lada Horní Planá Kašperské Hory Kvilda Modrava Srní Stožec Strážný	Prášíly	Horská Kvilda Nicov Nové Hutě Volary
Celkem	8	1	4

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Pokud jde o účast obcí na projednávání návrhu, z oslovených starostů pouze již zmíněný Libor Pospíšil z Prášíl uvedl, že neměl možnost se k vládnímu návrhu vyjádřit, protože přizváni byli pouze zástupci Svazu obcí NP Šumava.

Vládní návrh do sebe nakonec zahrnul i některé návrhy, které obsahoval krajský. Přesto po určitou dobu probíhalo jednání o obou návrzích souběžně, což, jak bude blíže vysvětleno níže, přinášelo drobné komplikace.

Zjednodušeně můžeme říci, že krajský návrh, který hned v prvním odstavci §1 uvádí, že „*Posláním národního parku je vedle naplnění cílů ochrany a zachování typického vzhledu krajiny rovněž umožnit jeho využívání k veřejnému poznání, vzdělávání, rekreaci a turistice, jakož i k podpoře*

²¹⁹Senátoři předložili vlastní zákon o Národním parku Šumava. *Ekolist.cz*. 3.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-20].

Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/senatori-predlozili-vlastni-zakon-o-narodnim-parku-sumava>>

²²⁰Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014.

²²¹Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014.

udržitelného rozvoje územně samosprávných celků, na jejichž správním území se park rozkládá.“

§4 upravuje zásady režimu jednotlivých zón a umožňuje časově a prostorově omezené zásahy v I. zónách a zároveň zakazuje takový způsob péče, který by negativně ovlivnil území vně I. zón.²²²

Oslovené obce se shodují, že Plzeňský návrh do jisté míry více zohledňoval zájmy obcí, na jejichž území leží NP. Padly ale i připomínky, že souběžná příprava dvou návrhů byla poněkud nešťastná. Větší část komunikace mezi samosprávami probíhala prostřednictvím e-mailů a někteří starostové uvedli, že často nebylo zcela zřejmé, k jakému návrhu se vyjadřují.²²³

O vládním návrhu zákona se často starostové vyjadřovali jako o kompromisu mnoha stran. Z vyjádření environmenalistů je ale zřejmé, že i přes účast občanských sdružení na jednání, šlo o návrh, který vycházel vstříc hlavně samosprávám a současné Správě NP, nejvyhrocenější vyjádření dokonce mluvila o tom, že návrh NP fakticky ruší.²²⁴ Největší spory se vedly o možnosti zasahování v I. zónách a o rozsah těchto zón, případně časovém výhledu převodu území do bezzásahového režimu.

3.1.4 Postoje politických stran

K otázce Šumavského národního parku se samozřejmě vyjadřují i politické strany. Vzhledem k tomu, že problematika NP se týká hned několika rovin vládnutí, budou v následujícím textu analyzovány postoje především na národní úrovni. Z analýzy jsou vyjmuty KDU – ČSL, která se k problematice v posledních letech neangažovala, a Úsvit přímé demokracie z důvodu zanedbatelné členské základny.

Při zkoumání štěpení na této úrovni se naskytá i otázka, zda existuje souvislost mezi politickou příslušností starostů šumavských obcí a oficiálním postojem strany. Z dat statistického úřadu z posledních komunálních voleb vyplývá, že z 22 starostů jich na kandidátce celostátně působící politické strany kandidovalo 7.²²⁵ Pouze 3 z nich jsou pak členy politické strany. Tuto souvislost tedy nelze potvrdit, a to jednak na základě nízkého počtu případů a zároveň s ohledem na místní situaci, kdy stranická příslušnost hraje jen minimální roli.

---

²²²Návrh Zastupitelstva Plzeňského kraje na vydání zákona o Národním parku Šumava a o změně zákona č.114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

²²³Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014 a rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1.2014

²²⁴Ministr Chalupa předložil vládě zákon o Šumavě, který je dle právníků UK věcně i právně zcela vadný.

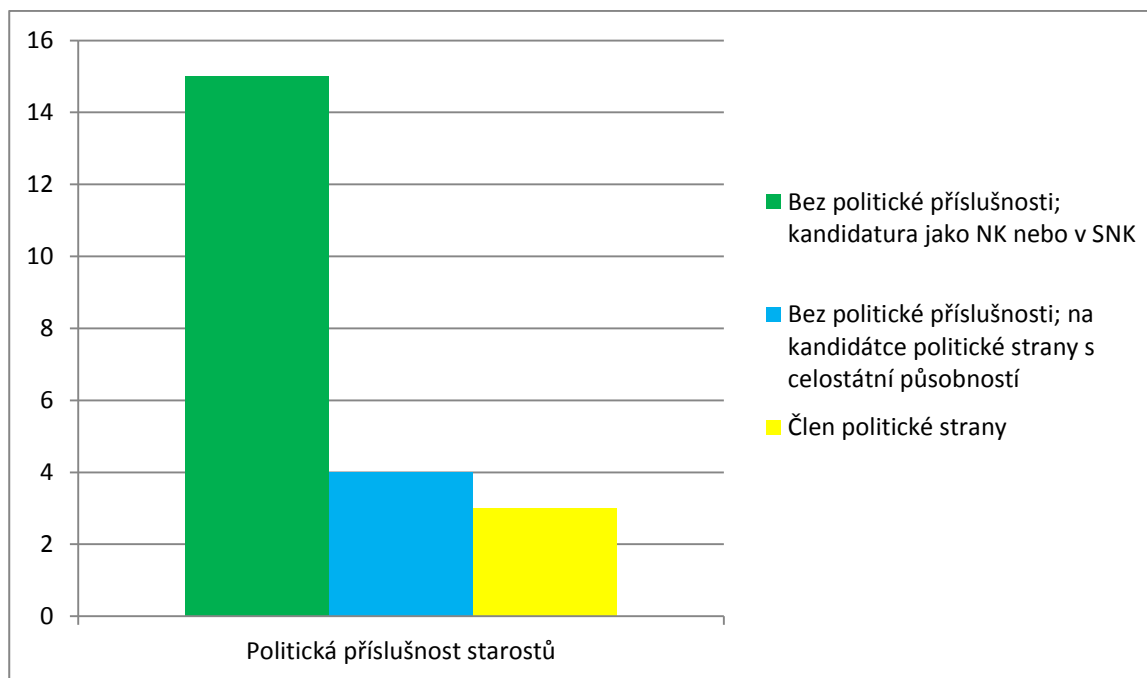
Tisková zpráva ze dne 23.4.2013 [online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW

<<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministr-chalupa-predlozil-vlade-zakon-o-sumave-ktery-je-dle-pravniku-uk-vecne-i-pravne>>

²²⁵ČSÚ: Zastupitelé dle volební strany. [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z WWW

<<http://volby.cz/pls/kv2010/kv22?xjazyk=CZ&xid=0&xv=10>>

Graf 1: Politická příslušnost starostů

Zdroj: autorka na základě dat ČSÚ

3.1.4.1 ČSSD

Největší vládní strana se k otázce Šumavy zatím jednoznačně nevyjadřuje. Ve volebním programu 2013 se v sekci Ochrana krajiny hovoří pouze o respektování principu udržitelného rozvoje.²²⁶ Předseda strany Bohuslav Sobotka sice ještě v době opozičního působení navštívil aktivisty na Ztraceném, ale pouze vyzval k diskusi a nepřednesl žádný konkrétní návrh řešení.²²⁷

Uvnitř strany je ale znát rozštěpení. V rámci strany funguje ekologická platforma Zvonečnick, ke které se mimo jiné hlásí i současný předseda Bohuslav Sobotka, stínový ministr životního prostředí a šéfporadce premiéra Vladimír Špidla a členové současné vlády Michaela Marksová-Tominová, Jiří Dienstbier ml. a Lubomír Zaorálek.²²⁸ Z poslanců reprezentuje tento proud Robin Böhnisch, který se podílel na již zmíněném pozměňovacím návrhu zákona o NP Šumava.²²⁹ Zvonečnick navíc

²²⁶Volební program ČSSD 2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.cssd.cz/ke-stazeni/volebni-programy/>>.

²²⁷Sobotka mluvil s aktivisty i místními na Šumavě. *Česká televize*. 3.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/131843-sobotka-mluvil-s-aktivisty-i-mistnimi-na-sumave/>>

²²⁸Zvonečnick – ekologická platforma. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <<http://www.zvonecnik.estranky.cz/clanky/lide.html>>.

²²⁹Komplexní pozměňovací návrh poslanců Bořivoje Šarapatky, Milana Šťovíčka, Robina Böhnische a Viktora Paggio, kterým se mění Zákon o vyhlášení Národního parku Šumava a o změně zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

patří mezi podporovatele platformy Šumava Pro.²³⁰

Vladimír Špidla, který je v rámci strany jeden z nejnápadnějších zastánců environmentálních otázek, na svých internetových stránkách uvádí: „*Ekologii chápu velmi široce jako přirozenou součást politiky sociální demokracie, protože zelená politika se nedá dělat bez sociálního rozměru.*“²³¹

Druhý názorový proud, který zdůrazňuje historickou přítomnost člověka na Šumavě, je reprezentován hlavně hejtmany a regionálními poslanci.

3.1.4.2 Hnutí ANO

K otázce Šumavy se Hnutí ANO před volbami nijak nevyjadřovalo. I ve volebním programu je problematika životního prostředí pojata poměrně vágně a otázka chráněných oblastí a lesů v něm není ošetřena vůbec.²³² Situace se lehce změnila s nástupem Richarda Brabce na Ministerstvo životního prostředí. Na základě dosavadních kroků a vyjádření poslanců ANO lze ale očekávat rozštěpení hnutí. Jak již bylo výše uvedeno, někteří poslanci podpořili místní starosty, ministr naopak odmítl nejnovější zákon předložený senátory.²³³

3.1.4.3 KSČM

KSČM se ve volebním programu odvolává na principy udržitelného rozvoje, samotné otázky NP se blíže nevěnuje.²³⁴ k problematice se dlouhodobě vyjadřuje hlavně stínová ministryně životního prostředí Kateřina Konečná, která podporovala Chalupův návrh zákona o NP Šumavě.²³⁵ Vzhledem k charakteru strany není překvapením, že strana jednotně podporuje takovou správu oblasti, která umožní rozvoj místních samospráv a nárůst počtu pracovních míst.²³⁶

3.1.4.4 ODS

ODS se snažila vyprofilovat jako strana, která vyřeší spor na Šumavě přijetím zákona, což se jí ale vzhledem k rozpuštění sněmovny nepodařilo. V posledním volebním programu v kapitole Životní

²³⁰Podporujeme. 4.2.2012. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <<http://www.zvonecnik.estranky.cz/clanky/napady-a-iniciativy/podporujeme.html>>.

²³¹Vladimír Špidla: Úvodní stránka . [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z WWW <<http://www.vladimirspidla.cz/cz/omne/>>.

²³²Resortní program Hnutí ANO. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.anobudelizp.cz/cs/onas/program/resortni-program/>>.

²³³Reakce MŽP na senátní návrh Zákona o Národním parku Šumava. Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_140422_Reakce_MZP>

²³⁴Program pro budoucnost 2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.kscm.cz/volbyprogram2013.htm>>.

²³⁵Komunisté pomohli vládě se sporným zákonem o Šumavě. *Česká televize*. 9.5.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/226281-komuniste-pomohli-vlade-se-spornym-zakonom-o-sumave/>>.

²³⁶Otázka pro V. Filipa: J. Stráský ředitelem NP Šumava. Tisková zpráva ze dne 17.2.2011. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.kscm.cz/z-medii/53959/otazka-pro-v-filipa-j-strasky-reditelem-np-sumava?previev=archiv>>.

prostředí, zemědělství a venkov se ale stále hlásí ke svému návrhu zákona a uvádí: „*Dalším dobrým příkladem politiky ODS v oblasti životního prostředí je zákon o Národním parku Šumava, který nevstoupil v platnost pouze proto, že byla rozpuštěna Poslanecká sněmovna. Na jednu stranu je třeba přísných pravidel, ale zároveň musí být zachován rozvoj obcí. V rámci zákona jsme navrhli přísnější ochranu a její rozšíření v nejcennějších lokalitách a jasnou regulaci toho, co nemůže být v národním parku budováno. Občané získali přesná a srozumitelná pravidla a cenné lokality lepší ochranu.*“²³⁷ Výrazně ve prospěch místních samospráv a lesnické koncepce parku vystupuje například českokrumlovský senátor Tomáš Jirsa.

3.1.4.5 TOP 09

V případě strany TOP 09 je podobně jako u ČSSD pozorovatelný rozdíl mezi regionálními politiky a vedením strany. Příkladem může být Plzeňská organizace TOP 09, která uveřejnila dokument 9 tezí o Šumavě, kde se snaží o kompromisní řešení, které by na jedné straně zvětšilo a zcelilo území I. zón, ale zároveň umožnilo rozvoj obcí; klíčovým prvkem je potom podle dokumentu přijetí zákona o NP Šumava.²³⁸ Expert TOP 09 na životní prostředí Bedřich Moldan ale sám uvádí, že v této otázce je strana nejednotná: „*TOP 09 má na Šumavu názor jen ve velmi obecné rovině, hlouběji v tuhle chvíli nejsme schopni jít. Podle mě je nejlepší varianta, nechat Šumavu bez zákona.*“²³⁹

Příznivcem bezzásahovosti je pak předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg, který se i postojem k situaci na Šumavě vymezil v prezidentské volbě proti Miloši Zemanovi.²⁴⁰

3.1.4.6 Strana zelených

SZ sice není přítomna v Poslanecké sněmovně, v době účasti ve vládě ale byla na Šumavě její činnost velmi znát. Zároveň jde o jedinou tuzemskou relevantní ekologickou stranou. SZ je v otázce Šumavského NP názorově konzistentní a jednotná. Drobnou výjimkou byla kauza okolo základního sdružení Plzeň 2, které ve svém stanovisku odsoudilo blokádu Na Ztraceném a podpořilo asanaci

---

²³⁷Volební program ODS 2013. [online]. [cit. 2014-04-22] Dostupné z WWW <<http://www.ods.cz/docs/programy/volebni-program-2013.pdf>>.

²³⁸9 TEZÍ o ŠUMAVĚ. TOP 09 Plzeňského kraje. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.top09.cz/files/soubory/9-tezi-o-sumave_556.pdf>.

²³⁹Krajíně by pomohlo zrušení ministerstva pro místní rozvoj. Tisková zpráva ze dne 16.10.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.top09.cz/regiony/kralovehradecky-kraj/tiskove-zpravy/krajine-by-pomohlo-zruseni-ministerstva-pro-mistni-rozvoj-14245.html>>.

²⁴⁰JANOUSH, Václav. Prezidentští kandidáti rozdělili Šumavu názory na boj s kůrovcem. *iDnes.cz*. 23.1.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/prezidentsti-kandidati-rozdelili-sumavu-nazory-na-kurovce-p4h-/domaci.aspx?c=A130122_114839_budejovice-zpravy_sou>.

napadených smrků, načež mu byla pozastavena činnost.²⁴¹ Přestože šlo o akci pouze několika jednotlivců, byla poměrně výrazně vnímána ze strany médií, čehož využila Správa NP.

Strana zelených již ze své podstaty jednoznačně podporuje ekologickou koncepci správy území NP. K Šumavě se ve volebním programu explicitně nevyjadřuje, v dokumentu 10 neodkladných úkolů ministra Brabce a 5 doporučení k tomu požaduje: „Řešit situaci v Národním parku Šumava – odvolat nekompetentní vedení a připravit zákon, který rozšíří a zcelí zóny vyhrazené pro divokou přírodu.“²⁴² Strana zelených je současnou Správou NP i většinou místních samospráv vnímána dosti negativně, neboť v právě za působení Martina Bursíka na resortu životního prostředí došlo k vyhlášení bezzásahových oblastí i na území II. zón.²⁴³

3.1.5 Postoje prezidentů

Všichni dosavadní prezidenti se k problematice NP Šumava vyjadřovali. Přestože šlo obvykle pouze o symbolickou podporu určité strany sporu, která nevyústila v žádná konkrétní opatření, byla jim věnovaná poměrně velká pozornost. Jejich role je tedy především v otevírání společenské debaty, neboť vyjádření se velmi rychle objevují v celostátních médiích.

Tímto způsobem se po několika měsících relativního klidu znovu dostala do popředí otázka člověka v národním parku. V souvislosti se změnou na postu ředitele Správy NP se ve prospěch obcí vyjádřil Miloš Zeman: „Ve světě je mnoho míst, která žijí z turistického ruchu, a Šumava by mohla být jedním z nich. Pokud by tetřev hlušec a datlík tříprstý nebyli považováni za nejdůležitější obyvatele Šumavy. Proto jsem řekl panu ministrovi, že budu podporovat jakékoliv řešení, které bude ve prospěch obyvatel šumavských obcí.“²⁴⁴ Nejde o první podobné vyjádření, již v roce 2009 Zeman z pozice premiéra odsoudil tehdejší vedení NP kvůli nezasahování v době kůrovcové kalamity.²⁴⁵ Na základě těchto postojů vyjádřil Zemanovi před prezidentskou volbou podporu tehdejší ředitel Správy NP Jiří Mánek.²⁴⁶

Podobně ve vztahu k Šumavě vystupoval i Václav Klaus, který podporoval ve vedení parku Jana

²⁴¹ Stanovisko členů Strany Zelených – zákl. org. Plzeň 2 k situaci v NP Šumava. 17.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/14/4336-stanovisko_clenu_strany_zelenych.pdf>.

²⁴² ŽÁČEK, Jan. 10 neodkladných úkolů ministra Brabce a 5 doporučení k tomu. 10.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.zeleni.cz/10-neodkladnych-ukolu-ministra-brabce-5-doporuceni-tomu/>>.

²⁴³ Ministr Bursík zamítl rozklad šumavských obcí. Tisková zpráva ze dne 8.4.2008. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_tz080408sumava>.

²⁴⁴ HRDINA, Karel. Kůrovec nebude mít po změně vedení Šumavy prě, ujistil ministr Zemana. *iDnes.cz*. 29.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-30] Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/ministr-brabec-a-prezident-o-sumave-d61-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140429_143754_budejovice-zpravy_khr>.

²⁴⁵ Zeman: Kůrovec na Šumavě udělal škodu za 32 miliard Kč. *ihned*. 5.9.2009. [online][cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-38236120-zeman-kurovec-na-sumave-udelal-skodu-za-32-miliard-kc>>

²⁴⁶ MÁNEK, Jiří. Šumava zelená, nebo sežraná kůrovcem. 16.1.2013. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://manek.blog.ihned.cz/c1-59134250-sumava-zelena-nebo-sezrana-kurovcem>>.

Stráského a již tradičně se ostře vymezoval proti environmentálním aktivistům.²⁴⁷ Při své návštěvě na šumavském Poledníku uvedl: „*Turista je důležitá osoba, ale dominantní jsou lidé, kteří tady žijí a pracují a myslím, že udělat z toho mrtvé území je tragická cesta.*“²⁴⁸ Svoji podporu zásahům v NP vyjádřil i podpisem petice Za zdravou Šumavu.²⁴⁹ Václav Klaus je zároveň známým příznivcem projektu lanovky na Hraničník, kterou podporoval již jako premiér. Ve funkci prezidenta se pak pokoušel prosadit myšlenku většího rozvoje, a to formou schůzek s ministry, uzavíráním deklarací a sestavováním expertních komisí, které měly problematiku řešit.²⁵⁰

Ze všech prezidentů se nejméně angažoval Václav Havel. Již mimo úřad ale podpořil podpisem petice platformu Šumavav Pro a postavil se proti kácení stromů napadených kůrovcem.²⁵¹

3.2 Zprostředkování zájmů

3.2.1 Zprostředkování zájmů samospráv v politickém systému ČR

Před samotnou analýzou, jak probíhá prosazování zájmů municipalit v NPS, je vhodné stručně představit tento proces v obecné rovině. Vzhledem k roztržitosti české municipální struktury je totiž prosazování obecních zájmů poměrně problematické. Předkládaná práce rozděluje možné způsoby do čtyř strategií, kterými je účast v národním zájmovém sdružení obcí, účast v lokálním svazku, kumulace mandátů a spolupráce s regionálním patronem.

Největším a nejvlivnějším národním sdružením municipalit je Svaz měst a obcí ČR, který sdružuje 2502 měst a obcí, což znamená přibližně 40% z celkového počtu obcí a 79% obyvatel.²⁵² Rozrůzněnost členské základny řeší SMO ČR existencí tří komor, a to Komory statutárních měst, Komory měst a Komory obcí,²⁵³ které by měly tento problém překlenout. SMO ČR je od roku 2004 povinným připomínkovým místem při přijímání legislativy týkající se měst a obcí. V roce 2005 pak uzavřel Dohodu o vzájemné spolupráci s vládou. Prostřednictvím spolupráce s Evropskou radou

²⁴⁷ŠKODOVÁ, Hana. Klaus: Největším nebezpečím pro šumavský park jsou aktivisté. *ihned.cz*. 12.10.2011. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-53193170-klaus-nejvetsim-nebezpecim-pro-sumavsky-park-jsou-aktiviste>>.

²⁴⁸KOJAN, David. Klaus na Šumavě podpořil zásahy proti kůrovci. *Deník*. 14.6.2011. [online]. [cit. 2014-04-30] Dostupné z WWW <http://www.denik.cz/z_domova/klaus-na-sumave-20110614.html>.

²⁴⁹JERÁBKOVÁ, Pavla; ZIMMELOVÁ, Lenka. Klaus jako první podepsal petici za razantní boj s kůrovcem na Šumavě. *iDnes.cz*. 27.8.2009. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/klaus-jako-prvni-podepsal-petici-za-razantni-boj-s-kurovcem-na-sumave-123-/domaci.aspx?c=A090827_112202_domaci_pje>.

²⁵⁰BAROCH, Pavel. Kraj oživuje plán Klausovy sjezdovky na Šumavě. *Aktuálně.cz*. 7.5.2009. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/articles_aktualne090507boletice>.

²⁵¹Klaus pro kácení - Havel pro divokou přírodu. *Česká televize*. 9.4.2011. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/120671-klaus-pro-kaceni-havel-pro-divokou-prirodu/>>.

²⁵²Svaz měst a obcí ČR: Členská základna. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/clenstvi/clenska-zakladna/default.aspx>>.

²⁵³Svaz měst a obcí: Orgány svazu. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/organy-svazu/komory/default.aspx>> Dostupné 18.3. 2013>.

obcí a regionů (CEMR), Výboru regionů a Kongresu místních a regionálních orgánů při Radě Evropy (CLRAE) se angažuje i na mezinárodní úrovni.²⁵⁴ Druhé národní sdružení obcí, Sdružení místních samospráv, vzniklo odštěpením od SMO ČR v souvislosti s projednáváním změn v rozpočtovém určení daní. Ustavující republikové shromáždění se konalo 31. ledna 2008 v Jihlavě. V bodě 12 usnesení se objevilo: „*Ustavující Republikové shromáždění SMS ČR vyzývá Svaz měst a obcí ČR ke spolupráci při prosazování společných zájmů všech měst a obcí ČR a k respektování svébytných zájmů menších měst a obcí,*“²⁵⁵ z čehož je zřejmé, že činnost SMS ČR je směřována spíše na menší samosprávy. Snaha o stejné postavení těchto municipalit vyplývá i ze stanov, kde je v článku 2 uvedeno, že jedním z hlavních principů SMS ČR je „*rozdělování daňových výnosů místním samosprávám na základě systémové a odůvodněné právní úpravy, která nepopírá rovnost nejen občanů, ale ani regionů na všech úrovních.*“²⁵⁶ SMS ČR sdružuje 1084²⁵⁷ samospráv, což znamená méně než 20% z celkového počtu obcí a měst. Jde ale z velké části o obce s menším počtem obyvatel.

Přestože oba národní svazy obcí a měst jsou připomínkovým místem pro přijímanou legislativu v oblasti samospráv, nelze je vlivem srovnávat se severoevropskými zájmovými sdruženími.

Účast v lokálních svazcích ošetřuje Zákon o obcích, který je podle §46 jednou z možných forem spolupráce mezi obcemi. V §49 (1) se přímo uvádí: „*Obce mají právo být členy svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů.*“ §50 pak upravuje oblasti, kde může tento způsob spolupráce fungovat: „*(1) Předmětem činnosti svazku obcí mohou být zejména*

a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,

b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,

c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,

d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo

---

²⁵⁴Svaz měst a obcí ČR: Hlavní cíle svazu. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/hlavni-cile/default.aspx>>.

²⁵⁵Usnesení Ustavujícího republikového shromáždění Sdružení místních samospráv. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smscr.cz/dokumenty.php>>.

²⁵⁶Stanovy Sdružení místních samospráv ČR. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smscr.cz/dokumenty.php>>.

²⁵⁷Seznam členů SMS ČR [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <http://www.smscr.cz/seznam_clenu_a-z.php>.

ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,

e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,

f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.“

Dalším způsobem prosazování zájmů samospráv prostřednictvím kumulace mandátů. V českém politickém systému je tato možnost využívána poměrně často. „Mandát lokálního politika je nejčastěji kombinován s postem na krajské úrovni (až 75 % případů), poslance (až 52 % případů) a senátora (až 70 % případů).“²⁵⁸

Posledním uváděným způsobem prosazování municipálních zájmů je spolupráce s regionálním patronem. Ilona Kruntorádová popisuje tento koncept ve svém článku následovně: „Jedná se o konkrétní „spřátelené“ představitele vyšší úrovně politického systému, kteří jsou nakloněni k řešení potřeb a zájmů obcí. Municipality dokáží pomoci i při zajištění financí. (...) Důvodem, proč politici představitelé samospráv navazují tyto neformální „spřátelené“ kontakty, je zvýšení šance při prosazování priorit. Regionální patroni jsou úspěšnější v krátkém časovém úseku při řešení konkrétního problému samosprávy než zájmové svazy, které, ač k problému přistupují zpravidla koncepčnější, prosadí zájem s určitou prodlevou. (...) v mnohých případech regionální patronství nebylo postaveno na identické politické příslušnosti starosty a regionálního patrona, nýbrž na náklonosti k zastupované oblasti a snaze o její rozvoj. Primárním cílem jak starostů, tak i regionálních patronů bylo vypořádání se s prosazením zájmu municipality, potažmo řešení obtížné municipální záležitosti.“²⁵⁹

3.2.2 Prosazování zájmů municipalit v NP Šumava

Při hodnocení jednotlivých strategií byla respondentům nabídnuta škála *efektivní – spíš efektivní – spíš neefektivní – neefektivní* a možnost *nevím*. První otázka se týkala využívání uvedených postupů při řešení problémů, které přímo souvisejí s přítomností národního parku na území obce, druhá otázka zjišťovala, nakolik jsou strategie úspěšné při snaze ovlivnit legislativu.

3.2.2.1 Národní svazy

Z 22 obcí, na jejichž území leží NP, je jich 8 členy SMO ČR. Jde o Borové Lady, Horskou Kvildu, Kašperské Hory, Kvildu, Modravu, Stachy, Volary a Železnou Rudu. Naopak Horní Planá ze SMO

²⁵⁸Malcová, K. (2013). In Kruntorádová, I. *Regionální patron jako fenomén reprezentace zájmů*, s. 172.

²⁵⁹Kruntorádová, 2013, s. 172-173.

ČR vystoupila.²⁶⁰

Z rozhovorů se starosty nicméně vyplývá, že při řešení problémů souvisejících s NP je role národního zájmového sdružení minimální. Z 8 obcí, které jsou členy SMO ČR jich bylo osloveno 6. Dvě uvedly, že při řešení problémů, které přímo souvisejí s národním parkem na území obce, je svaz spíše efektivní. Z dalších rozhovorů ale vyplynulo, že oceňují především servis, který organizace poskytuje, konkrétně právní poradnu.²⁶¹ v případě Kašperských Hor starostka zmiňuje roli SMO ČR v souvislosti se snahou o obnovení těžby zlata v blízkosti města.²⁶² Další 3 obce hodnotí tuto strategii jako spíše neefektivní²⁶³ nebo neefektivní,²⁶⁴ místostarosta města Volar uvedl, že neví.²⁶⁵ Postoj většiny obcí lze shrnout slovy Václava Vostardovského, starosty Kvildy: „*Abych řekl pravdu, jsme členové, ale že bychom nějak využívali služeb Svazu, to ne, protože to je organizace, která je mimo dosah působnosti tady.*“²⁶⁶

Tabulka 12: Jak hodnotíte členství ve SMO ČR při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP?

	Efektivní	Spíše efektivní	Spíše neefektivní	Neefektivní	Neví
Počet respondentů	0	2	1	2	1

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Tabulka 13: Jak hodnotíte členství ve SMO ČR při snaze ovlivnit legislativu?

	Efektivní	Spíše efektivní	Spíše neefektivní	Neefektivní	Neví
Počet respondentů	0	0	1	2	3

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Roli SMO ČR při snahách ovlivnit legislativu ohodnotily pouze 3 obce, a to jako spíše neefektivní v jednom případě²⁶⁷ nebo neefektivní ve dvou případech²⁶⁸. Zbývající 3 obce uvedly, že neví. Ovlivňování legislativy znamená v případě šumavských obcí v první řadě snahu o přijetí zákona o NP Šumava, v tomto procesu ale národní zájmové svazy nehrály žádnou roli. Dvakrát se objevila poznámka, že zákon o NP Šumava je lokální specifikum, kde nehraje národní svaz žádnou roli, a to ze strany představitelů Kašperských Hor a Modravy. Bohuslava Bernardová uvedla: „*Zákon o NP, který se nás nejíc týká, ten jsme se Svazem měst a obcí spíše neřešili, takže dejte neví, to je trochu*

²⁶⁰Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1. 2014.

²⁶¹Rozhovor s Simonou Hnátkovou ze dne 4.2. 2014.

²⁶²Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1. 2014.

²⁶³Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1. 2014.

²⁶⁴Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1. 2014 a rozhovor s Ing. Janou Hrazánkovou ze dne 22.1. 2014.

²⁶⁵Rozhovor s Romanem Pročkou ze dne 27.1. 2014.

²⁶⁶Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1. 2014.

²⁶⁷Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1. 2014.

²⁶⁸Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1. 2014 a rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 22.1. 2014.

specifikum tady naše,²⁶⁹ a Antonín Schubert „Co se týče legislativy, tak neexistuje žádný národní svaz, který by nám nějakým způsobem chtěl pomoci.“²⁷⁰

Samotný SMO ČR se k situaci na Šumavě vyjadřuje okrajově a poměrně vágně. V tiskových zprávách jsou dohledatelné pouze dvě vyjádření, a to ze srpna 2011 a března 2014. V prvním předseda svazu Jiránek podporuje snahy místních obyvatel spolurozhodovat o budoucnosti území a staví se za vznik zákona.²⁷¹ Druhé prohlášení pochází ze schůzky předsedy SMO ČR s ministrem Brabcem, kde se jednalo i o problematice vyhlášení národních parků. Vyjádření znovu zdůrazňuje právo obcí na spolurozhodování, ale návrhy řešení zůstávají v obecné rovině: „Ve Svazu zastáváme názor, že vyhlášení a úprava chráněných území je možná pouze tehdy, když s ní souhlasí všechny obce, jichž se týká. Aby vše co nejlépe fungovalo k prospěchu přírody, krajiny i jejich obyvatel, je nutná změna zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Měla by obsahovat ustanovení, že národní parky lze vyhlášovat jen za předpokladu dohody s dotčenými obcemi včetně stanovení výše kompenzace.“²⁷²

3.2.2.2 Lokální svazy

Situace je výrazně odlišná, pokud jde o roli lokálních sdružení. Nejsilnější postavení má v oblasti prosazování zájmů Svaz obcí NP Šumava, který sdružuje 21 z 22 samospráv, na jejichž území park zasahuje. Ustavující schůze svazu proběhla v březnu 2007 za účasti 13 obcí, čímž došlo k nahrazení původního Výboru obcí Národního parku Šumava.²⁷³

Ve stanovách svazu se uvádí, že „Předmětem činnosti Svazu obcí Národního parku Šumava (dále jen „Svaz obcí“) je vytvářet podmínky pro spolupráci a součinnost obcí, na jejichž území je Národní park Šumava (dále jen „NPŠ“), dalších právnických osob působících na území NPŠ a vyšších územních samosprávných celků, na jejichž území je NPŠ, zejména: a) v záležitostech ochrany přírody a krajiny, především v otázkách vyplývajících z existence a působení NPŠ na jejich území, b) v záležitostech trvale udržitelného rozvoje obcí, na jejichž území se nachází NPŠ.“²⁷⁴

Svaz obcí NPŠ zdůrazňuje především historickou přítomnost člověka na Šumavě, což je explicitně

²⁶⁹Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1. 2014.

²⁷⁰Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1. 2014.

²⁷¹O Šumavě ať rozhodují místní. Tisková zpráva ze dne 5.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/o-sumave-at-rozhoduji-mistni.aspx>>.

²⁷²Odpadovou legislativu není vhodné odkládat. Tisková zpráva ze dne 19.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/odpadovou-legislativu-neni-vhodne-odkladat.aspx>>

²⁷³Zápis z ustavující členské schůze zájmového sdružení obcí na jejichž území zcela nebo zčásti leží Národní Park Šumava a jiných právnických osob, které vyvíjejí činnost na území Národního Parku Šumava. [online]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z WWW <<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=18&burl=>>>.

²⁷⁴Stanovy Svazu obcí Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z WWW <<http://www.sumavanet.cz/svazobci/user/dokumenty/stanovy.pdf>>.

uvedeno i v aktuálním oficiálním informačním materiálu: „V národním parku vedle sebe stojí a jsou si zcela rovny dva veřejné zájmy vyplývající ze zákona o obcích a zákona o ochraně přírody a krajiny.“²⁷⁵ Požadavky obcí sdružených ve Svazu jsou následující: „Národní park odpovídající kategorie mezinárodní unie na ochranu přírody; národní park s mezinárodní prestiží; obnovení ztracené důvěry mezi orgány ochrany přírody a regionem; nezávislost NP Šumava na politických změnách; stabilní koncepci; systémový přístup k řešení života na celém území NP Šumava na základě přírodních a socioekonomických hledisek; zastavení snah o obnovení experimentu z let 2007-2011, který vedl k rozpadu lesa a ke vzniku holin působením kůrovců, čímž výrazně snížil atraktivitu Šumavy; obnovu historické kontinuity vývoje šumavského regionu; právo regionu vyjadřovat se ke koncepčním strategiím – zónace, Plán péče; právo šumavských obcí na majetkoprávní uspořádání; zohledňování základní potřeby života obyvatel regionu – pracovní příležitosti; právo šumavských obcí na udržitelný rozvoj a podporu ekonomické soběstačnosti území.“²⁷⁶

Díky zahrnutí většiny místních samospráv funguje Svaz jako partner při jednání s ministerstvy, kraji a dalšími politickými představiteli. V rozhovoru tuto myšlenku zmínil jeho předseda a zároveň starosta Modravy Antonín Schubert: „To, že se neobracíme pouze na regionální poslance, ale na celou PS a na Senát, tak to umožňuje právě to, že tady je Svaz obcí NPŠ. Jednotlivou obec žádný poslanec nikdy neposlouchal ani nerespektoval.“²⁷⁷ o vlivu Svazu vypovídá i to, že figuroval jako jediný zástupce samospráv při přípravě návrhu zákona o NPŠ.²⁷⁸ Na tuto skutečnost upozornil starosta jediné nečlenské obce Prášily nejen v průběhu rozhovoru, ale i na společném jednání Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj a Zemědělského výboru, které se uskutečnilo v dubnu 2013 v obci Modrava.²⁷⁹

Kromě přímé účasti na jednáních a oslovování jednotlivých politických představitelů se Svaz obcí NPŠ snaží nejrůznějšími způsoby prezentovat svoje aktivity a upozorňovat na problémy. Jeho představitelé se zároveň často vyjadřují ke stanoviskům dalších aktérů, kterými jsou nejčastěji zástupci ekologických sdružení nebo přírodovědců. V roce 2008 Svaz ve spolupráci s Plzeňským krajem realizoval putovní výstavu Zachraňme Šumavu, která se kromě českých měst objevila i v Českém centru v Bruselu.²⁸⁰

²⁷⁵Svaz obcí Národního parku Šumava. (propagační materiál) Vydáno 2014.

²⁷⁶Svaz obcí Národního parku Šumava. (propagační materiál) Vydáno 2014.

²⁷⁷Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

²⁷⁸Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2013.

²⁷⁹Zápis z jednání č. 37 (10. a 11. dubna 2013). Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj PS PČR. [online]. [cit. 2014-04-14] Dostupné z WWW <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=174355>>

²⁸⁰Putovní výstava Zachraňme Šumavu zahájila v Bruselu. Tisková zpráva Svazu obcí NPŠ ze dne 15.10.2010. [online] [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW

Z 13 oslovených obcí je jich 12 členy Svazu obcí NPŠ. Jak vyplývá z tabulek č. 13 a č.14, většina jich hodnotí tuto strategii pozitivně, a to hlavně při řešení problémů, které jsou spojeny s přítomností NP na území obcí. Efektivně nebo spíš efektivně ho vnímá 9 z 12 respondentů. Z rozhovorů je znát jistý rozpor mezi aktivitami svazu a jejich promítnutím v řešení konfliktů. Na tuto nerovnováhu upozornily dvě respondentky, které vyzvihly činnost svazu, ale zároveň narážely na téměř nulové výsledky. Starostka obce Srní Ivana Pěčová uvedla, že žaloba na ministra Bursíka připravená Svazem obcí NPŠ byla po dlouhém odkládání shozena ze stolu.²⁸¹

I představitelé obcí, kteří ve vztahu k řešení problémů činnost Svazu nedokázali ohodnotit, se ale shodují, že témata, která jsou na jeho půdě projednávána, by se jen obtížně řešila na úrovni jednotlivých obcí. V tomto smyslu se vyjádřil například místostarosta města Volary: „*Představitelé těch obcí se pravidelně setkávají a řeší nějaké problémy nebo stanoviska, když vezmu konkrétní příklad, vyjadřuje se k návštěvnímu řádu, ke splouvání Vltavy, k různým aktivitám na území NP, k budování cyklostezek, takže to funguje na dobré úrovni.*“²⁸² Starostka Kašperských Hor upozorňuje i na roli Svazu při vzájemném informování obcí: „*Ale všechno je o informacích a o tom, že jedinec, jeden člověk, jedna obec, jedno město nezmůže nic, je třeba, aby síly byly spojené, takže zase bych řekla, že spíš efektivně.*“²⁸³

Tabulka 14: Jak hodnotíte Svaz obcí Národního parku Šumava při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP?

	Efektivní	Spíš efektivní	Spíš neefektivní	Neefektivní	Neví	Celkem
Počet respondentů	4	5	0	1	2	12

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Pokud jde o prospěšnost Svazu při snaze ovlivnit legislativu, je situace mírně komplikovanější. Jak už bylo řečeno, v případě šumavských obcí je klíčovým zájmem přijetí zákona o NP Šumava, který by nastavil dlouhodobou koncepci správy území a umožnil samosprávám plánování vlastního rozvoje. Svaz byl sice účastníkem jednání, ale rozpuštěním Poslanecké sněmovny se projednávání zákona pozastavilo. I z tohoto důvodu se více respondentů vyslovilo pro možnost „nevím.“

Na tento fenomén upozornil například starosta Kvildy: „*Představitelé mají snahu, ale otázka je, jak se to... Třeba u zákona o NP Šumava, tam byli dva naši zástupci, ale...snaha je, ale otázka je, zda to*

<<http://www.svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=337&burl=>>.

²⁸¹Rozhovor s Ivanou Pěčovou ze dne 5.2.2014.

²⁸²Rozhovor s Robertem Pročkou ze dne 27.1.2014.

²⁸³Rozhovor s Bohuslavou Bernardovou ze dne 15.1.2014.

vyzní.²⁸⁴ Podobně hodnotí situaci i Jiří Hůlka, starosta Horní Plané a zároveň místopředseda Svazu: „*Spíš efektivní, ale je to zase až v posledním čase. Pokud skopnou návrh zákona pod stůl a nikdy žádný nebude, tak to bych řekl totálně neefektivní. Ale my jsme se zatím dostali nejdál, co jsme kdy byli.*“²⁸⁵

Tabulka 15: Jak hodnotíte Svaz obcí Národního parku Šumava při snaze ovlivnit legislativu?

	Efektivní	Spíš efektivní	Spíš neefektivní	Neefektivní	Neví	Celkem
Počet respondentů	3	3	1	0	5	12

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

3.2.2.3 Kumulace mandátů

K prosazování zájmů oblasti prostřednictvím kumulace mandátů v případě obcí národního parku nedochází, protože žádný ze starostů ani členů místních zastupitelstev není zároveň členem zastupitelstva kraje. Několik starostů ale v krajských volbách kandidovalo. Z obcí ležících v Plzeňském kraji šlo pouze o jeden případ, kdy o mandát usiloval starosta města Hartmanice Jiří Jukl.²⁸⁶ V případě obcí Jihočeského kraje kandidovalo v krajských volbách 6 osob, které zároveň vykonávalo funkci starosty nebo místostarosty, a to v obcích Borová Lada, Kvilda, Nová Pec, Volary a Horní Planá.²⁸⁷ Možnost upozornit na problémy šumavských municipalit jako jeden z důvodů kandidatury uvedli místostarosta Volar Robert Pročka²⁸⁸ a starosta Horní Plané Jiří Hůlka.²⁸⁹ Ten ale poukázal na to, že pro starosty malých šumavských obcí je cesta do krajského zastupitelstva poměrně obtížná: „*Tím, že někdo se stane krajským zastupitelem, těžko se jím stane, z 10 tisíc voličů, ty vám hlas nedají. A navíc nikdo z nás není politicky etablovaný v nějaké silné straně, která by řekla, že problém Šumavy je natolik vážný, že půjdeš na druhé místo kandidátky, abys tam dostal. Ne, nějaký dvacátý, ať má Šumava taky, oni se vykecají a bude klid. Prostě je to tou silou – nesilou volebních hlasů.*“²⁹⁰ Naopak starostka Borových Ladů uvedla, že její kandidatura byla vedena snahou podpořit svým jménem hnutí Jihočeši 2012.²⁹¹

²⁸⁴Rozhovor s Václavem Vostradovským ze dne 23.1.2014.

²⁸⁵Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

²⁸⁶Volby do zastupitelstev krajů konané dne 12.10. – 13.10.2012. Jihočeský kraj – Všechny kandidátní listiny. [online] [cit. 2014-04-15] Dostupné z WWW <<http://volby.cz/pls/kz2012/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xkraj=2&xstrana=0&xv=1&xt=1>>.

²⁸⁷Volby do zastupitelstev krajů konané dne 12.10. – 13.10.2012. Plzeňský kraj – Všechny kandidátní listiny. [online] [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <<http://volby.cz/pls/kz2012/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xkraj=3&xstrana=0&xv=1&xt=1>>.

²⁸⁸Rozhovor s Robertem Pročkou ze dne 27.1.2014.

²⁸⁹Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

²⁹⁰Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

²⁹¹Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

3.2.2.4 Regionální patron

Zkušenost s nějakou formou spolupráce s politickým představitelem z vyšší úrovně má 11 z 13 oslovených obcí. Starostové zbývajících dvou obcí uvedli, že zatím neměli potřebu o takovou formu spolupráce usilovat,²⁹² respektive preferovali komunikaci přímo s příslušným výborem. Starosta obce Prášily odpověděl: „Tyhle snahy jsme projevovali, když bylo aktuální projednávání zákona o NPŠ, ale nebylo to cílené, my jsme se snažili oslovovat výbor pro životní prostředí, ale nebylo to cílené. Takže ne konkrétní osoby.“²⁹³

Tabulky 16 a 17 shrnují četnost jednotlivých odpovědí. Podobně jako při hodnocení Svazu obcí NPŠ naráželi respondenti na značný rozdíl mezi vynaloženou snahou o spolupráci a reálnými výstupy. V odpovědích starostů se opakuje několik nejčastějších výhrad: Zaprvé politická příslušnost jednotlivých politiků a možný rozpor mezi osobním postojem „patrona“ a oficiálním postojem strany, případně omezení plynoucí z koaliční spolupráce.²⁹⁴ Za druhé zvyšující se zájem o problematiku Šumavy s blížícími se volbami a následné ochladnutí. Poměrně expresivně komentoval tyto případy starosta Horní Plané: „Ale Šumavu má každý, a teď mi promiňte to slovo, ale mě už jiné nenapadá, jako lehkou holku. Že ji prostě použije a pak ji odkopne. A to je náš problém. Ona je krásně mediálně uchopitelná, když je potřeba, na jednu i na druhou stranu, ale jenom těmahle lidma, námi ne. Protože ve spojení s obcema, co? a pak samozřejmě když je hotovo, tak nás odkopnou.“²⁹⁵ Zatřetí může nastat situace, kdy má poslanec snahu regionu pomoci, ale vzhledem ke své odbornosti není členem výborů, kde se příslušná problematika projednává. Toto je případ například Jiřího Pospíšila, což dokládá vyjádření starosty Antonína Schuberta: „Stabilním poslancem byl Jiří Pospíšil. Ta problematika, která jeho zajímá, to je právo, to když může, tak nám vyjde vstříc, ale nikdo zákon o ochraně přírody a krajiny nezmění a s námi zákon o NP Šumava nenapiše, protože problematika ochrany životního prostředí je mu naprosto vzdálená.“²⁹⁶ Začtvrté omezená šance na úspěch zákonů, které předkládají poslanci nebo senátoři bez podpory vlády. Na to upozornil například místostarosta Robert Pročka: „Tak víme, že poslanecké návrhy zákonů, pokud nejsou podpořeny vládou, nemají moc šanci na úspěch.“²⁹⁷

Zároveň je nutno říci, že při hledání patronů hraje volební obvod pouze omezenou roli. Starostové se dle svých slov snaží oslovovat poslance a senátory i mimo region a zvat je do svých obcí. Na nabídky setkání ale často reagují právě političtí představitelé z jiných oblastí.

²⁹²Rozhovor se Zdeňkem Váchou ze dne 21.1.2014.

²⁹³Rozhovor s Liborem Pospíšilem ze dne 17.1.2014.

²⁹⁴Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

²⁹⁵Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

²⁹⁶Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

²⁹⁷Rozhovor s Robertem Pročkou ze dne 27.1.2014.

Tabulka 16: Jak hodnotíte spolupráci s poslancem, senátorem nebo jiným politickým představitelem při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP?

	Efektivní	Spíš efektivní	Spíš neefektivní	Neefektivní	Neví	Celkem
Počet respondentů	2	3	1	3	3	11 ²⁹⁸

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Tabulka 17: Jak hodnotíte spolupráci s poslancem, senátorem nebo jiným politickým představitelem při snaze ovlivnit legislativu?

	Efektivní	Spíš efektivní	Spíš neefektivní	Neefektivní	Neví	Celkem
Počet respondentů	0	2	2	2	5	11

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Zajímáme-li se o konkrétní osobnosti, vyjadřovali se starostové nejčastěji k místním senátorům a částečně k poslancům. Zmiňován byli například bývalí poslanci Jan Bauer a Jiří Papež (oba ODS)²⁹⁹ a poslankyně Kateřina Konečná (KSČM), která je členkou Výboru pro životní prostředí PS PČR.³⁰⁰ Většina oslovených starostů měla větší zkušenost s místními senátory. Na území NP Šumava zasahují 3 obvody: Domažlice (č. 10), Strakonice (č.12) a Český Krumlov (č.11), kde momentálně vykonávají svoje mandáty senátoři Jan Látka (ČSSD), Miroslav Krejča (KDU-ČSL) a Tomáš Jirsa (ODS). Posledně jmenovaný senátor byl velmi často zmiňován v rozhovorech jako politik, který se zasahuje o konsolidaci regionu a zároveň zastáncem místních starostů a to i těch mimo svůj obvod. Jméno Tomáše Jirsy v rozhovoru zmínilo v pozitivním kontextu celkem 8 starostů. Příznivě ho hodnotí například místostarosta města Volary Robert Pročka: „*Na našem území působí senátor, který je zvolený za tuhle oblast, pan Jirsa, který působí i tady a troufnu si říct, že s ním máme velmi dobrou spolupráci, i ve vztahu k NP, on dost bojuje za samosprávy a s ním často některé věci konzultujeme. Myslím si, že je mu oblast Šumavy velmi blízká, má dost vyhraněné názory ve prospěch samospráv, takže si myslím, že ta spolupráce určitě nějaký efekt má.*“³⁰¹ Zcela jednoznačně se vyjádřil starosta Horní Plané Jiří Hůlka: „*Tomáše Jirsu znám dvacet let a celou tu dobu on je tím, kdo z poslanců a senátorů nejvíc pomáhá Šumavě.*“³⁰² Další starostové ocenili častou přítomnost senátora na Šumavě,³⁰³ jeho aktivity v občanském sdružení Zachraňme

²⁹⁸Starosta Modravý Antonín Schubert rozdělil odpověď na politiky z regionu, kde označil spolupráci za neefektivní, a politiky mimo region, kde zvolil možnost efektivní.

²⁹⁹Rozhovor s Jiřím Vackem ze dne 24.1.2014.

³⁰⁰Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

³⁰¹Rozhovor s Robertem Pročkou ze dne 27.1.2014.

³⁰²Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

³⁰³Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014

Šumavu³⁰⁴ a snahu o podporu obcí, kterých se negativně dotklo nové RUD.³⁰⁵ Jirsa byl zároveň jeden ze senátorů, kteří v dubnu 2014 předložili další návrh zákona o NPŠ, na kterém pracoval ministr životního prostředí úřednické vlády Podivínský, a který vycházel z již diskutovaných návrhů Nečasovy vlády a Zastupitelstva Plzeňského kraje.³⁰⁶

Další regionální senátor Jan Látka se na svých webových stránkách k problematice Šumavy vyjadřuje velmi sporadicky a poměrně vágně. Přestože vyjádřil podporu místním starostům³⁰⁷, v průběhu rozhovorů na něj téměř nepřišla řeč. Jediný, kdo hodnotil jeho působení, byl starosta Modravy Antonín Schubert: „*Stávající senátor pan Mládka, který byl taky poslancem v regionu, protože předtím dělal poslance za ČSSD tady v tomto regionu, tak nikdy v ničem nepomohl.*“³⁰⁸

Značně vyhocená je situace v případě třetího z regionálních senátorů Miroslava Krejči, a to z několika důvodů. Jana Hrazánková, starostka obce Borová Lada, v rozhovoru uvedla: „*Protože současný senátor pan Krejča psal na Vimperk.eu jeden článek, který nás hodně rozčilil, že když se nám to tu nelíbí, tak tu nemusíme být.*“³⁰⁹ Článek není bohužel dohledatelný, ale upozornil na něj i starosta Modravy.³¹⁰ Dalším sporným bodem bylo projednávání zákona o Státním pozemkovém úřadu, na jehož základě mělo dojít k bezúplatnému převodu pozemků v zastavěném a zastavitelném území III. zón do vlastnictví obcí. Zásahem senátora byla tato možnost omezena pouze na veřejně prospěšné stavby. Na základě tohoto rozhodnutí vydalo několik šumavských starostů, mezi nimi i ti, kteří spadají do jiného obvodu, prohlášení Zříkáme se svého senátora.³¹¹

Poměrně pozitivně byli hodnoceni bývalá senátorka Rippelová za obvod Domažlice a bývalý senátor Kalbáč za obvod Strakonice. Prvně jmenovanou senátorku zmínila v rozhovoru starostka Horské Kvildy: „*Jediný, s kým jakž takž byla spolupráce, a myslím si, že se to ukázalo i při volbách, byla senátorka Rippelová, která je ze Sušice, takže to tady znala, takže dejme tomu aspoň vyslechla. Ale pro ostatní? To je nezájem, totální nezájem*“³¹² Starostka obce Borová Lada pak upozornila na případ, kdy spolupráce s politickým představitelem pokračuje i po skončení mandátu, konkrétně šlo o bývalého senátora Kalbáče: „*(...) ten byl výborný, ten jezdil do těch obcí, zajímal se*

³⁰⁴ Rozhovor s Jiřím Hůlkou ze dne 27.1.2014.

³⁰⁵ Rozhovor s Martinem Černým ze dne 27.1.2014.

³⁰⁶ *Senátoři předložili vlastní zákon o Národním parku Šumava*. Ekolist. 3.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/senatori-predlozili-vlastni-zakon-o-narodnim-parku-sumava>>

³⁰⁷ LÁTKA, Jan. *Jsem na straně lesáků a lidí ze Šumavy*. 5.9.2011. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <http://www.janlatka.cz/komentare_detail.php?id=111&page=3>.

³⁰⁸ Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

³⁰⁹ Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

³¹⁰ Rozhovor s Antonínem Schubertem ze dne 15.1.2014.

³¹¹ *Šumavští starostové: „Zříkáme se svého senátora.“* Tisková zpráva Svazu NPŠ ze dne 26.11.2012. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/user/Tiskova_zprava_Zrikame_se_sveho_senatora.pdf>.

³¹² Rozhovor se Simonou Hnátkovou ze dne 4.2.2014.

*o problematiku, s tím se setkávám i teď, zavolá mi, jaké jsou problémy, jestli by mohl v něčem pomoci nebo poradit.*³¹³

---

³¹³Rozhovor s Janou Hrazánkovou ze dne 21.1.2014.

4. Závěr

Práce si v úvodu kladla dvě výzkumné otázky: Zaprvé, zda lze v případě obcí, na jejichž území leží Národní park Šumava, mluvit o postmateriálním štěpení, a zadruhé, jakým způsobem se toto případné štěpení projevuje v politickém systému České republiky.

V Rokkanově a Lipsetově konceptu je klíčovým projevem štěpení vznik politických stran. Zkoumaná situace je ale natolik specifická, že pro její aplikaci bylo nutné rozšířit koncept štěpení na politické aktéry obecně. V případě konfliktu okolo NP Šumava totiž hrají důležitou roli i individuální aktéři, a to jak ve smyslu přímého ovlivňování chodu Správy NP, kdy je pro směřování instituce určující osoba Ministra životního prostředí, tak ve smyslu nastolování agendy a rozvíjení diskuze, čemuž odpovídají například vyjádření prezidentů a jiných názorových tvůrců. Dále jsou mezi politické aktéry zahrnuty i zájmové skupiny, a to jak svazy obcí, tak nevládní organizace a občanská sdružení a v neposlední řadě i prezidenti. Naopak koncept štěpení podle Bartolini a Maira lze aplikovat bez výraznějších změn. Pouze v organizační rovině jsou za institucionalizovanou podobu štěpení považovány kromě politických stran i zájmové organizace.

4.1 Přítomnost štěpení

Pokud jde o první výzkumnou otázku, na základě předložených argumentů se jedná o štěpení. V teoretické části představený pojem štěpení podle Bartoliniho a Maira vyžaduje tři dimenze, empirickou, normativní a organizační.³¹⁴ Popsaná situace naplňuje všechny, čímž potvrzuje přítomnost konfliktní linie.

Následující tabulka ilustruje aktéry a jejich postoje.

Tabulka 18: Postoje aktérů³¹⁵

Postoje	Převažuje podpora ochrany životního prostředí	Převažuje podpora zájmů samospráv	Vnitřní rozdělení	Nevyhraněný postoj
Aktéři				
Prezidenti	Václav Havel	Václav Klaus Miloš Zeman		
Politické strany	Strana zelených	ODS KSČM	ČSSD ANO TOP09	KDU-ČSL
Ministerstvo ŽP³¹⁶	Libor Ambrozek 7/2002-9/2006 Martin Bursík 1/2007-5/2009 Ladislav Miko	František Benda 1/1993-7/1996 Miloš Kužvart 7/1998 – 7/2002 Tomáš Chalupa		Jiří Skalický 7/1996- 2/1998

³¹⁴Bartolini; Mair, 1990, s. 216.

³¹⁵20 let NP a CHKO Šumava. *Šumava*. 2011. Zvláštní číslo. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/15/4513-sumava_casopis2011_zvlastni.pdf> S. 34-35.

³¹⁶V přehledu jsou uvedeni pouze ministři, kteří v úřadu působili aspoň 6 měsíců.

	2/2009-11/2009	1/2011 – 7/2013 Tomáš Podivínský 7/2013 – 1/2014		
Správa NP³¹⁷	9/1991 – 9/1993 J. Kec 2004 – 2007 A. Pavlíčko 2007 – 2010 F. Krejčí	1/1994-12/2003 I. Žlábek 2010 2/2011 – 6/2012 J. Stráský 7/2012 – 4/2014 J. Mánek		
Zájmová sdružení	Hnutí DUHA Šumava Pro Okrašlovací spolek Zdíkovska	Svaz obcí NPŠ Zachraňme Šumavu Šumava 21		

4.1.1 Empirická rovina

V empirické rovině je štěpení zřejmé již relativně dlouhou dobu, minimálně od doby první blokády environmentálních skupin v oblasti Trojmezí. Materiální hodnoty zde zastupují místní samosprávy, postmateriální potom hlavně environmentální zájmová sdružení. Mění se ovšem postoj orgánů ochrany přírody. Z podstaty jejich existence se lze domnívat, že postoj se bude blížit postmaterialismu, ale není tomu tak. Naopak v minulosti docházelo k situacím, kdy Správa NP a Ministerstvo životního prostředí podporovalo lesnickou koncepci správy parku, která je jinak prosazována především samosprávami. Tento směr je spojen především s úřadem ministra Chalupy a v minulosti s Milošem Kužvartem.

Pro postoj Správy NP a orgánů ochrany přírody obecně je určující osobnost Ministra životního prostředí. Tento vztah je zřejmý i ze shrnutí působení jednotlivých ministrů v závěru 2. kapitoly. Posun ministerstva a potažmo i Správy NP směrem k materiálním hodnotám byl nejznatelnější od nástupu ministra Tomáše Chalupy, za jehož úřadování se ve funkci ředitele NP vystřídali Jan Stráský a Jiří Mánek. Jak vyplynulo z šetření na místě i z analýzy mediálních vyjádření, oba byli dobře přijímání představiteli obcí, naopak environmentální hnutí je silně kritizovala. Podobně bylo hodnoceno i období, kdy Správu NP řídil Ivan Žlábek. Naopak za ředitelů Aloise Pavlíčka a Františka Krejčího stála Správa na straně environmentalistů.

Napjatý vztah mezi samosprávami a environmentálními organizacemi byl podložen klasifikací v kapitole 4 a potvrzují ho i ostrá vzájemná vyjádření jednotlivých aktérů. Odmítání přehnaného zasahování nevládních organizací a občanských sdružení je společné všem oslovením obcím, a to i těm, které ke sporům vyjadřují spíše rezervovaný postoj, případně zastávají zcela odlišný názor,

³¹⁷V přehledu nejsou uvedeni pracovníci pouze dočasně pověřeni vedením organizace.

jako v případě obce Prášily.

Přítomnost štěpení je zřetelná při zkoumání vybraných kauz, kde se střetly odlišné pohledy na směřování parku. Pro člověka neznalého situace byly nejviditelnější byly dvě blokády kácení, kde došlo k přímé konfrontaci ekologické a lesnické koncepce. Kontroverzně je vnímán i projekt lanovky na Hraničnick, což je, s nadsázkou řečeno, ztělesnění hodnotového konfliktu na Šumavě. Místní samosprávy prosazují stavbu jakožto prostředek ke zvýšení zaměstnanosti v lokalitě, zlepšení dopravní infrastruktury a zatraktivnění oblasti pro turisty. Pro environmentální organizace představuje projekt zcela nepřijatelný zásah do cenných přírodních oblastí, ohrožení výskytu tetřeva a obecně projekt neztotožňující se s existencí národního parku.

O přítomnosti štěpení vypovídá široké spektrum aktivit realizovaných oběma stranami konfliktu. V nejméně vyhrocených fázích sporu se jedná o monitoring situace, informování veřejnosti o postojích, a to prostřednictvím tiskových správ, mediálních vyjádření, besed, přednášek, výstav nebo publikací. Obě ze stran sporu přišly s vlastními peticemi na podporu lesnické, respektive ekologické koncepce parku. Několikrát pak štěpení nabylo forem demonstrací, protestních pochodů a v krajním případě i fyzické blokády lesních prací.

4.1.2 Normativní rovina

V rovině normativní se střetávají zcela odlišné pohledy na existenci národního parku. Přestože obce existenci NP podporují, z vyjádření jejich představitelů je patrné, že park je jimi vnímán především jako příležitost k rozvoji turistického ruchu, a tím i pracovních míst pro obyvatele. I odpor k rychlému vytvoření bezzásahových zón je do velké míry způsoben strachem, že další kůrovcová kalamita povede ke vzniku rozsáhlých holin a suchému lesu, a tím pádem ke snížení atraktivnosti regionu. Z rozhovorů vyplývá, že představitelé obcí nezpochybňují samoobnovovací schopnost lesa, je pro ně ale nepřijatelná doba, která je pro obnovení vzrostlého lesa v takovém případě nutná.

Naopak environmentální hnutí pokládají ochranu přírody a zachování původních ekosystémů za jednoznačné priority národních parků. Případné kalamity, ať už větrné nebo kůrovcové, jsou považovány za přirozenou součást vývoje lesů, není proto žádoucí je korigovat. Rozdílné postoje obcí a environmentalistů ilustruje i naprosto odlišné vnímání historie krajiny. Představitelé obcí zdůrazňují, že Šumava je kulturní krajinou, kde člověk hospodaří již několik století a nejde tedy o divočinu, jak tvrdí environmentální hnutí. Ta operují ve zcela jiném časovém horizontu a oponují, že v tisíciletém vývoji ekosystémů je zasahování člověka jen krátkou etapou.

V rozhovorech s oslovenými starosty se často opakovaly výhrady, které jasně podtrhovaly

materiální dimenzi, a to především ke vztahu k životním potřebám místních obyvatel, tedy otázky zaměstnanosti, omezení v disponování s majetkem a rozvoji, osvobození státních pozemků od placení daně nebo nutnost financování infrastruktury pro návštěvníky parku. Tento postoj je rozpoznatelný v hned několika konkrétních situacích.

I na první pohled marginální otázka, jakou je vytápění domů, ilustruje, jak se pohledy na oblast liší. Zatímco příznivci ekologické koncepce vyzvívají nutnost ponechání kalamitního a popadaného dřeva v lese, pro místní obyvatele je toto chování zcela nepochopitelné, protože sami jsou odkázáni na topení přivezeným uhlím. Je tedy do jisté míry pochopitelné, že při pohledu na nákladní auta naložená uhlím na šumavských silnicích zpochybňují motivaci aktivistů a environmentalistů.

Podobně je některými starosty vnímáno i omezení hospodaření v lesích v majetku obcí. Z rozhovorů plyne, že bezzásahové zóny na těchto územích považují v první řadě za znehodnocení svého majetku. Největší vlastník místních lesů, město Kašperské hory, dokonce požádalo o vyjmutí svého majetku z prostoru NP.

Problematika nezaměstnanosti a její souvislost s přítomností NP byla zmíněna přibližně polovinou respondentů. Často byl zmiňován i názor, že nelze spoléhat pouze na turistický ruch, neboť v regionu je, i s ohledem na dosídlování oblasti v 2. polovině 20. století, poměrně velké množství nekvalifikovaných nebo méně kvalifikovaných pracovníků. Ze statistických dat představených ve 2. kapitole vyplývá, že kromě cestovního ruchu dominuje v oblasti i lesnictví, zde ale často snahy místních narážejí na komplikovaný systém přidělování veřejných zakázek. Nedostatek pracovních míst potom vede k odlivu obyvatel v produktivním věku a stárnutí obcí, což dokládají další data uvedená v kapitole 2.

Dalším faktorem, který ilustruje hodnotovou dimenzi štěpení, je časté zmiňování omezeného rozvoje samospráv. Jako problém označilo tento jev 11 ze 13 respondentů. Z těchto vyjádření plyne, že obce nemají snahu o stavbu předdimenzovaných projektů, ale spíše o zlepšení infrastruktury nebo rekonstrukce starších budov. Složitá administrativní postupy v těchto záležitostech jsou potom představiteli obcí vnímány jako omezování běžného života obce a nezájem státu o potřeby občanů.

Naopak ve vystupování environmentalistů je zřejmá postmateriální dimenze, a to nejen v jednoznačném prosazování ochrany přírody, ale i v otázce občanské participace. Tento aspekt lze pozorovat v souvislosti s blokádami asanačních kůrovcových kalamit na Trojmezí a Na Ztraceném. Tato sdružení přitom deklarují, že samosprávy nemají být parkem postiženy, naopak mají využít zájmu turistů o návštěvu neporušených přírodních lokalit.

Důvody, které vedou obě skupiny aktérů k angažování se v problematice, byly již naznačeny v předchozím textu. Představitelé samospráv se obávají, že bezzásahová politika v kombinaci s přemnožením kůrovce povede k usychání lesů. V rovině ekonomické může tento vývoj snížit příjmy z cestovního ruchu, v rovině estetické by šlo o výrazné zhoršení prostředí, kde bydlí občané šumavských obcí. Snahu získat do vlastnictví pozemky v obcích vysvětlují starostové obavami, že v opačném případě může dojít k jejich zastavění nebo prodání neznámým vlastníkům.

Kromě snah o ochranu životního prostředí v obecné rovině usilují environmentální organizace o vyhlášení bezzásahového území i kvůli obavám z těžby v NP. Zároveň se obávají rozprodání a zastavění původně státních pozemků, pokud dojde k jejich převedení na obce. Pokud jde o zmiňovaný projekt lanovky, jsou obavy dvojího druhu. V rovině ideologické jde o konflikt s posláním NP. V rovině praktické mají ale environmentální strach, že případný koridor vymezený pro stavbu by se mohl postupně rozšiřovat a touto „salámovou“ metodou by došlo ke zvětšení s zastavění původně omezeného prostoru.

4.1.3 Organizační rovina

Organizační rovinu štěpení zajišťují především zájmová sdružení. V případě samospráv má tuto funkci Svaz obcí NP Šumava a některá občanská sdružení, konkrétně Šumava 21 nebo Zachraňme Šumavu. Na opačné straně jde hlavně o environmentální sdružení, a to především Hnutí DUHA, platformu Šumava Pro a Stranu zelených, která je v současné době jedinou stranou, která na národní úrovni vystupuje v této problematice jednotně. Do jisté míry je organizační rovina přítomna i v Radě NP, kde Správa NP konzultuje svoje záměry a postupy se zástupci obcí, krajů, vědců i nevládních organizací. Vzhledem k poradnímu charakteru orgánu leží jeho význam především v rovině informační a komunikační.

Přestože konflikt na Šumavě nevedl ke vzniku nového politického hnutí nebo strany, nelze je při zkoumání organizační roviny štěpení opominout. Postoje environmentalistů se nejvíce odrážejí v činnosti Strany zelených. Snahy samospráv o vznik zákona o NPŠ byly zřetelně reflektovány ODS v jejím posledním vládním období.

4.2 Projevy štěpení na vyšších úrovních

Druhá výzkumná otázka se zabývá projevem štěpení v celém politickém systému. Jednotlivé úrovně lze jen těžko zkoumat odděleně, a to proto, že skupina geograficky vymezených obcí stojí proti zájmovým skupinám s celostátní působností. Z předložených výsledků šetření je ale zřejmé, že popsané štěpení je viditelné i na národní úrovni.

Na krajské úrovni nejsou projevy štěpení viditelné. Kraje dlouhodobě podporují snahy samospráv o nastavení jasných podmínek dalšího rozvoje parku, což dokládá i skutečnost, že Plzeňský kraj sám předložil návrh příslušného zákona.

Na úrovni politických stran je zřejmé, že konfliktní linii často prochází skrz jejich členskou základnu. Jak již bylo řečeno, nejkoherentnější je v této otázce Strana zelených. V předchozím volebním období se poměrně jasně profilovala ODS, jejíž snahy o přijetí zákona o NP Šumava byly starosty přijímány veskrze pozitivně. Současné vládní strany nejsou v této problematice jednotné, neboť můžeme pozorovat viditelný rozpor mezi regionálními politiky a představiteli působícími na parlamentní úrovni. V ČSSD je tento rozpor posílen i existencí ekoplatformy sdružující environmentálně smýšlející členy a příznivce strany. Tento fakt podporuje Inglehartovu tezi, že postmateriální témata mohou vést k rozporům uvnitř tradičních levicových stran. V tomto případě reprezentují hejtmani a regionální politici tradiční levicovou politiku reprezentovanou v první řadě otázkou zaměstnanosti, naopak na parlamentní úrovni je silnější křídlo akcentující spíše ochranu životního prostředí. V případě hnutí ANO je rozpor viditelný mezi Ministrem životního prostředí Richardem Brabcem na straně jedné a některými poslanci na straně druhé. Výjimkou je KDU-ČSL, která se k problematice jednoznačně nepostavila. Rozpor mezi politiky s regionální zkušeností a těmi působícími na parlamentní úrovni je pozorovatelný i u TOP 09, na což upozornili i někteří respondenti. KSČM působí poměrně koherentně a má blíže k samosprávám. Vzhledem k jejímu vnímání ostatními stranami je ale nepravděpodobné, že by měla možnost sama iniciovat případné legislativní změny.

Že štěpení prostupuje všemi úrovněmi politického systému dokládají četná vyjádření prezidentů, kteří svoji podporu samosprávám nebo naopak environmentálním hnutím deklarovali i podepisováním petic. Nejnovější vyjádření, ve kterém Miloš Zeman podpořil šumavské obce, se objevilo pouze den před odevzdáním práce u příležitosti jeho návštěvy Plzeňského kraje.³¹⁸

4.2.1 Prosazování zájmů aktérů

S projevy štěpení souvisí i otázka prosazování zájmů dotčených aktérů. Environmentální organizace reprezentuje ve stranickém systému strana Zelených. Zprostředkování zájmů místních samospráv pouze prostřednictvím politických stran je vzhledem k lokálnímu základu štěpení obtížné, a proto municipality využívají alternativní způsoby, jak ovlivnit politický systém. Co se týká prosazování

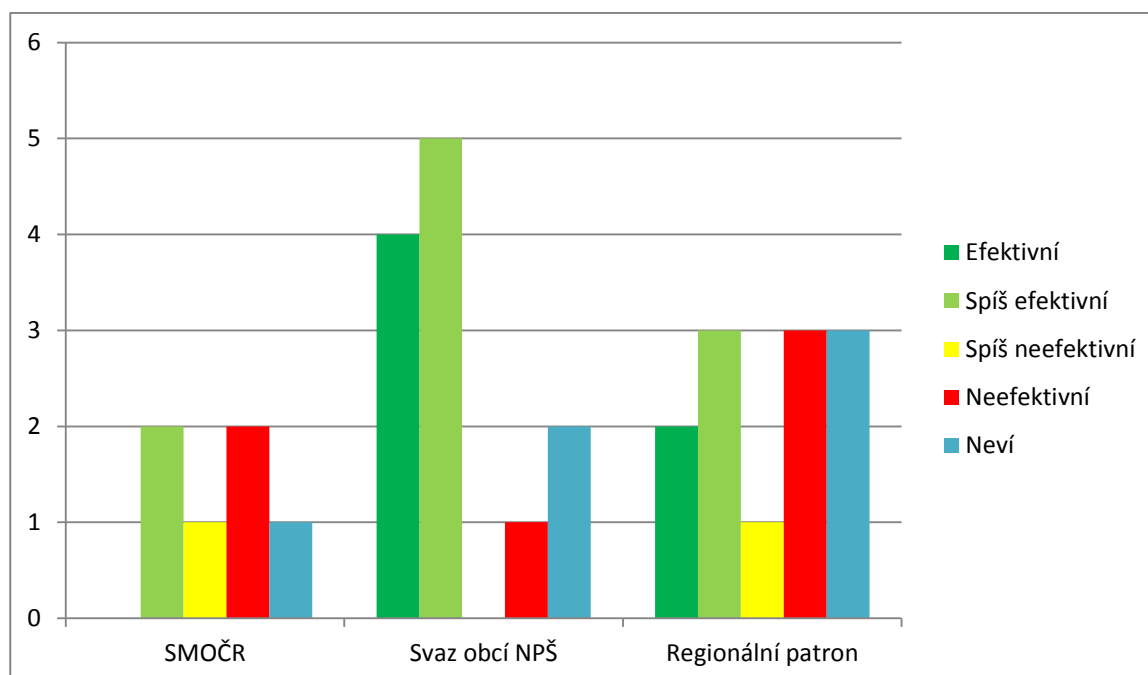
---

³¹⁸ Zeman potvrdil veto pro zákon o Šumavě, ale pustil se i do jeho kritiků. *Česká televize*. 15.5.2014. [online]. [cit. 2014-05-15]. Dostupné z WWW <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/273244-zeman-potvrdil-veto-pro-zakon-o-sumave-ale-pustil-se-i-do-jeho-kritiku/>

zájmů obcí, šetření přinesla poměrně rozsáhlou ilustraci, jak jsou jednotlivé možnosti využívány a hodnoceny. Na základě hodnocení čtyř odlišných strategií prosazování zájmů vyplynulo, že při řešení specifických problémů samospráv v takto malém prostoru je nejefektivnějším způsobem již zmíněný Svaz obcí NP Šumava. Svaz byl v roce 2013 přizván jako jediný zástupce samospráv k projednávání vládního zákona o NPŠ, což podtrhuje jeho důležitost pro místní politiku i pro organizační složku štěpení. Další relativně účinnou strategií je spolupráce s tzv. regionálním patronem. Efektivita tohoto směru je ale dána jednak osobou patrona a jednak možnostmi, kterými disponuje. V tomto ohledu je samosprávami dobře přijímán senátor Tomáš Jirsa, který se aktivně zasazuje o přijetí zákona o NP Šumava. Environmentální hnutí ho naopak často spojují s tzv. kmotry v ODS.

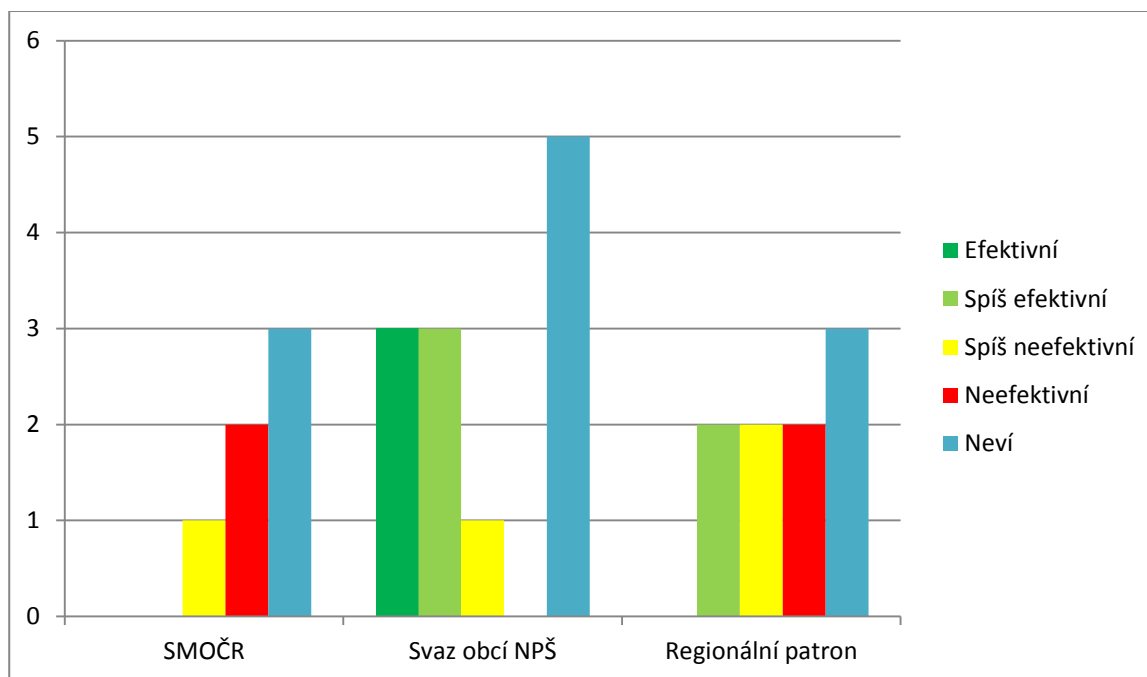
Členství v národním zájmovém sdružení obcí nepovažují představitelé obcí ve vztahu ke zkoumané problematice za příliš přínosné, oceňují ho ale v jiných oblastech, například při řešení právních otázek. Poslední ze zkoumaných strategií prosazování zájmů, kumulace mandátů, nehraje v regionu roli, neboť žádný ze starostů není zároveň členem krajského zastupitelstva ani jiného grémia. Několik respondentů ale označilo svoji kandidaturu jako možný prostředek, jak na problematiku Šumavy upozornit a aktivně ji řešit. Shrnutí hodnocení všech zkoumaných strategií v obou otázkách ilustrují následující grafy:

Graf 2: Hodnocení strategií při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

Graf 3: Hodnocení strategií při snaze ovlivnit legislativu

Zdroj: autorka na základě provedených rozhovorů

4.2.2 Dílčí závěry

Během výzkumu se projevil zajímavý fenomén, a to roztržičnost státní správy. Přestože se jednotlivá pracoviště řídí stejnými pokyny a normami, vlivem odlišné interpretace dochází někdy k situacím, kdy se stanoviska jednotlivých orgánů liší. Viditelné příklady se týkají především sporného povolování nových staveb. Tato nejednotnost pak ještě prohlubuje již existující spory, protože novostavby nerespektující krajinný ráz místa jsou environmentalisty přičítány místním samosprávám.

4.3 Perspektivy vztahu obcí a NP

4.3.1 Možný vývoj vztahů

Pro další vývoj problematických vztahů šumavských obcí a dalších aktérů budou určující především dva faktory. Zaprvé, kdo převezme vedení Správy NP po Jiřím Mánkovi a zadruhé, jakým způsobem bude legislativně ošetřena problematika Šumavy.

Pokud jde o osobu ředitele, můžeme v posledních dnech pozorovat zajímavý vývoj. Ministr Richard Brabec sice schválil, aspoň na omezenou dobu 3 let, plán péče připravený současnou správou,

zároveň ale odvolal ředitele.³¹⁹ Vedením organizace byl dočasně pověřen ředitel Chráněné krajinné oblasti Šumava Pavel Hubený, který v rozhovoru pro server iDnes uvedl, že prioritou Národního parku bude ochrana přírody.³²⁰ Na základě dosavadních mediálních vyjádření lze jen těžko předvídat, jak se tato změna promítne do vztahu Správy NP a obcí, obecně ale měli mezi starosty místních samospráv větší podporu příznivci tzv. lesnické koncepce. Zároveň není v tuto chvíli jasné, v jakém časovém horizontu proběhne regulérní konkurz ani zda bude o post usilovat dočasně pověřený ředitel.

Ministr odůvodnil výměnu rozdílnými pohledy na směřování parku,³²¹ je ale běžným jevem, že změny vlád jsou doprovázeny i změnami na vedoucích postech státem řízených organizací. Možný konec ředitele Mánka předpovídali už v lednu a v únoru někteří oslovení starostové, například Ivana Pěčová ze Srní, která v rozhovoru vyjádřila obavy, že ředitel skončí, protože „nemá správnou politickou příslušnost.“³²²

Většina samospráv se za Jiřího Mánka postavila a vyjádřila mu podporu na demonstraci v Horní Plané 8.5. 2014.³²³ Jeho odvolání naopak uvítala environmentální hnutí, jak je zřejmé například z tiskové zprávy Hnutí DUHA, které neopomnělo zdůraznit Mánkovo členství v ODS: „*Odvolání Jiřího Mánka (dříve člena Jihočeské rady ODS) je správným krokem. Vypadá to, že ministr Brabec udělal tečku nad vládou kmotrů ODS na Šumavě.*“³²⁴

4.3.2 Změny v institucionálním nastavení

Po jmenování ministrů vlády Bohuslava Sobotky se po několikaměsíční pauze znovu otevřela otázka zákona o Národním parku Šumava. V předchozím textu zmíněný návrh skupiny senátorů byl senátem podpořen a postupen do projednávání ve výborech.³²⁵ Vůči tomuto kroku se velmi rychle

³¹⁹Ministr odvolal šéfa Národního parku Šumava, jeho plán péče schválil. *iDnes.cz*. 25.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/jiri-manek-byl-odvolan-z-postu-reditele-narodniho-parku-sumava-p78-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140425_130530_budejovice-zpravy_khr>.

³²⁰JANOUS, Václav. Dočasný šéf národního parku Šumava Hubený: Můj cíl je chránit přírodu. *iDnes.cz*. 26.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-26]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/novy-reditel-sumavskeho-parku-hubeny-d83-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140425_151146_budejovice-zpravy_mrl>.

³²¹Ministr Brabec schválil nový Plán péče o Národní park Šumava. Platit bude tři roky. Pokračuje i příprava návrhu nové zonace a novely zákona o ochraně přírody a krajiny. Tisková zpráva ze dne 25.4.2014. [online] [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW <http://mzp.cz/cz/news_140425_%C5%A0umava_PI%C3%A1n_p%C3%A9%C4%8De>.

³²²Rozhovor s Ivanou Pěčovou ze dne 5.2.2014.

³²³JANOUS, Václav. Na jihu Čech se demonstrovalo proti odvolání šéfa Národního parku Šumava. *iDnes.cz*. 8.5.2014. [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/protesty-proti-odvolani-sefa-sumavskeho-narodniho-parku-manka-pvw-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140508_183333_budejovice-zpravy_ert>.

³²⁴Ministr životního prostředí Richard Brabec odvolal ředitele NP Šumava Jiřího Mánka a schválil plán péče o národní park. Tisková zpráva ze dne 25.4.2014 [online]. [cit. 2014-04-26]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministr-zivotniho-prostredi-richard-brabec-odvolal-reditele-np-sumava-jiriho-manka-schvalil>>.

³²⁵Detail historie tisku. 23.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?ke_dni=27.4.2014&O=9&action=detail&value=3491>.

vymezili představitelé některých environmentálních hnutí a část vědců.³²⁶ Hnutí DUHA iniciovalo kampaň „Srdce senátorů nebíjí pro Šumavu,“ a vyzývají svoje příznivce k vyjádření nesouhlasu s navrhovaným zákonem.³²⁷

Návrh skupiny senátorů odmítá i Ministerstvo životního prostředí.³²⁸ Místo přípravy zákona přímo pro NP Šumava ministerstvo v tiskové zprávě uvedlo, že jeho cílem je sjednotit legislativu týkající se národních parků na území České republiky a specifika jednotlivých oblastí řešit později prostřednictvím vyhlášek: „Cílem MŽP je jednotný přístup ke všem národním parkům a zjednodušení související legislativy tak, aby každá drobná změna, např. v cestní síti či dalších provozních záležitostech, nemusela být řešena změnou zákona. (...) v příštích měsících předložíme koncepční změnu současného zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny tak, aby zde bylo jasně stanoveno posláním všech národních parků, včetně Šumavy, a jednotně stanoveny ochranné podmínky pro všechny parky.“³²⁹

Do diskuze o senátním návrhu vstoupil svým vyjádřením i prezident Miloš Zeman, který uvedl, že projde-li zákon legislativním procesem, bude ho vetovat.³³⁰

S ohledem na postoje oslovených starostů, jejichž většina preferuje jasná a zákonem daná pravidla, je pravděpodobné, že o normu se povedou dlouhá jednání a může dojít k opětovnému rozhoření sporů mezi samosprávami a Ministerstvem životního prostředí. Lze očekávat, že samosprávy budou argumentovat tím, že Šumava je, jak již bylo mnohokrát řečeno, jediný park, na jehož území se nacházejí zastavěná území obcí a budou volat po zohlednění této skutečnosti v nejvyšší možné míře.

4.3.3 Řešení konfliktu

Z předchozího textu je zřejmé, že samosprávy i environmentální hnutí se shodují na tom, že měnit způsob správy po několika letech není vhodné a usilují o nastavení jasných pravidel, a to nejlépe formou zákona. Je ale zcela zřejmé, že konkrétní podoba normy je v představách obou skupin aktérů zcela odlišná.

Následující text stručně nastiňuje opatření, která by mohla pomoci ke zmírnění některých

---

³²⁶Hnutí DUHA píše senátorům: „Zamítněte kmotrovský návrh zákona o NP Šumava!“ Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/hnuti-duha-pise-senatorum-zamitnete-kmotrovsky-navrh-zakona-o-np-sumava>>.

³²⁷Srdce senátorů nebíjí pro Šumavu. [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/srdce/>>

³²⁸Reakce MŽP na senátní návrh Zákona o Národním parku Šumava. Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online] [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <http://mzp.cz/cz/news_140422_Reakce_MZP>.

³²⁹Reakce MŽP na senátní návrh Zákona o Národním parku Šumava. Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online] [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <http://mzp.cz/cz/news_140422_Reakce_MZP>.

³³⁰Zeman jde proti Senátu. Návrh zákona o NP Šumava chce vetovat. *Česká televize*. 5.5.2014. [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/271900-zeman-jde-proti-senatu-navrh-zakona-o-np-sumava-chce-vetovat/>>.

problémů, které konflikt samospráv a environmentalistů prohlubují. Na straně obcí často zaznívá výtky, že existence NP jim přináší více komplikací než užítku, v první řadě omezení příjmů na turistický ruch a v malé míře lesnictví. Předložené návrhy vycházejí částečně z postojů aktérů a z analýzy konfliktu. Otázka změn v rozdělování daní je již delší dobu součástí probíhající diskuze.

4.3.3.1 Řešení na úrovni Správy NP

Jedním ze způsobů řešení těchto otázek by mohlo být rozšíření programů, které spojují témata ochrany životního prostředí a šetrné turistiky s místními podnikatelskými subjekty nebo samosprávami. Již nyní funguje na území parku program Partner NP Šumava, ve kterém spolupracují Správa NP a místní podnikatelé a živnostníci. V rámci programu poskytují zapojené subjekty návštěvníkům informace o NP s důrazem na problematiku životního prostředí, Správa NP pak na oplátku tyto subjekty propaguje.³³¹ Momentálně jsou zapojena především ubytovací a pohostinská zařízení a několik subjektů v oblasti služeb a řemesel. Obě skupiny ale skýtají potenciál k dalšímu rozšiřování a tedy k podpoře zaměstnanosti v regionu.

Podobný účinek by pak mohlo mít zvýšení počtu kmenových zaměstnanců pro práci v lese ze strany Správy NP, namísto nárazového přidělování jednotlivých úkonů externím společnostem.

4.3.3.2 Řešení na vyšších úrovních

Dalším opatřením, které by přineslo obcím ekonomické zisky plynoucí z přítomnosti parku a zároveň by nemělo negativní vliv na okolní životní prostředí, je změna výpočtu daní tak, aby bylo zohledněno umístění provozovny. Tímto způsobem by byla vypořádána častá námitka místních obyvatel, že velké množství ubytovacích zařízení, která profitují z turistického ruchu, patří společnostem se sídly mimo region. Nejde o novou myšlenku, zazněla například 24.5.2007 na veřejném slyšení v Senátu, kde ji přednesl tehdejší místostarosta Horské Kvildy a bývalý ministr životního prostředí František Benda.³³² Jde ale spíše o teoretickou úvahu, neboť by šlo o dalekosáhlou a systémovou změnu vyžadující hlubší analýzu možných dopadů na finanční situaci samospráv v celé republice.

Druhá skupina konfliktních témat souvisí s přístupem k přírodnímu prostředí regionu. Obce i environmentalisté se shodují, že roztržštění I. zón do mnoha ostrůvků není vhodné, konečná velikost těchto zón je ale stále předmětem diskuzí. Značně odlišné postoje se týkají i doby, ve které

³³¹Partner Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1483/sekce/projekt-partner-nps/>>.

³³²PROTOKOL o 10. VEŘEJNÉM SLYŠENÍ SENÁTU NA TÉMA: „Reálná rizika kůrovcové kalamity po orkánu Kyrill v Národním parku Šumava,“ ze dne 24.5.2007. [online]. [cit. 2014-04-17]. Dostupné z WWW <<http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=40662>>.

mají být vybraná území převedena do bezzásahového režimu. Má-li být nalezené řešení akceptovatelné všemi dotčenými aktéry, neměla by být žádná zainteresovaná strana opomenuta v jednání. Na základě rozhovorů se starosty i na základě mediálních výstupů nevládních organizací je zřejmé, že ze sporů se vytrácí věcná diskuze a více se reflektují osobní antipatie. V tomto ohledu by mohlo mít pozitivní vliv oslovit odborníky, kteří nejsou svázáni ani s žádným z výrazně vystupujících environmentálních hnutí ani s představiteli obcí.

4.3.4 Další výzkum

Problematika Národního parku Šumava nabízí politologům i další možnosti výzkumu, které není předkládaná práce schopná obsáhnout. Jednou z cest je zkoumání konfliktních linií přímo uvnitř municipalit. Touto myšlenkou se v českém prostředí zabývali například Václav Bubeníček a Michal Kubálek.³³³ Prvně jmenovaný autor se zároveň účastnil workshopu na Katedře politologie IPS, kde byla tato práce představena. V průběhu workshopu byla diskutována myšlenka, zda zkoumané postmateriální štěpení rozděluje i samotné obyvatele. K analýze této otázky by ale bylo nutné provést šetření přímo mezi občany obcí, na jejichž území NP leží, protože zkoumání samotných volebních výsledků je vzhledem ke specifické politické kultuře v malých obcích nedostačující.

Samostatnou kapitolou jsou potom další situace, kde kolidují zájmy obcí s jiným veřejným zájmem, ať je to stavba dopravní infrastruktury, elektrárny nebo těžba surovin. Tyto situace lze studovat jednak v kontextu teorie štěpení, jednak z pohledu zájmového sdružování, případně lze sledovat vliv těchto situací na volební chování v dotčených obcích.

---

³³³Bubeníček, V.; Kubálek, M. (2010). *Konfliktní linie v malých obcích*, s. 30-45.

5. Summary

S. Bartolini and P. Mair define three basic aspects of cleavage, i.e. empirical, normative and organisational. In the case of Šumava National park all those aspects are visible. The expressions of empirical level vary from press releases, media appearances to petitions, manifestations and even blockades. At the normative level, two different attitudes can be observed. The environmental groups fight for greater extent of areas without any human intervention. Majority of municipalities refuse the non-intervention policy. They note that this policy can lead to calamities and decay of the forests. The research revealed there are concerns among mayors about the employment of locals, as municipal budget rely mainly on incomes from tourism. The organisational element of the cleavage is represented especially by different interest groups. 21 out of 22 municipalities cooperate in Union of municipalities of Šumava NP. The Union participated preparation of Šumava NP Act. The findings imply the important role of individual agents e.g. minister of environment who appoints director of NP.

The second research question examine how the cleavage is projected on higher levels of political systems. At the regional level there is wide support for municipalities. The conflict is visible on the national level as all the president expressed their opinion about it. There have been attempts to solve the conflict by special Šumava NP Act, however the scrutiny was interrupted after the dissolution of the lower chamber of the Parliament. The political parties are divided on the issue: the „green“ fraction of Social democracy support the environmental groups while regional politicians support mainly the municipalities. This division between traditional leftist policies (e.g. employment, social security) and new postmaterial issues (e.g. environmental protection) was also mentioned by Inglehart.

The thesis also examine what strategies the municipalities use to promote their interests. The findings show that the most effective is the Union of municipalities of Šumava NP. The national unions of municipalities are useful as a source of information, but they have no impact in terms of local conflict.

6. Použitá literatura

Monografie

BARTOLINI, Stefano; MAIR, Peter. *Identity, Competition and Electoral Availability: The Stabilisation of European Electorates 1885 – 1985*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990, 363 s. ISBN 0-521-38292-0.

BIČÍK, I., PERLÍN, R. Lokální rozvoj na Šumavě. Vimperk: Správa NP a CHKO, 2010. Dostupný také z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/10/3118-sbornik4_lokalnirozvoj.pdf>.

BROKL, Lubomír. *Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky*. Praha: SLON, 1997. 212 s. ISBN 80-85850-48-6.

CABADA, Ladislav., KUBÁT, Michal. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 456 s. ISBN 978-80-7380-076-5.

CÍSAŘ, Ondřej. *Politický aktivismus v České republice: Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. Brno: centrum pro studium demokracie a kultury. 2008 ISBN 978-80-7325-168-0.

DOHNAL, Tomáš.; HUBENÝ, Pavel; JABLONSKÁ, Laura; LÖW, Jiří; NOVÁK, Jaroslav; ZIMOVÁ, Eliška. *Krajina Národního parku Šumava: Urbanistický a architektonický manuál NPŠ*. Vimperk: Správa NPŠ, 2010.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: *Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2012. 408 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

HLOUŠEK, Vít; KOPEČEK, Lubomír. *Konfliktní demokracie: Moderní masová politika ve střední Evropě*. Brno: Masarykova Univerzita, 2004, 228 s. ISBN 80-210-3449-1.

INGLEHART, Ronald. *The Silent Revolution: Changing Values and Political Styles Among Western Publics*. Princeton: Princeton University Press, 1977. 482 s. ISBN 9780691075853.

INGLEHART, R. (1984). The Changing Structure of Political Cleavages in Western Society. In BECK, P. A.; DALTON, R. J.; FLANAGAN, S. C. *Electoral Change in Advanced Industrial Democracies: Realignment or Dealignment?* Princeton: Princeton University Press.

INGLEHART, Ronald. *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. 1997. Princeton: Princeton University Press. ISBN 0-691-01181-8.

LABOUTKOVÁ, Š., MÜLLER, K. (ed.), VYMĚTAL, P. (2010). *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada Publishing, 2010. 256 s. ISBN 978-80-247-3165-0.

LIJPHART, Arend. Political Parties: Ideologies and Programs. In BUTLER, David; PENNIMAN, Howard R.; RANNEY, Austin. *Democracy at the Polls: a Comparative Study of Competitive National Elections*. Washington: American Enterprise Institute for Public Policy Research, 1981, s. 26-51. ISBN 0-8447-3405-5.

LIPSET, Seymour Martin; ROKKAN, Stein. Cleavage structures, party systems and voter alignments: An introduction. In: LIPSET, Seymour Martin; ROKKAN, Stein (eds.). *Party systems and voter alignments: Cross-national perspective*. New York: Free Press, 1967, s.1-64.

WOLLMANN, Hellmut. German local government under the double impact of democratic and administrative reforms. In KERSTING, Norbert; VETTER, Angelika (eds.). *Reforming Local Government in Europe: Closing the Gap between Democracy and Efficiency*. Opladen: Leske + Budrich, 2003. 350 s. ISBN 3-8100-3958-6

Odborné články

BLUME, Lorenz; SACK, Detlef. Patterns of Social Capital in West German Regions. *European Urban and Regional Studies* [online]. 2008, Vol. 15, č. 229. [cit. 2014-04-04] Dostupný z WWW <<http://eur.sagepub.com/content/15/3/229>>. ISSN 1461-7145.

BUBENÍČEK, Václav; KUBÁLEK, Michal. Konfliktní linie v malých obcích. *Acta Politologica*. [online]. 2010, Vol. 2, č. 3, 30–45. [cit. 2014-04-05]. Dostupný z WWW <http://acpo.fsv.cuni.cz/ACPO-26-version1-2010_02_03_format_a04.pdf> ISSN 1803-8220.

COPELAND, Lauren. Value Change and Political Action: Postmaterialism, Political Consumerism, and Political Participation. *American Politics Research* [online]. 2014, Vol. 42, č. 257. [cit. 2014-05-07]. Dostupný z WWW <<http://apr.sagepub.com/content/42/2/257>> ISSN 1552-3373.

FLANAGAN, Scott, C.; LEE, Aie-Rie. The New Politics, Culture Wars, and The Authoritarian-Libertarian Value Change in Advanced Industrial Democracies. *Comparative Political Studies* [online]. 2003. Vol. 36, č. 235. [cit. 2014-03-25] Dostupný z WWW <<http://cps.sagepub.com/content/36/3/235>>. ISSN 1552-3829.

HLOUŠEK, Vít. Koncept konfliktních linií v západní politické vědě a jeho proměny. *Politologický časopis* [online]. 2002, Vol. 9, č. 4. [cit. 2014-04-24] Dostupný z WWW <<http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2002/4/2002-4-2-Hlou%C3%81ek->

Koncept%20konflikt%C2%B0ch%20lini%C2%B0%20v%20z%20E2%80%A0padn%C2%B0%20politick%C4%81%20v%C5%8Dd%C5%8D%20a%20jeho%20prom%C5%8Dny.pdf> ISSN 1805-9503.

INGLEHART, Ronald. The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies. *The American Political Science Review* [online]. 1971, vol. 65, no. 4. [cit. 2014-02-12]. Dostupný z WWW <<http://www.jstor.org/stable/27644415>>. ISSN 1537-5943.

KAELBERER, Matthias. The Emergence of Green Parties in Western Europe. *Comparative Politics* [online]. 1993, Vol. 25, č. 2. [cit. 2014-04-05]. Dostupný z WWW <<http://www.jstor.org/stable/422353>> ISSN 2151-6227.

KRUNTORÁDOVÁ, Ilona (2013). Regionální patron jako fenomén reprezentace zájmů. *Acta Politologica* [online]. 2013, Vol. 5, č. 2. Dostupný z WWW <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00466.pdf>. ISSN 1803–8220.

ROTH, Roland. Local Green Politics in Western German Cities. *International Journal of Urban and Regional Research* [online]. 1991, Vol. 15, č. 1. [cit. 2014-04-24]. Dostupný z WWW <<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail?vid=5&sid=2403262b-9119-40ce-81b7-7225336b48da%40sessionmgr115&hid=122&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=sih&AN=10256396>>. ISSN 0309-1317.

TRANter, Bruce; WESTERN, Mark. The influence of Green parties on postmaterialist values. *The British Journal of Sociology* [online]. 2009, Vol. 60, č.1. [cit. 2014-04-24]. Dostupný z WWW <<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail?vid=7&sid=2403262b-9119-40ce-81b7-7225336b48%40sessionmgr115&hid=122&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=sih&AN=36922572>> ISSN 0007-1315.

Dokumenty, legislativa, primární zdroje

Češi nevěří, že si příroda s kůrovcovou kalamitou poradí sama, a stojí na straně NP Šumava. Tisková zpráva společnosti SANEP. 5.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/user/pruzkumSANEP.pdf>>.

ČINOVSKÁ, L. *Obraz šumavské blokády (2011) ve vybraných českých médiích*: bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2013, 87 s.. Vedoucí práce Naděžda Johanisová.

ČSÚ: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností (2003 – 2012) [online].

[cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1014/sekce/chko-sumava/>>.

ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Český Krumlov [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=1&cislotab=MOS+A04+OB2.10&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>.

ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Klatovy [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=MOS+A04+OB2.29&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>.

ČSÚ: Veřejná databáze: Počet obyvatel v obcích vybraného okresu od roku 2001, okres Prachatice [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=1&cislotab=MOS+A04+OB2.53&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=1&verze=0>.

ČSÚ: Veřejná databáze – Uchazeči o zaměstnání ve vybraném území. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=TPR6010UC&&kapitola_id=15>.

ČSÚ: Vybrané statistické údaje za obec. [online]. [cit. 2014-04-06]. Dostupné z WWW <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&cislotab=MOS%20ZV01&kapitola_id=5&str=tabdetail.jsp&voa=tabulka>.

ČSÚ: Zastupitelé dle volební strany. [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z WWW <<http://volby.cz/pls/kv2010/kv22?xjazyk=CZ&xid=0&xv=10>>.

Komplexní pozměňovací návrh poslanců Bořivoje Šarapatky, Milana Šťovíčka, Robina Böhnische a Viktora Paggio, kterým se mění Zákon o vyhlášení Národního parku Šumava a o změně zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Masterplán Šumava: Podklad pro zajištění tvorby Krajinného integrovaného plánu rozvoje Regionu Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/16/4926-masterplan_sumava_fin.pdf>.

Nařízení vlády č. 163/1991 Sb. , kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z WWW

<<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/695a26aba9ca378ac125654b004d2071?OpenDocument>>.

Návrh Zastupitelstva Plzeňského kraje na vydání zákona o Národním parku Šumava a o změně zákona č.114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Organizační řád Rady NPŠ. [online][cit. 2014-04-07]. Dostupný z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/22/6749-organizacni_rad.pdf>.

Program pro budoucnost 2013. [online].[cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.kscm.cz/volbyprogram2013.htm>>.

PROTOKOL o 10.VEŘEJNÉM SLYŠENÍ SENÁTU NA TÉMA: „Reálná rizika kůrovcové kalamity po orkánu Kyrill v Národním parku Šumava,“ ze dne 24.5.2007. [online]. [cit. 2014-04-17]. Dostupné z WWW <<http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=40662>>.

Resortní program Hnutí ANO. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.anobudelip.cz/cs/o-nas/program/resortni-program/>>.

Stanovisko členů Strany Zelených – zákl. org. Plzeň 2 k situaci v NP Šumava. 17.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/14/4336-stanovisko_clenu_strany_zelenych.pdf>.

Stanovy Sdružení místních samospráv ČR. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smscr.cz/dokumenty.php>>.

Stanovy Svazu obcí Národního parku Šumava. [online]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z WWW <<http://www.sumavanet.cz/svazobci/user/dokumenty/stanovy.pdf>>.

Usnesení Ustavujícího republikového shromáždění Sdružení místních samospráv. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.smscr.cz/dokumenty.php>>.

Usnesení vlády České republiky ze dne 23. srpna 1995 č. 472 [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW <<https://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/6C1A76DC454B9B1DC12571B6006E37AB>>.

Volební program ČSSD 2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.cssd.cz/ke-stazeni/volebni-programy/>>.

Volební program ODS 2013. [online]. [cit. 2014-04-22] Dostupné z WWW

<<http://www.ods.cz/docs/programy/volebni-program-2013.pdf>>.

Volby do zastupitelstev krajů konané dne 12.10. – 13.10.2012. Plzeňský kraj – Všechny kandidátní listiny. [online] [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW

<<http://volby.cz/pls/kz2012/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xkraj=3&xstrana=0&xv=1&xt=1>>.

Volby do zastupitelstev krajů konané dne 12.10. – 13.10.2012. Jihočeský kraj – Všechny kandidátní listiny. [online]. [cit. 2014-04-15] Dostupné z WWW

<<http://volby.cz/pls/kz2012/kz111?xjazyk=CZ&xdatum=20121012&xkraj=2&xstrana=0&xv=1&xt=1>>.

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupný z WWW

<<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589e7dc0591c125654b004e91c1?OpenDocument>>.

Zápis z jednání č. 37 (10. a 11. dubna 2013). Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj PS PČR. [online]. [cit. 2014-04-14] Dostupné z WWW

<<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=174355>>.

Zápis z jednání Rady NPŠ ze dne 13.12. 2013. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z WWW

<http://www.npsumava.cz/gallery/25/7701-zapis_13_12_2013_schvaleny.pdf>.

Zápis z ustavující členské schůze zájmového sdružení obcí na jejichž území zcela nebo zčásti leží Národní Park Šumava a jiných právnických osob, které vyvíjejí činnost na území Národního Parku Šumava. [online]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z WWW

<<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=18&burl=>>.

ZEMAN, R. *Výhody a omezení obcí ležících ve správním území Národního parku Šumava z hlediska zdrojů obecních příjmů*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. , 2008, 55 s.. Vedoucí bakalářské práce Ladislav Skořepa.

Periodika, média, tiskové zprávy

9 TEZÍ o ŠUMAVĚ. TOP 09 Plzeňského kraje. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW

<http://www.top09.cz/files/soubory/9-tezi-o-sumave_556.pdf>.

20 let NP a CHKO Šumava. *Šumava*. 2011. Zvláštní číslo. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné

z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/15/4513-sumava_casopis2011_zvlastni.pdf> S. 34-35.

Asanace napadených stromů Na Ztraceném byla nutná. Přírodní nepřátelé si s kůrovcem v potřebné míře neporadí. Tisková zpráva ze dne 24.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/8645/clanek/asanace-napadenych-stromu-na-ztracenem-byla-nutna-prirodni-nepratele-si-s-kurovcem-v-potrebne-mire-neporadi/>>.

BAROCH, Pavel. Kraj ožívuje plán Klausovy sjezdovky na Šumavě. *Aktuálně.cz*. 7.5.2009. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/articles_aktualne090507boletice>.

BŘEZINOVÁ, Markéta. Ekologové po schůzce s ministrem-chemikem otočili. Dáme mu šanci, říkají. *Mladá Fronta DNES*. 13.1.2014. [online] [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/ekologove-daji-ministrovi-chemikovi-po-schuzce-svolane-babisem-sanci-1kc-/domaci.aspx?c=A140113_2021219_domaci_jpl.>.

BŘEZINOVÁ, Markéta. Jihočeští radní schválili lanovku v první zóně Národního parku Šumava. *iDnes.cz*. 31.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/jihocesti-radni-schvalili-lanovku-v-prvni-zone-narodniho-parku-sumava-1mc-/domaci.aspx?c=A110831_195150_budejovice-zpravy_brm>.

Bursík jmenoval nového ředitele Národního parku Šumava a Státního fondu životního prostředí. *Ekolist.cz*. 30.3.2007. [online]. [cit. 2014-04-08] Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/bursik-jmenoval-noveho-reditele-narodniho-parku-sumava-a-statniho-fondu-zivotniho-prostredi>>.

Hnutí DUHA píše senátorům: „Zamítněte kmotrovský návrh zákona o NP Šumava!“ Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-24]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/hnuti-duha-pise-senatorum-zamitnete-kmotrovsky-navrh-zakona-o-np-sumava>>.

HRDINA, Karel. Kůrovec nebude mít po změně vedení Šumavy pré, ujistil ministr Zemana. *iDnes.cz*. 29.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-30] Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/ministr-brabec-a-prezident-o-sumave-d61-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140429_143754_budejovice-zpravy_khr>.

CHARVÁT, Jan. Lunapark ze Šumavy nebude. *Lidové noviny*. 28.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.silvarium.cz/zpravy-z-oboru-lesnictvi/lunapark-ze-sumavy>>.

nebude-lidove-noviny>.

JANOUŠ, Václav. Dočasný šéf národního parku Šumava Hubený: Můj cíl je chránit přírodu. *iDnes.cz*. 26.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-26]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/novy-reditel-sumavskeho-parku-hubeny-d83-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140425_151146_budejovice-zpravy_mrl>.

JANOUŠ, Václav. Lanovka na Hraničnick na Šumavě ohrozí tetřevy, píše se v posudcích. *iDnes.cz*. 1.4.2014 [online] [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/posudky-nedoporucuji-stavbu-lanovky-na-hranicnik-na-sumave-pqh-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140401_2052044_budejovice-zpravy_jkr>.

JANOUŠ, Václav. Na jihu Čech se demonstrovalo proti odvolání šéfa Národního parku Šumava. *iDnes.cz*. 8.5.2014. [online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/protesty-proti-odvolani-sefa-sumavskeho-narodniho-parku-manka-pvw-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140508_183333_budejovice-zpravy_ert>.

JANOUŠ, Václav. Prezidentští kandidáti rozdělili Šumavu názory na boj s kůrovcem. *iDnes.cz*. 23.1.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/prezidentsti-kandidati-rozdelili-sumavu-nazory-na-kurovce-p4h-/domaci.aspx?c=A130122_114839_budejovice-zpravy_sou>.

JANOUŠ, Václav. Šumavské obce se brání výstavbě. Chystají uzávěru a skupují pozemky. *iDnes.cz*. 8.10.2012. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupný z WWW <http://budejovice.idnes.cz/vystavba-novych-domu-na-sumave-dm2-/budejovice-zpravy.aspx?c=A121008_141133_budejovice-zpravy_jkr>.

JANOUT, František. Z Modravy na Modrý sloup a Luzný. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=5541&burl=>>>.

JEŘÁBKOVÁ, Pavla; ZIMMELOVÁ, Lenka. Klaus jako první podepsal petici za razantní boj s kůrovcem na Šumavě. *iDnes.cz*. 27.8.2009. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/klaus-jako-prvni-podepsal-petici-za-razantni-boj-s-kurovcem-na-sumave-123-/domaci.aspx?c=A090827_112202_domaci_pje>.

Kácení na Šumavě končí, místní zdrželi blokádu aktivistů pomocí traktorů. *Ihned.cz*. 8.8. 2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-52525670-kaceni-na-sumave-konci-mistni-zdrzeli-blokadu-aktivistu-pomoci-traktoru>>.

KAŠPAR, Jakub. Ministr Bursík jednal se šumavskými starosty o budoucí spolupráci obcí, MŽP a Správy NP Šumava. Tisková zpráva ze dne 13.11.2008. [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_tz081113sumava>.

Klaus pro kácení - Havel pro divokou přírodu. *Česká televize*. 9.4.2011. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/120671-klaus-pro-kaceni-havel-pro-divokou-prirodu/>>.

Komunisté pomohli vládě se sporným zákonem o Šumavě. *Česká televize*. 9.5.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/226281-komuniste-pomohli-vlade-se-spornym-zakonom-o-sumave/>>.

KLOS, Čestmír. Dejmalova cena šumavskou stopou. *Česká pozice*. 14.10.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskapozice.cz/domov/ekologie/dejmalova-cena-sumavskou-stopou.>>.

KOJAN, David. Klaus na Šumavě podpořil zásahy proti kůrovci. *Deník*. 14.6.2011. [online]. [cit. 2014-04-30] Dostupné z WWW <http://www.denik.cz/z_domova/klaus-na-sumave-20110614.html>.

Krajíně by pomohlo zrušení ministerstva pro místní rozvoj. Tisková zpráva ze dne 16.10.2013. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.top09.cz/regiony/kralovehradecky-kraj/tiskove-zpravy/krajine-by-pomohlo-zruseni-ministerstva-pro-mistni-rozvoj-14245.html>>.

LÁTKA, Jan. Jsem na straně lesáků a lidí ze Šumavy. 5.9.2011. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <http://www.janlatka.cz/komentare_detail.php?id=111&page=3>.

MÁNEK, Jiří. Šumava zelená, nebo sežraná kůrovcem. 16.1.2013. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://manek.blog.ihned.cz/c1-59134250-sumava-zelena-nebo-sezrana-kurovcem>>.

Ministerstvo podalo kasační stížnost proti rozsudku soudu o Modrém sloupu. *Ekolist.cz*. 24.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/ministerstvo-podalo-kasacni-stiznost-proti-rozsudku-soudu-o-modrem-sloupu>>.

Ministr Brabec schválil nový Plán péče o Národní park Šumava. Platit bude tři roky. Pokračuje i příprava návrhu nové zonace a novely zákona o ochraně přírody a krajiny. Tisková zpráva ze dne 25.4.2014. [online] [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW

<http://mzp.cz/cz/news_140425_%C5%A0umava_Pl%C3%A1n_p%C3%A9%C4%8De>.

Ministr Bursík zamítl rozklad šumavských obcí. Tisková zpráva ze dne 8.4.2008. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_tz080408sumava>.

Ministr Chalupa a ředitel NP Šumava Mánek mystifikují veřejnost i poslance. Tisková zpráva ze dne 6.5.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministr-chalupa-reditel-np-sumava-manek-mystifikuji-verejnost-i-poslance>>.

Ministr Chalupa předložil vládě zákon o Šumavě, který je dle právníků UK věcně i právně zcela vadný. Tisková zpráva ze dne 23.4.2013 [online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/ministr-chalupa-predlozil-vlade-zakon-o-sumave-ktery-je-dle-pravniku-uk-vecne-i-pravne>>.

Ministr odvolal šéfa Národního parku Šumava, jeho plán péče schválil. *iDnes.cz*. 25.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-25]. Dostupné z WWW <http://budejovice.idnes.cz/jiri-manek-byl-odvolan-z-postu-reditele-narodniho-parku-sumava-p78-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140425_130530_budejovice-zpravy_khr>.

Ministr životního prostředí Richard Brabec navštívil šumavský národní park. Tisková zpráva ze dne 21.2.2014. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <http://www.mzp.cz/cz/news_20140221_Sumava>.

NEDVĚD, Jaroslav. Šumavské Prášily se těší na Klause. Lidé mu chtějí říct, že se mýlí. *iDnes.cz*. 11.6.2011. [online]. [cit. 2014-04-16]. Dostupné z WWW <http://zpravy.idnes.cz/sumavske-prasily-se-teseni-na-klause-lide-mu-chteji-ricit-ze-se-myli-p8v-/domaci.aspx?c=A110611_1601674_plzen-zpravy_jog>.

Nová vize: Lunapark Šumava. Tisková zpráva ze dne 16.12.2010. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/nova-vize-lunapark-sumava>>.

NOVOTNÝ, Jan. Šumavu hyzdí monstrstavby milionářů, povolení dostávají až po dokončení. *iDnes.cz*. 26.8.2014. [online]. [cit. 2014-05-01]. Dostupný z WWW <http://zpravy.idnes.cz/monstrozni-domy-na-sumave-dca-/domaci.aspx?c=A120825_1820736_domaci_cen>.

O Šumavě ať rozhodují místní. Tisková zpráva ze dne 5.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/o-sumave-at-rozhduji>>.

mistni.aspx>.

Odpadovou legislativu není vhodné odkládat. Tisková zpráva ze dne 19.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW <<http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/odpadovou-legislativu-neni-vhodne-odkladat.aspx>>.

Otázka pro V. Filipa: J. Stráský ředitelem NP Šumava. Tisková zpráva ze dne 17.2.2011. [online]. [cit. 2014-04-22] Dostupné z WWW <<http://www.kscm.cz/z-medii/53959/otazka-pro-v-filipa-j-strasky-reditelem-np-sumava?previev=archiv>>.

PÁLKOVÁ, Šárka. Ekologové vyměnili stavbu lanovky za větší 1. zónu na Šumavě. *Lidovky.cz*. 12.1.2012. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <http://www.lidovky.cz/ekologove-vymenili-stavbu-lanovky-za-vetsi-1-zonu-na-sumave-pqk-/zpravy-domov.aspx?c=A120112_121532_ln_domov_spa>.

PELÍŠEK, Antonín. Ministr je proti kácení v pralese. *Mladá fronta DNES*, 4.9.2003. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=C4087959-07A9-4379-8F18-ED37A5BF2F87&q=&qt=&qsmpl=%9Aumava&qsr=&qsc=&qa=>>>.

PĚCHOUŠEK, Pavel. Ministr Šumavy se loučil na Modravě. Tisková zpráva ze dne 2.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/9184/clanek/ministr-sumavy-se-loucil-na-modrave/>>.

Policie poprvé zasáhla proti účastníkům blokády na Šumavě. *Mladá fronta DNES*. 7.8.1999. [online] 7.8.1999. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=ACC3D20B-F898-4E6A-9829-62A3FAB6672D&q=&qt=&qsmpl=%9Aumava&qsr=&qsc=&qa=>>>.

Poslanci ANO podporují šumavské starosty a lanovku na Hraničnick. *Hornoplánské listy*. 1.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.horniplana.cz/dokumenty/830-hp-listy-brezen-2014.pdf>>.

„Poslední slovo ve věci otevření Modrého sloupu ještě nepadlo!“ vzkazuje Jiří Mánek. Tisková zpráva ze dne 9.7.2013. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/1444/9185/clanek/posledni-slovo-ve-veci-otevreni-modreho-sloupu-jeste-nepadlo-vzkazuje-jiri-manek/>>.

Posudek ukončil projekt lanovky - lyžovat se na Hraničnicku nebude. Tisková zpráva ze dne

31.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW

<http://calla.cz/index.php?path=hl_stranka/tiskovky/2014&php=tz140331.php>.

Přelomový soudní rozsudek: Občanská blokáda nezákonného kácení na Šumavě byla oprávněnou poslední možností, jak zabránit úřední zvlůli. 27.1.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/prelomovy-soudni-rozsudek-obcanska-blokada-nezakonneho-kaceni-na-sumave-byla-opravnenou>>.

Putovní výstava Zachraňme Šumavu zahájila v Bruselu. Tisková zpráva Svazu obcí NPŠ ze dne 15.10.2010. [online] [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW

<<http://www.svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=337&burl=>>>.

Reakce MŽP na senátní návrh Zákona o Národním parku Šumava. Tisková zpráva ze dne 22.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW

<http://www.mzp.cz/cz/news_140422_Reakce_MZP>.

Richard Brabec se dnes ujal funkce ministra životního prostředí. Tisková zpráva ze dne 31.1.2014. [online]. [cit. 2014-04-09]. Dostupné z WWW

<http://www.mzp.cz/cz/news_140131_novy_ministr>.

RYBNÍČEK, Pavel. Správné rozhodnutí ministra Kužvarta. *Slovo*. 22.7.1999. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW

<[http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=8CB4680E-3B6C-49DC-998B-](http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=8CB4680E-3B6C-49DC-998B-1C0BB2DF3D5D&q=&qt=&qsmpl=Spr%Elvn%E9+rozhodnut%ED+ministra+Ku%9Evarta&qsr=&qsc=&qa=>)

[1C0BB2DF3D5D&q=&qt=&qsmpl=Spr%Elvn%E9+rozhodnut%ED+ministra+Ku%9Evarta&qsr=&qsc=&qa=>](http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=8CB4680E-3B6C-49DC-998B-1C0BB2DF3D5D&q=&qt=&qsmpl=Spr%Elvn%E9+rozhodnut%ED+ministra+Ku%9Evarta&qsr=&qsc=&qa=>)>.

Senátoři předložili vlastní zákon o Národním parku Šumava. *Ekolist.cz*. 3.4.2014. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/senatori-predlozili-vlastni-zakon-o-narodnim-parku-sumava>>.

SICHINGEROVÁ, L. Ministr stáhl návrh na zrušení újezdu a rozzlobil brdské starosty. *5plus2: Plzeňský kraj*. 11.2. 2014 [online]. [cit. 2014-04-1]. Dostupné z WWW <http://plzensky-kraj.5plus2.cz/tiskni.aspx?r=ppd-rokycany&c=A140211_101707_ppd-rokycany_p2roj>.

Stanovisko členů Strany Zelených – zákl. org. Plzeň 2 k situaci v NP Šumava. 17.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <http://www.npsumava.cz/gallery/14/4336-stanovisko_clenu_strany_zelenych.pdf>.

Sobotka mluvil s aktivisty i místními na Šumavě. *Česká televize*. 3.8.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/131843-sobotka-mluvil-s-aktivisty-i-mistnimi-na-sumave/>>.

ŠKODOVÁ, Hana. Klaus: Největším nebezpečím pro šumavský park jsou aktivisté. *ihned.cz*. 12.10.2011. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-53193170-klaus-nejvetsim-nebezpecim-pro-sumavsky-park-jsou-aktiviste>>.

Šumava deset let po mírumilovné blokádě kácení v Trojmezenském pralese. Tisková zpráva ze dne 3.11.2009. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.hnutiduha.cz/aktualne/sumava-deset-let-po-mirumilovne-blokade-kaceni-v-trojmezenskem-pralese>>.

Šumava rozděluje občany: podepisují petice a píšou Nečasovi. *Ekolist.cz*. 2.8.2011. [online] 2.8.2011. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/sumava-rozdelila-obcany-podepisuji-petice-a-pisou-necasovi>>.

Šumavě chybí zákon a klesá návštěvnost. *Klatovský deník*. 8.3.2012.[online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <http://klatovsky.denik.cz/zpravy_region/sumave-chybi-zakon-a-klesa-navstevnost.html>.

Šumavští starostové: „Zříkáme se svého senátora.“ Tisková zpráva Svazu NPŠ ze dne 26.11.2012. [online]. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW <http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/user/Tiskova_zprava_Zrikame_se_sveho_senatora.pdf>.

Tisková zpráva Správy NP ze dne 13.5. 2011. [online] [cit. 2014-03-30]. Dostupná z WWW <<http://www.npsumava.cz/cz/5622/8507/clanek/rada-np-sumava-jednala-poprve-v-novem-slozeni/>>.

Tisková zpráva Svazu obcí NP Šumava k aktuálnímu dění Na Ztraceném - blokáda Hnutí Duha. 25.7.2011. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/fr.asp?tab=vobci&id=366&burl=>>>.

VÍTKOVÁ, Zdeňka. Blokáda Trojmezí - podle aktivistů Šumavu zachránila, Kužvart si za kácením stojí. *Ekolist*. 7.10.2009. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/blokada-trojmezi-podle-aktivistu-sumavu-zachranila-kuzvart-si-za-kacenim-stoji>>.

Zeman jde proti Senátu. Návrh zákona o NP Šumava chce vetovat. *Česká televize*. 5.5.2014.

[online]. [cit. 2014-05-10]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/271900-zeman-jde-proti-senatu-navrh-zakona-o-np-sumava-chce-vetovat/>>.

Zeman potvrdil veto pro zákon o Šumavě, ale pustil se i do jeho kritiků. *Česká televize*. 15.5.2014. [online]. [cit. 2014-05-15]. Dostupné z WWW <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/273244-zeman-potvrdil-veto-pro-zakon-o-sumave-ale-pustil-se-i-do-jeho-kritiku/>>.

Zeman: Kůrovec na Šumavě udělal škodu za 32 miliard Kč. *iHned*. 5.9.2009. [online]. [cit. 2014-04-30]. Dostupné z WWW <<http://zpravy.ihned.cz/c1-38236120-zeman-kurovec-na-sumave-udelal-skodu-za-32-miliard-kc>>.

ŽÁČEK, Jan. 10 neodkladných úkolů ministra Brabce a 5 doporučení k tomu. 10.3.2014. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://www.zeleni.cz/10-neodkladnych-ukolu-ministra-brabce-5-doporuceni-tomu/>>.

Internetové zdroje, webové stránky institucí, zájmových sdružení

<http://calla.cz/>

<http://www.hnutiduha.cz/>

<http://mzp.cz/cz/index>

<http://www.npsumava.cz/cz/>

<http://www.sumava21.cz/>

<http://svazobci.sumavanet.cz/svazobci/>

<http://www.zachranmesumavu.cz/>

7. Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Časový sled aktuálních událostí	16
Tabulka 2: Národní a průmyslová revoluce a konfliktní linie	23
Tabulka 3: Počty obyvatel v jednotlivých obcích mezi 2001 a 2012.....	35
Tabulka 4: Ekonomické subjekty v obcích – vybrané údaje	37
Tabulka 5: Index stáří v příslušných ORP	38
Tabulka 6: Míra nezaměstnanosti v obcích NPS k 31.12.2011.....	39
Tabulka 7: Postoje respondentů k Radě NP	48
Tabulka 8: Problematické aspekty existence NP podle představitelů samospráv	49
Tabulka 9: Klasifikace výroků respondentů.....	58
Tabulka 10: Postoje respondentů k zasahování na území NP.....	61
Tabulka 11: Postoje respondentů k myšlence zákona o NP Šumava	70
Tabulka 12: Jak hodnotíte členství ve SMO ČR při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP? .	79
Tabulka 13: Jak hodnotíte členství ve SMO ČR při snaze ovlivnit legislativu?.....	79
Tabulka 14: Jak hodnotíte Svaz obcí Národního parku Šumava při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP?.....	82
Tabulka 15: Jak hodnotíte Svaz obcí Národního parku Šumava při snaze ovlivnit legislativu?	83
Tabulka 16: Jak hodnotíte spolupráci s poslancem, senátorem nebo jiným politickým představitelem při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP?	85
Tabulka 17: Jak hodnotíte spolupráci s poslancem, senátorem nebo jiným politickým představitelem při snaze ovlivnit legislativu?	85
Tabulka 18: Postoje aktérů.....	88

Seznam grafů

Graf 1: Politická příslušnost starostů	72
Graf 2: Hodnocení strategií při řešení problémů, které přímo souvisejí s NP	94
Graf 3: Hodnocení strategií při snaze ovlivnit legislativu	95